

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA BANKE
RAIFFEISEN *BANK* d.d.
Bosna i Hercegovina
31.12.2020.

Sarajevo, juni 2021

Sadržaj

0	Informativni sažetak.....	3
1	Sadržaj objavljenih podataka i informacija.....	4
1.1	Poslovno ime i sjedište banke	4
1.2	Vlasnička struktura i članovi nadzornog odbora i uprave banke	8
1.3	Politika naknada	15
1.4	Obuhvat primjene regulatornih zahtjeva, na pojedinačnoj ili na konsolidovanoj osnovi	22
1.5	Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima banke.....	23
1.6	Regulatorni kapital, zaštitni slojevi kapitala, kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala.....	67
1.7	Stopa finansijske poluge.....	86
1.8	Likvidnosni zahtjevi.....	88
1.9	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke	95
1.10	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	97
1.11	Interni proces procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti - ILAAP Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke	100

0 Informativni sažetak

Banka utvrđuje i sačinjava podatke odnosno informacije koje su definisane Zakonom o bankama (Službene novine FBiH, broj 27/17) (u daljem tekstu: Zakon), član. 111. (Objavljivanje podataka) i član 248. (Donošenje i objavljivanje podzakonskih akata), te Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke (Službene novine FBiH, broj 39/21) (u daljem tekstu: Odluka).

Prema Zakonu o bankama (Službene novine FBiH, broj 27/17), član. 111, Banka je dužna, najmanje jednom godišnje, da javno objavljuje kvantitativne i kvalitativne podatke koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju, a najmanje podatke o:

- a) kapitalu i adekvatnosti kapitala banke,
- b) vlasničkoj strukturi, članovima nadzornog odbora i upravi banke,
- c) drugim činjenicama u skladu sa propisima Agencije.

Uprkos gore navedenoj činjenici da banka procjenjuje potrebu za objavljivanjem podataka i informacija, Banka je dužna da objavljuje podatke i informacije češće od jednom godišnje, a najmanje polugodišnje ukoliko ispunjava jedan od sljedećih kriterija:

- a) konsolidovana neto bilansna aktiva banke prelazi dvije milijarde KM,
- b) četverogodišnji prosjek ukupne neto bilansne aktive banke prelazi vrijednost od 20% četverogodišnjeg prosjeka bruto domaćeg proizvoda (BDP) Bosne i Hercegovine

Banka nije dužna da objavljuje podatke i informacije koje nisu materijalno značajne, kao i podatke i informacije čije bi javno objavljivanje moglo negativno da utiče na konkurentski položaj, te banke na tržištu i podatke koji bi mogli negativno uticati na sigurnost zaposlenika i organa banke.

Agencija za bankarstvo (u daljem tekstu: FBA) je bliže propisala sadržaj podataka i informacija kao i uslove, način i rokove njihovog objavljivanja u Odluci o objavljivanju podataka i informacija Banke odnosno Uputstvu za objavljivanje podataka i informacija Banke.

Odlukom se propisuju minimalni zahtjevi za sadržaj podataka, odnosno informacija koje je banka dužna da objavljuje u skladu sa Zakonom, kao i uslovi, način i rokovi njihovog objavljivanja.

Ako objavljeni podaci, odnosno informacije ne prikazuju sveobuhvatan rizični profil banke, Banka je u skladu sa Odlukom dužna da objavi i dodatne materijalno značajne informacije, odnosno podatke kojima se učesnicima na finansijskom tržištu omogućava sveobuhvatni prikaz rizičnog profila Banke, a koje nisu zaštićene ili povjerljive. Banka je dužna da osigura redovno, a najmanje jednom godišnje, tačno, adekvatno i pravovremeno objavljivanje podataka i informacija.

U nastavku Banka objavljuje podatke i informacije na izvještajni datum 31.12.2020. godine (u hiljadama KM) koji su javno dostupni na internet stranici www.raiffeisenbank.ba.

1 Sadržaj objavljenih podataka i informacija

U ovom izvještaju objavljeni su podaci i informacije u skladu sa minimalnim zahtjevima prethodno navedene Odluke.

1.1 Poslovno ime i sjedište banke

RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA sa sjedištem u ul. Zmaja od Bosne bb, Sarajevo, Novo Sarajevo, podliježe zahtjevima za objavu te nastavno na navedeno iz informativnog sažetka objavljuje kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju.

Pregled organizacionih dijelova Retail poslovne mreže Banke na dan 31.12.2020. godine:

Ukupno (FBiH, RS i BD):

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	1	6	18	25
Mostar	1	6	8	15
Tuzla	1	4	14	19
Bihać	1	5	3	9
Banja Luka	1	5	15	21
Zenica	1	6	10	17
Ukupno	6	32	68	106

FBiH:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice/ Filijale	Podružnice/ Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	1	5	17	23
Mostar	1	5	8	14
Tuzla	1	2	10	13
Bihać	1	5	3	9
Banja Luka	0	0	0	0
Zenica	1	6	9	16
Ukupno	5	23	47	75

RS:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	0	1	1	2
Mostar	0	1	0	1
Tuzla	0	1	3	4
Bihać	0	0	0	0
Banja Luka	1	5	15	21
Zenica	0	0	1	1
Ukupno	1	8	20	29

BD:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
GP/F Tuzla BD	0	1	1	2
TOTAL	0	1	1	2

Pregled organizacionih dijelova Retail poslovne mreže Banke na dan 31.12.2020. godine:

Red . br.	MREŽA	Adresa	Mjesto	Entitet
1	Glavna podružnica/ filijala SARAJEVO	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
2	Podružnica/Filijala Centar	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
3	Agencija Grbavica	Zagrebačka br.30	71000 Sarajevo	F
4	Agencija Unitic	Fra Anđela Zvizdovića br.1	71000 Sarajevo	F
5	Podružnica/Filijala Skenderija	Valtera Perića br.20	71000 Sarajevo	F
6	Agencija Stari Grad	Štrosmajerova br.10	71000 Sarajevo	F
7	Agencija Stari Grad 2	Branilaca Sarajeva br. 20	71000 Sarajevo	F
8	Agencija Titova	Maršala Tita br.11	71000 Sarajevo	F
9	Agencija Alipašina	Alipašina br. 6a	71000 Sarajevo	F
10	Agencija Ciglane	Merhemića trg bb	71000 Sarajevo	F
11	Podružnica/Filijala Novo Sarajevo	Kolodvorska br.12	71000 Sarajevo	F
12	Agencija Vogošća	Jošanička 27A	71320 Vogošća	F
13	Agencija Ilijaš	126 Ilijaške brigade br.47	71380 Ilijaš	F
14	Agencija Novi grad	Trg međunarodnog prijateljstva bb.	71000 Sarajevo	F
15	Agencija Nova Otoka	Džemala Bijedića br.129	71000 Sarajevo	F
16	Agencija Otoka	Gradačačka 1-TC Merkur	71000 Sarajevo	F
17	Agencija Hrasno	Azize Šaćirbegović bb	71000 Sarajevo	F
18	Podružnica/Filijala Ilidža	Rustempašina bb	71210 Ilidža	F
19	Agencija Ilidža 2	Dr Mustafe Pintola bb	71210 Ilidža	F
20	Agencija Hrasnica	Halid bega Hrasnice 10	71212 Hrasnica	F
21	Agencija Istočno Sarajevo	Stefana Nemanje br.23	71123 Istočno Novo Sarajevo	RS
22	Agencija Hadžići	Hadželi br.115	71240 Hadžići	F
23	Agencija Dobrinja	Branilaca Dobrinje br.10.	71000 Sarajevo	F
24	Podružnica/Filijala Pale	4 Juni br.17	71420 Pale	RS
25	Podružnica/Filijala Goražde	Titova bb	73000 Goražde	F
26	Glavna podružnica/filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F
27	Podružnica/Filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F
28	Agencija Mostar 2/ Musala	Fejićeva bb	88000 Mostar	F
29	Agencija Mostar 3	Kralja Petra Krešimira br.1	88000 Mostar	F
30	Podružnica/Filijala Konjic	Suhi do bb	88400 Konjic	F
31	Podružnica/Filijala Čitluk	Kralja Tomislava br.43	88260 Čitluk	F
32	Agencija Čapljina	Braće Radića bb	88300 Čapljina	F
33	Agencija Međugorje	Tromeđa bb	88266 Međugorje	F
34	Podružnica/Filijala Široki Brijeg	Ulica pobijenih franjevac br.3	88220 Široki Brijeg	F
35	Agencija Grude	Mate Bobana br.2b	88340 Grude	F
36	Agencija Ljubuški	Petra Barbarića 1	88320 Ljubuški	F
37	Agencija Posušje	Fra Grge Martića br. 47	88240 Posušje	F
38	Podružnica/Filijala Trebinje	Vuka Mićunovića bb	89101 Trebinje	RS

39	Podružnica/Filijala Livno	Trg kralja Tomislava bb	80101 Livno	F
40	Agencija Tomislavgrad	Brigade Krlja Tomislava bb	80240 Tomislavgrad	F
41	Glavna podružnica/filijala Tuzla	15 Maja bb	75000 Tuzla	F
42	Podružnica/Filijala Tuzla	15 Maja bb	75000 Tuzla	F
43	Agencija Živinice	Tuzlanskih odreda bb	75270 Živinice	F
44	Agencija Lukavac	Armije RBiH bb, objekat Luciana II	75300 Lukavac	F
45	Agencija Tuzla 1	Prve inženjerske brigade bb	75000 Tuzla	F
46	Agencija Banovići	Alije Izetbegovića br.54	75290 Banovići	F
47	Podružnica/Filijala Tuzla 2	RK Omega-Univerzitetska br.16	75000 Tuzla	F
48	Agencija Tuzla 3	Mitra Trifunovića br. 2	75000 Tuzla	F
49	Agencija Gračanica	22. divizije bb	75320 Gračanica	F
50	Agencija Gradačac	H. K. Gradaševića bb	76250 Gradačac	F
51	Agencija Srebrenik	Radnička bb	75350 Srebrenik	F
52	Podružnica/Filijala Bijeljina	Karadjordjeva bb	76300 Bijeljina	RS
53	Agencija 1 Bijeljina	Majevička br.102	76300 Bijeljina	RS
54	Agencija Zvornik	Svetog Save bb	75400 Zvornik	RS
55	Agencija Ugljevik	Jednostanka br.20	76330 Ugljevik	RS
56	Podružnica/Filijala Brčko	Reisa Džemaludina Čauševića br.10	76100 Brčko	BD
57	Agencija Brčko	Bulevar Mira 5	76100 Brčko	BD
58	Agencija Orašje	III Ulica br. 33	76270 Orašje	F
59	Agencija Odžak	Titova br.44	75290 Odžak	F
60	Glavna podružnica/filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
61	Podružnica/Filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
62	Agencija Bihać 1	Bosanskih banova bb	77000 Bihać	F
63	Podružnica/Filijala Cazin	Cazinskih brigada bb	77220 Cazin	F
64	Podružnica/Filijala Velika Kladuša	ul. Maršala Tita " Diletacija C "	77230 V. Kladuša	F
65	Podružnica/Filijala Sanski Most	Muse Čazima Čatića br. 24	79260 S.Most	F
66	Agencija Ključ	Branilaca BIH bb,	79280 Ključ	F
67	Podružnica/Filijala Bosanska Krupa	Trg Alije Izetbegovića bb	77240 Bos. Krupa	F
68	Agencija Bužim	Ulica generala Izeta Nanića bb	77245 Bužim	F
69	Glavna podružnica/filijala BANJA LUKA	Vase Pelagića br.2	78000 Banja Luka	RS
70	Podružnica/Filijala Banja Luka	Vase Pelagića br.2	78000 Banja Luka	RS
71	Agencija Banja Luka	Milana Tepića br.11	78000 Banja Luka	RS
72	Agencija Derviši	Put srpskih branilaca 25-27	78000 Banja Luka	RS
73	Agencija Nova Varoš	Petra Kočića br.63	78000 Banja Luka	RS
74	Agencija Gospodska	Veselina Masleše br.11	78000 Banja Luka	RS
75	Podružnica/Filijala Banja Luka 2	Vojvode S. Stepanovića bb	78000 Banja Luka	RS
76	Agencija Laktaši	Karađorđeva bb	78250 Laktaši	RS

77	Agencija Mrkonjić Grad	Sime Šolaje br.18	70260 Mrkonjić Grad	RS
78	Agencija Kotor Varoš	Cara Dušana bb	78220 Kotor Varoš	RS
79	Agencija Banja Luka 3	Bulevar Vojvode Stepe Stepanovića br.132	78000 Banja Luka	RS
80	Podružnica/Filijala Prijedor	Majora Milana Tepića bb	79101 Prijedor	RS
81	Agencija Kozarska Dubica	Svetosavska br. 7	79240 K. Dubica	RS
82	Agencija Novi Grad	Miče Šurlana br.22	79220 N.Grad	RS
83	Podružnica/Filijala Gradiška	Vidovdanska bb	78400 Gradiška	RS
84	Agencija Prnjavor	Svetog Save br.25	78430 Prnjavor	RS
85	Podružnica/Filijala Doboj	Svetog Save br. 2	74000 Doboj	RS
86	Agencija Derвента	Nikole Tesle br.7	74400 Derвента	RS
87	Agencija Modriča	Dositeja Obradovića bb	74480 Modriča	RS
88	Agencija Brod	Svetog Save br.27	74450 Brod	RS
89	Agencija Šamac	ugao ul Njegoševa i cara Lazara	76230 Šamac	RS
90	Glavna podružnica/ filijala ZENICA	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
91	Podružnica/Filijala Zenica	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
92	Agencija Zenica 1	Londža br. 90	72000 Zenica	F
93	Agencija Zenica 2	PC Kamberović polje bb	72000 Zenica	F
94	Agencija Zavidovići	ul. Dr.Pinkasa Bandta bb	72220 Zavidovići	F
95	Agencija Žepče	Stjepana Tomaševića bb	72230 Žepče	F
96	Podružnica/Filijala Kakanj	Alije Izetbegovića bb	72240 Kakanj	F
97	Podružnica/Filijala Vitez	Poslovni centar PC 96-2	72250 Vitez	F
98	Agencija Kiseljak	Josipa bana Jelačića bb, PC Tibra	71250 Kiseljak	F
99	Podružnica/Filijala Visoko	Alije Izetbegovića br.1	71300 Visoko	F
100	Podružnica/Filijala Tešanj	Titova br.2	74260 Tešanj	F
101	Agencija Kraševo	Kraševo bb	74260 Tešanj	F
102	Agencija Jelah	Jelah bb, šoping centar	74264 Jelah	F
103	Agencija Teslić	Karadžorđeva bb	74270 Teslić	RS
104	Agencija Maglaj	Ilijasa Smajlagića br.1	74250 Maglaj	F
105	Podružnica/Filijala Travnik	Konatur bb	72270 Travnik	F
106	Agencija Bugojno	Bosanska br.4	70230 Bugojno	F

1.2 Vlasnička struktura i članovi nadzornog odbora i uprave banke

Banka objavljuje sljedeće informacije:

- a) spisak dioničara banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu banke ili glasačkim pravima u banci;
- b) o članovima nadzornog odbora i uprave banke i njihove ažurne biografije;
- c) broj direktorskih funkcija na kojima se nalaze članovi nadzornog odbora i uprave banke značajne s obzirom na veličinu, internu organizaciju i vrstu, obim i složenost poslova koje obavlja;
- d) politike za izbor i procjenu članova nadzornog odbora i uprave banke;
- e) o članovima odbora za reviziju i njihove ažurne biografije;
- f) o članovima odbora koje je u skladu sa zakonskim propisima osnovao nadzorni odbor (odbor za imenovanja, odbor za rizike, odbor za naknade i dr.), kao i učestalost zasjedanja tih odbora;
- g) način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije;
- h) imenovanog društva za reviziju finansijskih izvještaja.

Vlasnička struktura			
Red. br.	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	100,00	/

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Web lokacije na kojoj se nalaze kratke biografije članova Nadzornog odbora Banke
1.	Peter Jacenko	www.raiffeisenbank.ba
2.	Markus Kirchmair	www.raiffeisenbank.ba
3.	Markus Plank	www.raiffeisenbank.ba
4.	Elisabeth Geyer - Schall	www.raiffeisenbank.ba
5.	Johannes Kellner	www.raiffeisenbank.ba
6.	Jasmina Selimović	www.raiffeisenbank.ba
7.	Zinka Grbo	www.raiffeisenbank.ba

Članovi Uprave Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Web lokacije na kojoj se nalaze kratke biografije članova Uprave Banke
1.	Edin Hrnjica (vršilac dužnosti Predsjednika Uprave od 07. aprila 2021.godine do 06. jula 2021.godine)	www.raiffeisenbank.ba
2.	Ante Odak (vršilac dužnosti Člana Uprave od 07. aprila 2021.godine do 06. jula 2021.godine)	www.raiffeisenbank.ba
3.	Andreea Achim (vršilac dužnosti Člana Uprave od 07. aprila 2021.godine do 06. jula)	www.raiffeisenbank.ba

Članovi Uprave Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Web lokacije na kojoj se nalaze kratke biografije članova Uprave Banke
	2021.godine)	
4.	Karlheinz Dobnigg (predsjednik Uprave do 19. marta 2021.godine)	www.raiffeisenbank.ba
5.	Heribert Fernau (član Uprave do 31. decembra 2020.godine)	www.raiffeisenbank.ba
6.	Mirha Hasanbegović (član Uprave do 19. marta 2021.godine)	www.raiffeisenbank.ba

Red.br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Peter Jacenko	0	5	0	5	0
2.	Markus Kirchmair	0	4	0	4	0
3.	Markus Plank	0	3	0	3	0
4.	Elisabeth Geyer - Schall	0	3	0	3	0
5.	Johannes Kellner	0	1	0	1	0
6.	Jasmina Selimović	1	1	0	1	0
7.	Zinka Grbo	1	1	0	1	0
8.	Karlheinz Dobnigg	1	3	1	2	3
9.	Mirha Hasanbegović	1	2	1	2	0
10.	Heribert Fernau	1	1	1	1	0
11.	Ante Odak	1	1	1	1	0

Red.br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
12.	Edin Hrnjica	1	1	1	0	0
13.	Andreea Achim	1	1	1	1	0

Banka u svojim Politikama i procedurama o procjeni članova Uprave i nosioca ključnih funkcija, detaljno razrađuje pitanja u vezi sa inicijalnom i kontinuiranom procjenom članova Uprave Banke i nosioca ključnih funkcija, u cilju uspješne i efikasne implementacije regulatornog okvira u segmentu korporativnog upravljanja koje se odnose na pribavljanje prethodne saglasnosti Agencije za imenovanje članova Uprave banke.

Politikama i procedurama se, na adekvatan način, primjeren veličini, značaju, prirodi, obimu i kompleksnosti poslovanja Banke, uređuju:

- kriteriji i postupci za procjenu predloženih i imenovanih članova Uprave Banke, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustvo za obavljanje funkcije člana Uprave Banke;
- mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke a) nisu primjerena za obavljanje funkcije;
- kriteriji i postupci za procjenu nosioca ključnih funkcija u Banci, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustvo za obavljanje funkcije i
- mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke c) nisu primjerena za obavljanje funkcije.

Politike i procedure definišu:

- da odbor za imenovanja, odnosno nadzorni odbor, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustvo članova Uprave, te Uprave kao cjeline i o procjeni izvještava Nadzorni odbor;
- interni postupak koji se primjenjuje kod procjene i mjere koje se poduzimaju nakon provedene procjene;
- sposobnosti, vještine i ostale uslove za obavljanje funkcije člana organa banke;
- dokumentaciju koju član organa banke treba dostaviti u svrhu provođenja procjene;
- slučajeve kada je potrebno vršiti ponovnu procjenu, uključujući mjere za utvrđivanje postojanja takvih slučajeva;
- obavezu članova organa banke o redovnom godišnjem obavještanju banke o svim promjenama koje utječu na njihovo ispunjavanje uslova za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku;
- uslove i načine dodatnog usavršavanja članova organa banke, a prema potrebama za profesionalnim razvojem članova organa banke; i

dotatno, Banka, u svojim Politikama i procedurama o procjeni članova Nadzornog odbora Banke, detaljno razrađuje pitanja u vezi sa inicijalnom i kontinuiranom procjenom članova Nadzornog odbora Banke u cilju uspješne i efikasne implementacije regulatornog okvira u segmentu korporativnog upravljanja vezano za izbor članova nadzornog odbora banke.

Politikama i procedurama se, na adekvatan način, primjeren veličini, značaju, prirodi, obimu i kompleksnosti poslovanja Banke, uređuju:

- a) kriteriji i postupci za procjenu ispunjavanja uslova predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora Banke, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustva za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora Banke, uključujući i nezavisne članove;
- b) mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke a) nisu primjerena za obavljanje funkcije;

Politike i procedure definišu:

- a) da odbor za imenovanja, odnosno nadzorni odbor, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustvo članova nadzornog odbora, te nadzornog odbora kao cjeline i o procjeni izvještava taj organ.
- b) interni postupak koji se primjenjuje kod procjene i mjere koje se poduzimaju nakon provedene procjene;
- c) sposobnosti, vještine i ostale uslove za obavljanje funkcije člana organa banke;
- d) dokumentaciju koju član organa banke treba dostaviti u svrhu provođenja procjene;
- e) aktivnosti koje treba poduzeti u slučaju izbora članova nadzornog odbora, u pogledu informisanja dioničara o uslovima za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora i kriterijima koje to lice mora ispunjavati za obavljanje funkcije, prije njegovog izbora;
- f) slučajeve kada je potrebno vršiti ponovnu procjenu, uključujući mjere za utvrđivanje postojanja takvih slučajeva;
- g) obavezu članova organa banke o redovnom godišnjem obavještanju banke o svim promjenama koje utječu na njihovo ispunjavanje uslova za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku;
- h) uslove i načine dodatnog usavršavanja članova organa banke, a prema potrebama za profesionalnim razvojem članova organa banke.

Politikom za odabir članova Nadzornog odbora se, u skladu sa propisima važećim u Bosni i Hercegovini, uređuju osnovni principi za odabir članova Nadzornog odbora Banke, s obzirom na vrstu, obim i složenost poslova u Banci, te njen profil rizičnosti i poslovnu strategiju.

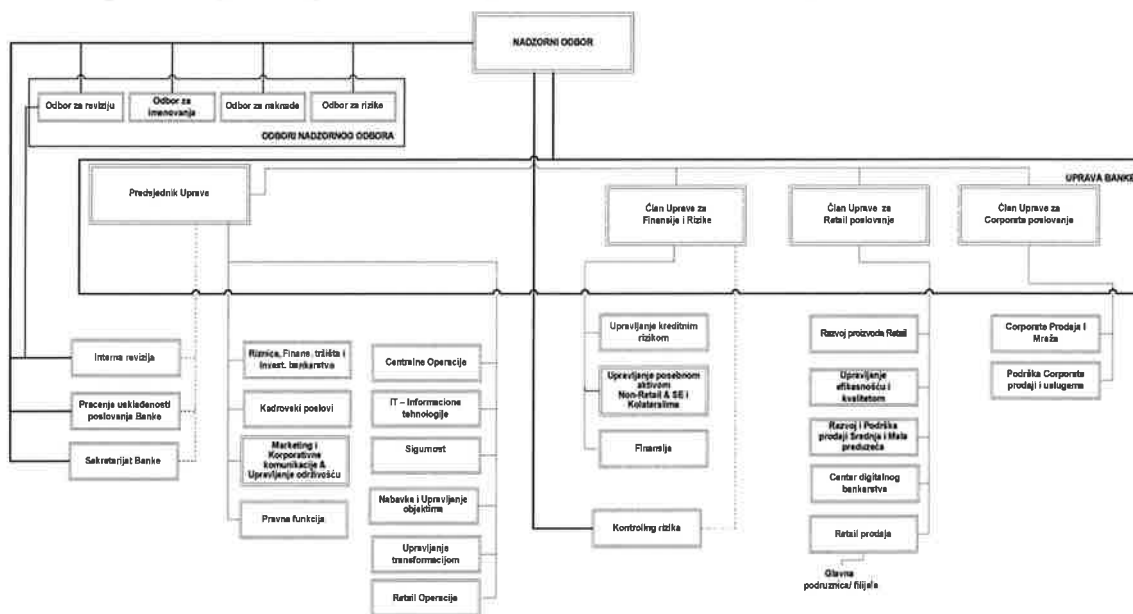
Osnovni principi na kojima se zasniva ciljana struktura Nadzornog odbora Banke, su kako slijedi:

- ✓ Princip kvaliteta i kompetencija;
- ✓ Princip nezavisnosti;
- ✓ Princip raznovrsnosti;
- ✓ Princip kontinuiteta.

Članovi Odbora za reviziju		
Red. br.	Ime i prezime	Web lokacije na kojoj se nalaze kratke biografije članova Odbora za reviziju
1.	Renate Kattinger	www.raiffeisenbank.ba
2.	Vojislav Puškarević	www.raiffeisenbank.ba
3.	Nedžad Madžak	www.raiffeisenbank.ba
4.	Benina Veledar	www.raiffeisenbank.ba
5.	Abid Jusić	www.raiffeisenbank.ba

Članovi ostalih odbora Nadzornog Odbora, ukoliko su uspostavljeni u Banci		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Peter Jacenko	Kad god je potrebno izvršiti zadatke i nadležnosti Odbora za imenovanja, ali bar jednom godišnje.
2.	Johannes Kellner	
3.	Zinka Grbo	
Odbor za rizike		Odbor za rizike
1.	Peter Jacenko	Sastanke RC saziva predsjednik kad god je potrebno vršiti aktivnosti i nadležnosti RC, ali najmanje dva puta godišnje.
2.	Markus Kirchmair	
3.	Jasmina Selimović	
Odbor za naknade		Odbor za naknade
1.	Peter Jacenko	Kad god je potrebno izvršiti zadatke i nadležnosti REMCO-a, a najmanje jednom godišnje.
2.	Markus Kirchmair	
3.	Johannes Kellner	

Način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije:

Slika 1. Organizacijski dijagram Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina 31.12.2020. godine;

Funkcija interne revizije je organizovana kao poseban organizacioni dio Banke, funkcionalno i organizacijski nezavisan o aktivnostima koje revidira i o drugim organizacionim dijelovima Banke.

Rukovodilac Interne revizije (kao nezavisne funkcija Banke) za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru Banke čime se njegov hijerarhijski status jasno diverzificira od hijerarhijskog statusa rukovodstva (nivo B-1) ostalih funkcija Banke.

Rukovodioc Interne revizije kreira tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje, a koje dostavlja Upravi Banke, Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke i najmanje jednom godišnje učestvuju na sjednicama tijela koje izvještavaju.

Poveljom Interne revizije su definisani minimalni standardi za protok informacija između lokalnih Rukovodioca Interne revizije i NO/OR su kako slijedi:

- ✓ Bilateralni sastanak Rukovodioca Interne revizije sa Predsjednikom NO jednom godišnje;
- ✓ Lično prisustvovanje Rukovodioca Interne revizije na sastanku NO najmanje jednom godišnje;
- ✓ Lično prisustvovanje Rukovodioca Interne revizije na sastanku OR najmanje jednom godišnje;

Odjeljenje Interne revizije je na dan 31.12.2020. godine, pored Direktora Interne revizije, brojalo 8 stručno osposobljenih uposlenika.

Organizacija odjeljenja Interne revizije:

Glavne odgovornosti:

- ✓ Ocjena sistema za upravljanje rizicima u Banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja i kontrole, kao i izvještavanja s ciljem poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u Banci;
- ✓ Ocjena adekvatnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i efikasnosti i uspješnosti sistema interne kontrole u svim područjima poslovanja Banke;
- ✓ Ocjena sistema izvještavanja nadležnih organa Banke i rukovodioca;
- ✓ Ocjena tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja Banke i sistema računovodstvenih evidencija;
- ✓ Ocjena adekvatnosti upravljanja imovinom Banke;
- ✓ Praćenje i ocjena primjene politike nakanada u Banci;
- ✓ Ocjena adekvatnosti informacionog sistema u Banci;
- ✓ Praćenje i ocjena usklađenosti novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima poslovanja Banke sa zakonom, drugim propisima i općim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima;
- ✓ Praćenje i ocjena tačnosti i adekvatnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa zakonskom regulativom;
- ✓ Ocjena strategije i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu likvidnosti;
- ✓ Identifikacija slabosti u poslovanju Banke i njenih uposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja;
- ✓ Informisanje Odbora za reviziju o svim kontrolnim aktivnostima provedenim od strane jedinice;
- ✓ Pomoć Nadzornom odboru i Upravi Banke u kreiranju poslovnih politika Banke, uvođenju novih i revidiranju postojećih;
- ✓ Praćenje i ocjena efikasnosti poslovnih operacija Banke;
- ✓ Postupanja Banke po nalogima i preporukama Agencije i društava za reviziju;
- ✓ Fokus na pouzdanost i integritet finansijskih i operativnih informacija, efektivnost i efikasnost operacija, čuvanja sredstava i poštivanje podzakonskih akata, politika, standarda (internih i grupnih) i ugovora;
- ✓ Poboljšanje rukovođenja rizikom, kontrole i rukovođenje procesima;
- ✓ Očuvanje efektivnih kontrola procjenom njihove efektivnosti i efikasnosti i zahtijevanje stalnih poboljšanja;
- ✓ Identifikacija i procjena značajnih eksponiranosti riziku i doprinos poboljšanju rukovođenja rizikom i sistema internih kontrola;
- ✓ Identifikacija značajnih zakonodavnih ili regulatornih pitanja koja utiču na organizaciju i njihovu pravilnu primjenu;
- ✓ Uspostavljanje planova baziranih na riziku da bi se odredili prioriteti aktivnosti Interne revizije, konzistentne sa ciljevima organizacije;
- ✓ Dostavljanje rezultata revizije odgovarajućim stranama i podnošenje konačnih rezultata stranama koje osiguravaju razmatranje istih.

Za izbor eksternog revizora u Banci, raspisan je poziv za dostavu ponude (tender), te u skladu sa internim aktima Banke izvršen izbor Revizora. Ugovorom o uslugama revizije sa KPMG B-H d.o.o. za reviziju iz 2018. godine je definisan predmet istog između Banke i njenog vanjskog revizora.

Nakon donesenog prijedloga za izbor eksternog revizora Banke, isti je odobren od strane Uprave Banke, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju te dobijena saglasnost nadležnog regulatora, Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

1.3 Politika naknada

Banka objavljuje informacije koje se odnose na politiku naknada, uključujući i prakse za kategorije zaposlenika banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil banke, odnosno sljedeće informacije:

a) politikama i praksama naknada za identifikovane zaposlenike;

Ukoliko se varijabilna naknada isplaćuje radnicima definisanim kao Identifikovani radnici sa najvećom izloženošću u RBBH, isplata bonusa (i bilo kojeg drugog oblika varijabilne naknade) mora biti usklađena sa sljedećim regulatornim zahtjevima:

- ✓ najmanje 50% dodijeljene varijabilne naknade se isplaćuje u vlasničkim instrumentima (ako je primjenjivo);
- ✓ najmanje 40% varijabilne naknade će biti predmetom odgode i biti isplaćeno pro rata; u slučaju Visokog iznosa bonusa najmanje 60% varijabilne naknade će biti predmetom odgode i biće isplaćeno pro rata;
- ✓ retencijom Vlasničkih instrumenata;
- ✓ gornja granica Bonusa neće biti prekoračena;
- ✓ bilo kakva varijabilna naknada, uključujući njen razgraničeni dio, se isplaćuje ili dodjeljuje samo ukoliko su ispunjeni Step-in kriteriji.

Ukupan iznos varijabilne naknade dodijeljen za određenu godinu koji prelazi EUR 150,000 (bruto) ili prelazi 100% godišnje osnovne plaće (Base Pay) se općenito smatra "Visokim iznosom bonusa" i biće predmetom šeme odgode od 60%.

U RBBH, Visok iznos bonusa od EUR 150,000 će biti konvertovan u lokalnu valutu na osnovu zvaničnog deviznog kursa u trenutku obračuna/plaćanja bonusa/varijabilne naknade.

U slučaju da ukupni iznos Varijabilne naknade (uključujući Incentive, Bonus i sve druge oblike Varijabilne naknade ukoliko iste postoje) dodijeljen pojedinom Identifikovanom radniku RBBH (izuzev članova Uprave) za određenu godinu radnog učinka ne premašuje ukupni bruto iznos od 30.000 EUR (Apsolutni prag neznačajnog uticaja) zahtjev u pogledu isplate Vlasničkih instrumenata (uključujući Retenciju), Razgraničenja ili naknadno uključivanje rizika za Varijabilnu naknadu (Malus ili Povrat naknade - Clawback) potpadaće pod Isključenje po osnovu Principa proporcionalnosti.

U RBBH, Apsolutni prag neznačajnog uticaja jednak je 30.000 EUR i za isti se vrši konverzija u datu domaću valutu po zvaničnom kursu u vrijeme obračuna Varijabilne naknade, a gdje Ukupna varijabilna naknada ne smije premašiti dati iznos u lokalnoj valuti.

Isključenje zasnovano na Pragovima neznačajnog uticaja se ne primjenjuje na dodijeljenu, alociranu ili isplaćenu Varijabilnu naknadu članovima Uprave.

b) informacije o postupku odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada, kao i o broju sastanaka koje je održao odbor za naknade ili nadzorni odbor, ukoliko nije osnovan odbor za naknade, a koji nadziru naknade tokom finansijske godine;

Odbor za naknade (REMCO) uspostavljen je sa ciljem omogućavanja kompetentne i neovisne procjene politika i praksi nagrađivanja u Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina.

REMCO čine predsjednik, zamjenik predsjednika i jedan član, koje na tu dužnost imenuje i razrješava Nadzorni odbor u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo FBiH, a na period od četiri godine. Ponovni izbor članova REMCO-a je moguć.

Mandati predsjednika, zamjenika predsjednika i člana REMCO-a jednaki su dužini njihovog članstva u NO. Predsjednik saziva sastanke REMCO-a, predsjedava sastancima i rukovodi radom sastanaka REMCO-a, a u slučaju spriječenosti ili odsustva Predsjednika njegova prava i obaveze prenose se na Zamjenika predsjednika.

REMCO je, između ostalog, nadležan za kompetentnu i neovisnu procjenu politika i praksi nagrađivanja u Banci, u pogledu pravilnog strukturiranja naknada u skladu sa preuzetim rizicima, te u slučaju potrebe za izmjenama dostavljanje prijedloga Nadzornom odboru Banke. REMCO je obavezan minimalno jednom godišnje izvršiti procjenu Politike naknada.

U toku 2020. godine REMCO je imao 5 sastanaka.

c) informacije o vezi između plaće i uspješnosti, uključujući ciljeve, broj zaposlenika za koje je politikom naknada predviđena isplata varijabilne naknade i način na koji varijabilna naknada reaguje na promjene u uspješnosti banke;

Kao opšti princip pri odlučivanju o kompenzacijama, uzet će se u obzir prethodni i budući/očekivani radni učinak kao i svi interni i eksterni faktori (npr. tržišni standardi, raspoloživost budžeta).

Na Fiksnu kompenzaciju (tj. individualno usklađivanje plate) utiče, između ostalog, očekivani održivi radni učinak tokom budućeg perioda, a zasnovan na zapažanjima u pogledu ponašanja radnika, spremnosti na budući razvoj, posvećenosti i ukupnom individualnom radnom učinku u prethodnim periodima.

Na Varijabilnu kompenzaciju uvijek utiču postignuća u okviru prethodnog radnog učinka i to na individualnom nivou, nivou poslovne jedinice i nivou ukupne kompanije.

Svaka šema varijabilnih naknada mora nagrađivati i motivisati postupke koje kompaniji donose uspjeh i grade vrijednost za dioničare. Filozofija naknada mora aktivno podržavati strategiju Banke u ispunjenju svojih ciljeva.

Varijabilna naknada se dodjeljuje radniku za njegov izmjereni radni učinak (u Grupaciji, RBBH, timu ili pojedinačno).

Radni učinak podrazumijeva rezultate i ponašanja - "ŠTA" i "KAKO" – u skladu sa sistemom upravljanja radnim učinkom Banke/Grupacije. Sve šeme varijabilnih naknada moraju biti povezane sa sistemom upravljanja radnim učinkom ili usporedivim sistemom uspostavljanja ciljeva.

Platna kombinacija (dio varijabilne naknade na osnovnu platu) mora biti izbalansirana i odražavati utjecaj preuzimanja rizika, kao i „primjereno“ ponašanje radnika (u kojoj mjeri radnik izlaže Banku riziku, u kojoj mjeri je radnik u iskušenju da ne poštuje pravila kompanije).

Platna kombinacija varira u zavisnosti od pozicije radnika i njegove uloge (npr. prodajne funkcije ili funkcije koje su na višoj hijerarhijskoj ljestvici mogu imati viši koeficijent varijabilnog u odnosu na fiksni iznos od štabnih funkcija ili onih koje su na nižoj hijerarhijskoj ljestvici).

Neetično ponašanje ili ponašanje koje je u suprotnosti sa pravilima isključuje svaki dobar finansijski rezultat, te treba za posljedicu imati umanjenje varijabilne naknade za radnika.

Proces upravljanja radnim učinkom omogućava diferencijaciju nivoa pojedinačnih radnih učinaka (od nižeg ka višem radnom učinku, a varijabilno plaćanje mora biti usklađeno sa istim).

Diferencijacija radnog učinka je neophodan element kulture radnog učinka – visoki radni učinak mora biti diferenciran u odnosu na prosječni ili niski radni učinak.

Na nivou Banke finansijske mjere za varijabilnu naknadu bi trebale obuhvatati dobit prilagođenu riziku i mjere koje se odnose na upravljanje troškovima.

Sistemi varijabilnih naknada (uzimajući u obzir mjerljivost radnog učinka i alokaciju u okviru kompanije) trebaju odražavati sve vrste tekućih i budućih rizika, uključujući i teško mjerljive rizike poput rizika likvidnosti, reputacijskog rizika i operativnog rizika, te podrazumijevati troškove kapitala i potrebnu likvidnost.

Mjerenja radnog učinka za radnike kontrolnih funkcija (npr. funkcije rizika, revizije i sprovođenja zakonitosti u radu/compliance) moraju odražavati specifične zahtjeve za ove funkcije.

Generalno, svi radnici mogu biti uključeni u varijabilne šeme nagrađivanja.

Mora postojati diferencijacija u sistemu i nivou varijabilnog nagrađivanja u odnosu na nivo funkcije, relativnu vrijednost posla (gradacija radnih mjesta) i hijerarhiju (npr. što je viša pozicija na hijerarhijskoj ljestvici to je viši bonus).

Diferencijacija mora biti interno relevantna i usklađena sa praksom lokalnog tržišta.

Po funkciji ili kategoriji funkcije (npr. gradacija radnih mjesta), ciljani bonus/incentive treba biti definisan za 100% nivo radnog učinka.

Različite uloge / srodni poslovi mogu biti definisani na osnovu organizacione strukture (npr. gradacija radnih mjesta) i sadržaja radnog mjesta. Obuhvaćenost ne podrazumjeva pravo na varijabilno

nagrađivanje, radi se samo o mogućnosti učestvovanja u određenom Programu isplate varijabilnih naknada.

Politikom naknada definisana je mogućnost učešća u jednoj od dvije vrste varijabilnih naknada – godišnji bonus ili incentive (isplate prema šemama nagrađivanja).

Na 31.12.2020. je 431 radnik bilo uključen u incentive šeme nagrađivanja, dok je 385 radnika predviđeno za isplatu godišnjeg bonusa.

d) informacije o najvažnijim karakteristikama sistema naknada (model i struktura) uključujući informacije o kriterijima koji se primjenjuju za mjerenje uspješnosti i prilagođavanju rizicima, politici odgode i kriterijima za prijenos prava iz naknada;

RBI grupacija i RBBH koriste jednostavan i transparentan sistem kompenzacija koji odražava poslovnu strategiju Grupacije te je u skladu sa regulatornim zahtjevima. Principi za dodjelu naknada podržavaju poslovnu strategiju i dugoročne ciljeve, interese i vrijednosti kompanije, a posebno putem primjene KPI RBI i ključnih komponenti kulture poslovanja. Principi za dodjelu naknada podrazumijevaju i mjere za izbjegavanje sukoba interesa.

Principi i politike za dodjelu naknada usklađeni su sa i promovišu propisne i efektivne prakse upravljanja rizikom i izbjegavaju inicijative za neadekvatnim preuzimanjem rizika koji premašuje nivo tolerancije rizika RBBH, a posebno putem KPI i procesa upravljanja (npr. proces upravljanja radnim učinkom, odbori za rizik, pristup zasnovan na Bonus Pool-u).

Usklađujući našu strategiju, našu viziju i sistem naknada, težimo ka tome da optimiziramo rizik na svim nivoima restrukturajući sistem kompenzacija i ograničavajući varijabilne kompenzacije kako bi dodatno promovisali efikasno i efektivno upravljanje rizikom koje dovodi do preciznijeg planiranja troškova uzimajući u obzir višegodišnju perspektivu.

Naknada se zasniva na funkcionalnoj strukturi i veže se za radni učinak. Također, posebne regulative se primjenjuju na radnike čije profesionalne aktivnosti imaju materijalni utjecaj na profil rizika ("Identifikovani radnici").

Naknada je konkurentna, dostupna, razumna i definisana u skladu sa relevantnom vrijednošću radnog mjesta, tržišnom vrijednošću i praksama.

Preduslov varijabilne naknade je sistem upravljanja radnim učinkom kroz primjenu Procedure upravljanja radnim učinkom u RBBH, odnosno uspostava ciljeva za jasno mjerenje učinka i/ili rezultata. Detaljna pravila data su i važećim Sistemom varijabilnih naknada RBBH, kao i pozitivnim zakonskim propisima.

Banka ne smije isplatiti varijabilne naknade ili prenijeti prava iz finansijskih instrumenata, uključujući odgođeni dio naknada, ako takve naknade nisu održive i opravdane. Varijabilne naknade smatraju se održivim, ako u razdoblju od utvrđivanja tih naknada do njihove konačne isplate ne dođe do narušenog finansijskog stanja, odnosno do ostvarivanja gubitka banke. Varijabilne naknade smatraju se opravdanim, ako su zasnovane na uspješnosti banke, poslovne jedinice ili relevantnog radnika.

Značajan dio, a u svakom slučaju najmanje 40%, varijabilne naknade se razgraničava tokom perioda od najmanje tri do pet godina ("Razgraničenje") i usklađuje sa vrstom posla, njegovim rizicima i aktivnostima uključenih radnika.

U slučaju veoma visoke varijabilne naknade, razgraničava se najmanje 60% iznosa.

Dužina perioda razgraničenja se uspostavlja u skladu sa poslovnim ciklusom, prirodom posla, njegovim rizicima i aktivnostima uključenih radnika.

Uslovi za razgraničenje detaljnije su opisani u tački a).

e) informacije o omjeru između fiksnih i varijabilnih naknada;

U skladu sa FBA Odlukom o politici i praksi naknada zaposlenicima banke:

- a) fiksna naknada radnika kontrolnih funkcija ne smije biti manja od dvije trećine ukupne naknade
- b) za radnike koji nisu članovi uprave ili višeg rukovodstva, te za radnike koji nisu uključeni u kontrolne funkcije, banka je dužna odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada odrediti na način da iznos varijabilnog dijela ne prelazi 100% iznosa fiksnog dijela ukupnih naknada.

Prema Grupacijskom okviru, opšti je princip da, ako je za bilo koju funkciju ciljani varijabilni dio iznad 75% osnovne plate, ili je konačna isplata iznad 150% osnovne plate, isto mora biti odobreno od strane Nadzornog odbora Banke.

U svakom slučaju, ciljana varijabilna naknada neće preći bilo kakav obavezni zakonski ili regulatorni prag (odnosno biće u potpunosti u skladu sa važećim odredbama o maksimalnom dozvoljenom iznosu ukupne komponente varijabilne naknade), a raspodjela i isplata varijabilne naknade Identifikovanim radnicima će biti izvršena u skladu sa pravilima Bonus Cap-a (gornja granica bonusa).

f) informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, finansijske instrumente povezane sa dionicama ili varijabilnu naknadu;

RBI Grupacija koristi Plan za fantomske dionice (zasnovan na cijeni dionica RBI) za ispunjenje obaveze dodjele i isplate varijabilne naknade putem Vlasničkih instrumenata. Odstupanje od ovog pravila moguće je samo ukoliko je upotreba Fantomskih dionica RBI zabranjena obavezujućom zakonskom odredbom odnosno obavezujućim propisom lokalnog zakonodavnog tijela i ukoliko se takva zabrana može dokumentovati (npr. u vidu eksternog pravnog mišljenja ili zvanične pismene izjave nadležnog regulatornog tijela kojom se potvrđuje da je upotreba Fantomskih dionica RBI suprotna lokalnoj zakonskoj odredbi). Za Identifikovane radnike RBI Grupacije sa potpunom izloženošću, najmanje 50% godišnjeg bonusa treba biti isplaćeno u formi vlasničkih instrumenata (fantomske dionice).

Po pravilu, 60% Fantomskih dionica se isplaćuje jednokratno, a 40% potpada pod Razgraničenje.

Napomena: U slučaju Visokog iznosa Bonusa, najmanje 60% Fantomskih dionica bi trebalo biti predmetom Odgode.

Stoga, dio od 50% ukupnog godišnjeg dodijeljenog bonusa koji se isplaćuje u formi Vlasničkih instrumenata (Fantomskih dionica) se dijeli na dva dijela (primjer zasnovan na 60% plaćanju jednokratno):

1. 50% (dio bonusa isplaćen u Vlasničkim instrumentima) x 60% jednokratno = 30% ukupnog bonusa isplaćenog jednokratno u formi Vlasničkih instrumenata (Fantomске dionice).
2. 50% (dio bonusa isplaćen u Vlasničkim instrumentima) x 40% (razgraničeno) = 20% ukupnog bonusa isplaćenog u formi razgraničenih Vlasničkih instrumenata (Fantomске dionice).

Period Retencije od jedne godine se primjenjuje na oba dijela, jednokratni dio i razgraničeni dio isplate u Fantomskim dionicama, a što znači da se vrijednost Fantomskih dionica može isplatiti samo po isteku godinu dana od kraja poslovne godine za koju je dodijeljen predmetni bonus (veže se za jednokratni dio) i po isteku godine dana od kraja svakog (pro rata) perioda Razgraničenja.

Potrebno je obratiti pažnju na sljedeće principe:

- ✓ fantomske dionice se zasnivaju na cijeni dionice RBI-a,
- ✓ broj Fantomskih dionica se izračunava dijeljenjem relevantnog iznosa bonusa sa prosječnom cijenom dionica RBI u poslovnoj godini za koju je bonus dodijeljen,
- ✓ rezultat istog je broj Fantomskih dionica koji odgovara i jednokratnom i razgraničenom dijelu,
- ✓ tokom perioda Odgode i Retencije, broj dodijeljenih Fantomskih dionica ostaje isti. Nakon svakog perioda Retencije, relevantni dio Fantomskih dionica (npr. za jednokratnu isplatu Fantomskih dionica koje su jednokratno dodijeljene) se množi sa prosječnom cijenom dionice RBI iz prethodne poslovne godine i rezultirajući iznos se isplaćuje u gotovini. Krajnji gotovinski iznos se uzima kao osnova za oporezivanje na datum plaćanja.

g) informacije o kriterijima i obrazloženjima varijabilnih naknada koje se dodjeljuju i isplaćuju u banci;

Varijabilna naknada može obuhvatati sljedeće:

- ✓ godišnji bonus,
- ✓ isplate po osnovu šema nagrađivanja (incentive) umanjenog rizika,
- ✓ ostali specijalni oblici varijabilnih kompenzacija.

Godišnji bonus je varijabilna naknada po osnovu radnog učinka uz godišnje definisanje ciljeva.

Isplate prema šemama nagrađivanja umanjenog rizika su novčane naknade direktno povezane sa radnim učinkom ili rezultatima tima/pojedinca. Uspostavljanje ciljeva i isplata može se vršiti na mjesečnoj/kvartalnoj/polugodišnjoj osnovi dok godišnje isplate nisu dozvoljene.

Šeme nagrađivanja umanjenog rizika moraju obuhvatati kako kvalitativne tako i kvantitativne individualne ciljeve. Preporučljivo je i utvrđivanje timskih ciljeva. Međutim, u svakoj šemi nagrađivanja umanjenog rizika trebaju dominirati individualni ciljevi.

Kada su u pitanju specijalni oblici varijabilnih kompenzacija, RBBH je Politikom naknada definisala sljedeće:

- ✓ Bonus po osnovu retencije (npr. bonus koji se dodjeljuje isključivo po osnovu ostanka u RBBH u određenom vremenskom periodu), koji kao i svaki oblik varijabilne kompenzacije treba zadovoljavati zahtjeve razumnog i efikasnog upravljanja rizikom i politike nagrađivanja;
- ✓ Zagarantovana varijabilna naknada koja može imati nekoliko formi kao što su "zagarantovani bonus", "pristupni bonus", "minimalni bonus", itd., može biti dodjeljen ili u obliku keša ili u obliku instrumenata, a dodjeljuje se u izuzetnim slučajevima, u situaciji kada RBBH ima zdravu i jaku kapitalnu osnovu i ne može se dodijeliti za period koji premašuje prvu godinu zaposlenja.

h) ukupne naknade po značajnim područjima poslovanja;

Ukupna naknada podrazumijeva sve oblike fiksnih i varijabilnih naknada te uključuje isplate i beneficije, novčane ili nenovčane, dodjeljene direktno radnicima ili u ime RBBH u zamjenu za njihove profesionalne usluge, udjele u profitu te ostala plaćanja izvršena na način i po metodi koji bi se smatrali izbjegavanjem uslova CRD ukoliko se ne bi smatrali naknadom.

Neto naknade u RBBH u 2020. godini po području poslovanja bile su sljedeće:

Područje poslovanja	Neto naknade
FUNKCIJE JEDINICA CORPORATE POSLOVANJA	1,995
FUNKCIJE JEDINICA FINANSIJA I RIZIKA	3,642
FUNKCIJE JEDINICA OPERACIJA I IT	7,730
FUNKCIJE JEDINICA PODRŠKE, NADZORA, RIZNICE, FINANSIJSKIH TRŽIŠTA I INVESTICIJSKOG BANKARSTVA	3,454
FUNKCIJE JEDINICA RETAIL POSLOVANJA	11,555
TOTAL	28,375

i) zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika, naknadama podijeljene na nadzorni odbor, upravu i ostale identifikovane zaposlenike banke;

OPIS	01.01.-31.12.2020.		
	Neto plaće	Prosječan broj zaposlenih na osnovu sati rada (cijeli broj)	Broj zaposlenih sa 31.12.2020.
Ukupno zaposleni sa VSS (uključujući dr i mr)	20,026.06	737	773
Ukupno zaposleni sa VŠS	1,438.39	73	75
Ukupno zaposleni sa SSS	6,868.12	409	426
Ukupno ostali zaposleni	42.73	3	4
UKUPNO	28,375.30	1,222	1,278

OPIS	01.01.-31.12.2020.		
	Neto plaće	Prosječan broj zaposlenih na osnovu sati rada (cijeli broj)	Broj zaposlenih sa 31.12.2020.
Uprava	1,945.61	5	4
Identifikovani zaposlenici	3,417.53	68	72
Nadzorni odbor	151.51	-	7
UKUPNO	5,514.64	73	83

j) najvažnij parametri i argumenti za sistem varijabilnih naknada i drugih nenovčanih pogodnosti;

Varijabilna naknada se veže za radni učinak ili rezultate pojedinca i/ili tima te (gdje je to primjenjivo) za radni učinak Grupacije/Banke, uzimajući u obzir finansijske i nefinansijske kriterije.

Članovi Uprave imaju pravo na varijabilnu naknadu koja se isplaćuje u vidu bonusa za određenu godinu.

Konačni iznos bonusa utvrđuje se prema ostvarenju kvantitativnih i kvalitativnih ciljeva Grupacije/Banke/tima/pojedinca. Definisane pomenutih ciljeva i isplata bonusa vrši se na godišnjoj osnovi. Preduslov za isplatu bonusa je rangiranje pojedinca prema ukupnom radnom učinku odnosno ostvarivanje minimalnog radnog učinka „ispunjavanja očekivanja“.

Nadalje, dodjeljivanje i isplata bonusa uslovljeni su zadovoljavanjem sljedećih eliminatornih kriterija:

a) Zakonski definirani Step-in-kriteriji za isplatu varijabilne naknade:

Varijabilna naknada, uključujući njen odgođeni dio dodjeljuje se i isplaćuje samo ukoliko su zadovoljeni sljedeći (Step-in) kriteriji:

- ✓ Ukoliko isto nije zabranjeno na nivou RBI Grupacije odnosno RBBH, u skladu sa odlukom nadležnog regulatornog tijela (npr. Evropske centralne banke u slučaju RBI grupacije).
- ✓ Sistem isplate naknade je održiv imajući u vidu finansijski položaj RBI Grupacije i finansijski položaj RBBH u cjelini. Primjena istog je i opravdana s obzirom na radni učinak Grupacije, RBBH i konkretnog pojedinca.
- ✓ Zadovoljeni su minimalni zahtjevi vezani za isplatu varijabilne naknade, a koji se tiču RBBH u skladu sa lokalnim zakonom.
- ✓ RBI Grupacija ostvarila je zakonski definirani CET 1 koeficijent, zadovoljeni su svi CRR and CRD zahtjevi za kapitalom i buffer-ima što znači da dalje dodjeljivanje i isplata varijabilne naknade neće ugroziti održavanje stabilne kapitalne osnove RBI Grupacije.
- ✓ RBBH je osigurala minimalnu ekonomsku i regulatornu kapitalnu osnovu, definisanu relevantnim zakonom, tako da dalja dodjela i isplata varijabilnih naknada neće ugroziti održavanje stabilne kapitalne osnove RBBH.

Bonus može biti smanjen ili otkazan ukoliko nisu zadovoljeni svi dodatni kriteriji i preduslovi za dodjelu i/ili isplatu varijabilne naknade, koje periodično odobrava Uprava, Nadzorni odbor ili Skupština uzimajući u obzir sve vrste postojećih ili budućih rizika, procjenu neočekivanih gubitaka, stresne uslove povezane sa aktivnostima institucije kao i troškove kapitala i potrebne likvidnosti, itd.

b) Performance Step-in-kriteriji za ostvarivanje prava na varijabilnu naknadu primjenjivi na članove Uprave

- ✓ Za varijabilnu naknadu vezanu za radni učinak Grupacije:

Postizanje CET 1 prelaznog cilja RBI grupacije definisanog na godišnjem nivou i
50% konsolidovanog ciljanog srednjoročnog povrata na kapital (ROE)

- ✓ Za varijabilnu naknadu vezanu za pojedinačni radni učinak RBBH:

50% RORAC Hurdle

*ukoliko je budžetirani RORAC ispod 50% RORAC Hurdle onda se primjenjuje NPAT kao alternativni step-in kriterij.

c) Individualni Step-in-kriteriji:

Individualni Step-in-kriterij za dodjelu bonusa je rangiranje individualnog radnog učinka kao „ispunjavanja očekivanja“.

Svim ostalim radnicima koji nisu članovi Uprave i na koje se ne mogu primijeniti šeme nagrađivanja smanjenog rizika može se dodijeliti pravo na godišnji bonus.

Finalni iznos bonusa temelji se na kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima RBI/RBBH/tima/pojedinca, a postavljanje ciljeva i isplata moraju biti na godišnjem nivou.

Godišnji bonus se dodjeljuje, isplaćuje ili daje samo u slučaju ispunjenja sljedećih kriterija (Step-In kriterija):

- ✓ Da isto nije zabranjeno na nivou RBI Grupacije i/ili RBBH na osnovu odluke nadležnog regulatornog tijela (npr. Evropske centralne banke za RBI Grupaciju).
- ✓ Da je varijabilna naknada održiva u skladu sa cjelokupnom finansijskom situacijom RBI Grupacije i finansijskom situacijom RBBH, te ukoliko je ista opravdana u skladu sa radnim učinkom RBBH, poslovne jedinice i relevantnog pojedinca.
- ✓ Da su ispunjeni minimalni zahtjevi primjenjivi na RBBH po osnovu zakona FBiH i BiH, a u pogledu isplate dividendi i podjele ili isplate varijabilnih naknada.
- ✓ Ostvaren je zakonski propisan koeficijent RBI Grupacije CET 1 kao i potpuna usklađenost sa zahtjevima za CRR i CRD zahtjevima za kapitalom i zaštitnim slojevima kapitala u RBI Grupaciji tako da dalja dodjela i isplata varijabilnih naknada neće ugroziti održavanje stabilne kapitalne osnove.
- ✓ RBBH je ostvarila minimalnu bazu ekonomskog i regulatornog kapitala propisanu od strane FBA koja je potrebna u skladu sa primjenjivim zakonom. Dodatno, mora biti ostvaren lokalni minimalni regulatorni koeficijent CET 1 ratio bez zaštitnog sloja kapitala.
- ✓ Da su ispunjeni svi dodatni kriteriji i preduslovi za isplatu varijabilne naknade, a koje periodično definiše Uprava RBI-a ili Nadzorni odbor RBBH.
- ✓ Da su ispunjeni sljedeći dodatni lokalni zahtjevi:
  - a) RBBH će se pobrinuti da je varijabilne naknade ne spriječe da održi ili poveća svoj kapital (povećanje kapitala iz dobiti).
  - b) U slučaju da ne mogu biti ispunjeni regulatorni zahtjevi u pogledu kapitala ili likvidnosti, RBBH mora primijeniti konzervativniju politiku u pogledu varijabilnih naknada koja podrazumijeva sljedeće: (a) definisanje limita varijabilnih naknada u obliku procenta (%) ukupne neto dobiti za tekuću finansijsku godinu; i/ili (b) priznavanje neto dobiti i zadržavanje dobiti u kapital.

Isplate prema šemama nagrađivanja umanjenog rizika su novčane naknade direktno povezane sa radnim učinkom ili rezultatima tima/pojedinca. Iste moraju zadovoljavati sljedeće kriterije:

- ✓ Da ne predstavljaju incentive po osnovu (potencijalnog) preuzimanja rizika i imaju (isključivo) pozitivan utjecaj na rizik, dobit i kapitaliziranost RBBH/RBI grupacije;
- ✓ Da radnici koji imaju pravo na incentive umanjenog rizika ne smatraju se Identifikovanim radnicima i njihovi ciljevi nisu vezani za rizik;
- ✓ Da sistemi nagrađivanja predstavljaju tržišni standard te je potrebno osigurati jednak nivo konkurentnosti;
- ✓ Radnici koji imaju pravo na incentive ostvaruju mala primanja tako da im nagrade predstavljaju stabilan izvor prihoda.

Povlastice su programi koji nadopunjuju novčane naknade i daju sigurnost radnicima i/ili njihovim porodicama. Postoje različite kategorije, a RBBH, između ostalog, svojim radnicima nudi sljedeće oblike povlastica: osiguranje u slučaju nesreće za vrijeme poslovnog putovanja u inostranstvo, restoran za radnike sa povlaštenim cijenama, događaje sa fokusom na jačanje timskog duha, novogodišnji paketići za djecu, pokloni za sklapanje braka i rođenje djeteta, team building itd.

k) broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000 KM-ova ili više po finansijskoj godini.

5.

1.4 Obuhvat primjene regulatornih zahtjeva, na pojedinačnoj ili na konsolidovanoj osnovi

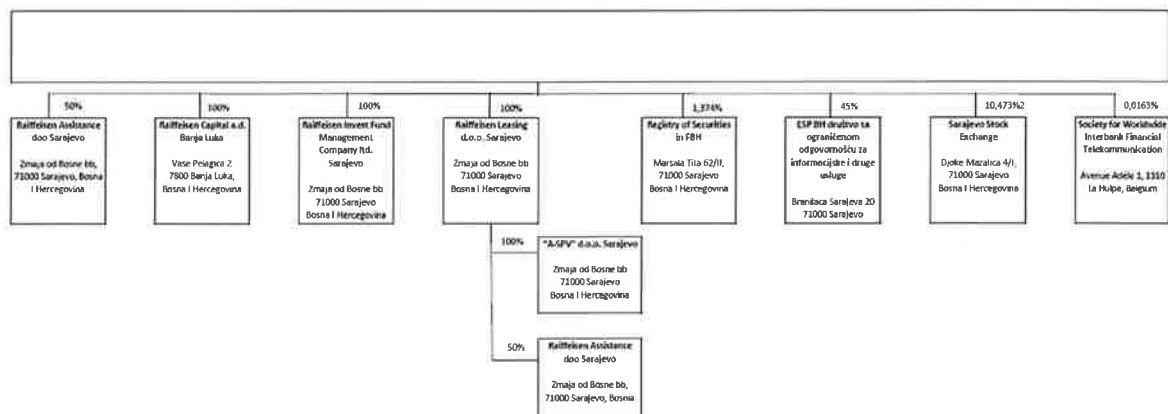
Banka je dužna objaviti informacije o obuhvatu primjene regulatornih zahtjeva, na pojedinačnoj ili konsolidovanoj osnovi.

Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina u postupku redovnog regulatornog izvještavanja, a vezano za Odluku o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu, član 6, stav (2) iste Odluke u kojoj je navedeno da je najviše matično društvo grupe dužno da na konsolidovanoj osnovi Agenciji dostavlja sljedeće:

- (1) Konsolidovane revidirane godišnje finansijske izvještaje bankarske grupe;
- (2) Mišljenje eksternog revizora o konsolidovanim finansijskim izvještajima;
- (3) Konsolidovane regulatorne finansijske izvještaje, bilans stanja, bilans upjeha, izvještaje o kapitalu i kapitalnim zahtjevima bankarske grupe, velikim izloženostima, likvidnosti na kvartalnoj osnovi.

Banka se identifikovala kao matično društvo bankarske grupe, te sačinjava i dostavlja izvještaje o sastavu bankarske grupe, te zahtijevane predmetne podatke koji se odnose na izvještaje o kapitalu i kapitalnim zahtjevima bankarske grupe, velikim izloženostima, likvidnosti, otvorenoj deviznoj poziciji, a koji su dio niza novih podzakonskih akata, Banka kreira na nekonsolidovanoj osnovi.

Banka kao matično društvo bankarske grupe koju čine isključivo ili većina lica u finansijskom sektoru i u kojoj najmanje jedna banka ima svojstvo najvišeg matičnog društva ili svojstvo zavisnog društva ima više podređenih društava na izvještajni datum 31.12.2020. godine, kako je niže navedeno:

Članom 7. iste Odluke je propisano da najviše matično društvo bankarske grupe nije obavezno da u konsolidovani finansijski izvještaj uključi podređeno društvo pravnog lica koje je subjekt finansijskog sektora u slučaju kada je suma bilansa stanja tog podređenog društva manja od 1% bilansa stanja matičnog ili zavisnog društva.

Banka se 29.03.2019.godine obratila Agenciji za bankarstvo sa molbom za izuzeće od sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja, zahtjevanih članom 6. Odluke o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu, stav (3).

Naime, Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo u skladu sa Zakonom o lizingu, podzakonskim aktima, Odlukom o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo FBiH, te njenim pripadajućim izmjenama i dopunama, u propisanim formama i definisanim rokovima izvještava regulatora o bilansu stanja LD, bilansu uspjeha LD, listi vlasništva preko 5% učešća u LD, o strukturi potraživanja po osnovu finansijskog i operativnog lizinga, daje pregled deset najvećih korisnika lizinga i izvora sredstava LD, kao i o svim ostalim zahtijevanim podacima, dajući Agenciji za bankarstvo FBiH uvid u finansijske pokazatelje poslovanja. Banka kao 100% vlasnik podređenog društva kroz redovne aktivnosti vrši kontrolu, nadzor, kao i monitoring poslovanja Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo.

Dana 22.05.2019.godine, Agencija za bankarstvo je donijela Rješenje broj: 04-1-3-938-3/19 u kojem se daje saglasnost Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina za isključivanje podataka o podređenom članu bankarske grupe Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo iz konsolidovanih finansijskih izvještaja, jer isti nisu od značaja za utvrđivanje finansijskog stanja bankarske grupe, a čime su se ispunili uslovi iz Člana 126. stav (3) tačka b) Zakona o bankama (Službene novine FBiH, broj 27/17).

1.5 Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima banke

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na strategiju, ciljeve i politike za upravljanje svim pojedinačnim značajnim rizicima kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju:

a) kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik;

Banka ima definisanu Strategiju i politiku preuzimanja i upravljanja rizicima (u daljem tekstu: Strategija rizika) u kojoj su uspostavljeni obavezujući standardi i procedure preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci, kao i povezanost upravljanja rizicima s poslovnim aktivnostima putem određivanja ciljeva upravljanja rizicima koji se zasnivaju na srednjoročnim poslovnim ciljevima čime je uspostavljeno okruženje za donošenje poslovnih odluka povezanih sa rizicima. Strategija se temelji na poslovnoj strategiji Banke, propisima regulatora kao i organizacionoj strukturi Banke.

Dakle, Strategija rizika je usklađena sa poslovnom strategijom i opisuje planiranu poslovnu strukturu, strateški razvoj i rast u skladu sa procesnim, metodološkim i organizacijskim pogledom na rizike i faktore rizika i kao takva predstavlja osnovu za prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring rizika svojstvenih bankarskom poslovanju, te obezbjeđenje adekvatnosti kapitala i likvidnosti.

To je važan instrument za razvoj Banke, jer uspostavlja vezu između poslovne orijentacije i orijentacije prema rizicima. Predmetna veza se izražava kroz definisani Okvir sklonosti za preuzimanje rizika i specifične ciljeve rizika koji proizlaze iz srednjoročnih poslovnih ciljeva i time oblikuju buduće poslovne odluke vezane uz rizike. Proces budžetiranja, koji se radi jednom godišnje, prethodi revidiranju Strategije rizika (budžet se sačinjava za naredne tri poslovne godine). U skladu sa očekivanjima vlasnika i strateškim planiranjem definišu se strateški ciljevi (npr. ciljani odnos operativnih troškova i operativnog prihoda (CIR), ciljani odnos neto dobiti nakon poreza u odnosu na kapital (ROE) i dr.).

Osnovni ciljevi Strategije rizika su:

- ✓ Jačanje razumjevanja vrijednosti i ciljeva Banke, te rukovođenje upravljanjem rizicima;
- ✓ Promicanje svijesti o rizicima i pomoć pri identifikaciji rizika;
- ✓ Povećanje transparentnosti obznanjujući ciljeve vezane za rizike i definisanje odgovornosti za upravljanje rizicima.

Strategija rizika također služi za ispunjavanje propisa iz procesa procjene adekvatnosti internog kapitala i likvidnosti (Odluka o ICAAP-u i ILAAP-u) slijedeći osnovne principe ICAAP-a i ILAAP-a propisane od strane regulatora. Strategijom je predstavljen srednjoročni plan upravljanja rizicima i kapitalom s ciljem postizanja odgovarajućeg kvaliteta upravljanja rizicima.

Pri prepoznavanju, mjerenju, ublažavanju, ograničavanju, kontrolisanju i monitoringu rizika u Banci poštuju se sljedeća načela:

- ✓ Podrška promjenama s ciljem obezbjeđenja kontinuiranog dugoročnog rasta i razvoja;
- ✓ Aktivan pristup poslovnim aktivnostima orijentisan ka budućnosti;
- ✓ Primjena najsavremenijih metoda optimiziranja povrata na kapital prilagođen rizicima;
- ✓ Dosljednost i transparentnost metoda;
- ✓ Saradnja je ključna za postizanje uspjeha;
- ✓ Razumjevanje poslovnog modela i ostvarivanje prihoda i zarade;
- ✓ Poznavanje potreba zainteresovanih strana i težnja nadmašivanju njihovih očekivanja;
- ✓ Usmjerenost na suštinu i stalno samo-usavršavanje;
- ✓ Istovremeno korištenje znanja i iskustva;
- ✓ Postavljanje ciljeva preuzimanja rizika, te okvira upravljanja poslovnim rezultatom;
- ✓ Smanjujemo nekvalitetnu aktivu i upravljamo prilivima iste u cilju očuvanja vrijednosti.

Na osnovu prethodno navedenih načela, što predstavlja misiju upravljanja rizicima, određeni su opšti principi preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci:

- ✓ Definisane značajne rizike;
- ✓ Preuzimanje rizika;
- ✓ Upravljanje rizicima;
- ✓ Zahtjevi regulatora;
- ✓ Jednoobraznost metoda upravljanja rizicima;
- ✓ Dosljedan tretman rizika;
- ✓ Nezavisnost funkcije upravljanja rizicima;
- ✓ Kontinuirano revidiranje;
- ✓ Nove poslovne aktivnosti.

Općenito, određena su tri cilja upravljanja rizicima koja se odražavaju u sljedećim principima politike upravljanja rizicima, pri čemu je održavanje adekvatnog nivoa kapitala i zadovoljavajućeg nivoa likvidnosti osnovni cilj Banke:

- Funkcije upravljanja rizicima osiguravaju da je kapacitet preuzimanja rizika u skladu sa Okvirom sklonosti za preuzimanje rizika (eng. Risk Appetite Framework – RAF), te pružaju podršku višem rukovodstvu kako bi osigurali adekvatno upravljanje kapitalom i likvidnošću.
- Funkcije upravljanja rizicima doprinose efikasnoj alokaciji resursa s ciljem poboljšanja koeficijenta povrata na kapital prilagođen rizicima.
- Funkcije upravljanja rizicima značajne su za održavanje ciljanog finansijskog rizičnog profila, a podržavaju ublažavanje i diversifikaciju rizika, te aktivan pristup ostvarivanju zarade i dobiti procjenjivanjem fer vrijednosti rizika.

Banka na godišnjoj osnovi procjenjuje značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju – na osnovu ove procjene rizika se utvrđuje sveobuhvatni rizični profil Banke. Nadalje, Banka za sve procjenom utvrđene značajne rizike u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala utvrđuje interne metodologije za izračun/procjenju internih kapitalnih zahtjeva, planira i osigurava dovoljnost raspoloživog kapitala za pokriće eventualnih gubitaka po osnovu istih. Pri utvrđivanju metodologija za mjerenje/procjenju internih kapitalnih zahtjeva za značajne rizike Banka uzima u obzir složenost poslovnih aktivnosti koje obavlja i stanje političko ekonomskog okruženja u kojem posluje. Usvajanjem Okvira sklonosti za preuzimanje rizika Banka postavlja ograničenja na nivo ukupnog rizika koji je spremna i sposobna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških i poslovnih ciljeva, postavlja ograničenja/limite na izloženosti riziku i prati razvoj portfelja a u skladu sa planiranim kapitalom i likvidnosti.

Dakle, Procjena rizika je važan dio upravljanja bankom u skladu sa ICAAP i ILAAP okvirom koji daje uvid u kvalitativni i kvantitativni profil rizika banke te je stoga ishodišna tačka za upravljanje kapitalom i likvidnošću.

Rezultati godišnje Procjene rizika daju uvid u pregled svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena klasificirajući rizike na značajne rizike (u kom slučaju će Banka u internom procesu upravljanja adekvatnosti kapitala izdvajati interne kapitalne zahtjeve) i rizike koji nisu značajni (rizici koji nisu primjenjivi na Banku nisu navedeni u tekstu):

Godišnja Procjena rizika za 2020/21 godinu je utvrdila sljedeće značajne rizike:

- ✓ Potkategorije kreditnog rizika: Migracijski rizik, Koncentracijski rizik, Rezidualni rizik
- ✓ Potkategorije rizika likvidnosti: Rizik finansiranja likvidnosti, Rizik kratkoročne likvidnosti, Rizik koncentracije izvora finansiranja
- ✓ Potkategorije operativnog rizika: Cyber rizik, IT rizik (uključujući rizik mobilnog bankarstva), Rizik eksternalizacije
- ✓ Kamatni rizik u bankarskoj knjizi
- ✓ Potkategorije poslovnog rizika: Makroekonomski rizik (BiH), Strateški rizik, Rizik kapitala.

Godišnja Procjena rizika za 2020/2021 je utvrdila da sljedeći rizici nisu značajni za Banku:

- ✓ Potkategorije kreditnog rizika: Rizik države (prekogrančne transakcije), Rizik namirenja (derivativnih transakcija), Rizik ulaganja (u druga pravna lica)
- ✓ Potkategorije rizika likvidnosti: Rizik unutardnevne likvidnosti
- ✓ Potkategorije tržišnih rizika: Valutni rizik, CVA rizik, Rizik tržišne likvidnosti, Pozicijski rizik, Rizik kreditnog raspona
- ✓ Potkategorije operativnog rizika: Operativni rizik - osnovna definicija, Upravljački rizik, Rizik usklađenosti, Pravni rizik
- ✓ Potkategorija poslovnog rizika: Rizik profitabilnosti (rizik zarade);
- ✓ Ostali rizici: Reputacijski rizik, Rizik modela, Rizik prekomjerne finansijske poluge, Rizik slobodne isporuke (poslovi Riznice), Rizik ulaganja (u imovinu), Rizik zarade po uslugama prodaje osiguranja, Sistemski rizik, Rizik namirenja (poslovi Riznice), Step-in rizik
- ✓ Međusobne koncentracije rizika (Općenito – inter risk koncentracije, Kamatno inducirani kreditni rizik, Valutno inducirani kreditni rizik, Koncentracija Kreditnog rizika i Rizika kapitala i Koncentracija Kreditnog rizika i Rizik ulaganja (u druga pravna lica).

Svim rizicima koji su procjenjeni kao značajni se aktivno upravlja. Također, Banka upravlja aktivno i sa ostalim kategorijama rizika u cilju minimizacije istih. Funkcije upravljanja rizicima predstavljaju sastavni i neodvojivi dio sveukupnog upravljanja poslovnim aktivnostima.

U upravljanju rizicima i kapitalom funkcije upravljanja rizicima, pored zakonskih i podzakonskih propisa, posebno uzimaju u obzir prirodu, obim i složenost poslovnih aktivnosti i rezultirajuće rizike. Na svim nivoima upravljanja obezbijedeno je prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring svih materijalnih rizika, kao i procjenjivanje poslovnih aktivnosti kroz povrat na kapital prilagođen rizicima.

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima. Ovim testiranjem Banka preispituje svoju otpornost i razmatra potrebu unaprijeđenja radi uspješnijeg savladavanja kriza i otežanih uvjeta poslovanja tokom trajanja kriznih perioda. Banka redovno, a najmanje jednom godišnje, sprovodi sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike koji imaju kvantitativni tretman za potrebe ICAAP-a, odnosno ILAAP-a u skladu sa obavezom definisanom članom 19. stav (1) Odluke o upravljanju rizicima u banci.

Banka se rukovodi načelom proporcionalnosti prema kojem testovi otpornosti na stres trebaju uključivati najznačajnija područja poslovanja Banke, te događaje koji mogu biti posebno štetni za Banku, uključujući ne samo događaje koji nanose gubitke Banci, već i one koji posljedično mogu nanijeti štetu reputaciji Banke.

Metodologija Banke za testiranje otpornosti na stres i odabir scenarija obuhvaćaju sve značajne rizike i poslovna područja i integriraju ih na način da obuhvataju svu bilansnu i vanbilansnu imovinu Banke, već nastale i potencijalne rizike, uzimajući u obzir njihove međusobne veze i sve relevantne faktore rizika, odnosno interakcije među njima, pri čemu se koristi odgovarajući nivo detaljnosti u skladu sa namjenom i vrstom testiranja otpornosti na stres, odnosno rizičnim profilom Banke.

Odabrani scenariji su orijentisani ka budućnosti, odnosno obuhvataju spektar mogućih događaja koji su dosta vjerovatni, ali i događaje koji su malo vjerovatni ali predstavljaju prijetnju održivosti Banke. Pri tome, obuhvaćena su dovoljno duga vremenska razdoblja, zavisno od karakteristika rizika, portfolija izloženosti, namjere testa i slično.

Testiranjem otpornosti na stres posebna pažnja je usmjerena na sistemsko preispitivanje korištenih tehnika smanjenja rizika (kreditna zaštita, netiranje, upotreba kolaterala i sl.) i procjenjivanje istih u stresnim okolnostima na tržištu, složene proizvode, odnosno strukturirane finansijske instrumente i slično.

Banka pri definiranju stresnih scenarija, uzima u obzir:

- Poslovni model banke (poslovna područja, osnovne poslovne aktivnosti)
- Listu značajnih rizika prema godišnjoj procjeni rizika
- Osnovni, tj. Baseline scenarij budžeta za naredni period
- Prognoze Odjela za Istraživanje Banke za naredni period

- Finansijske rezultate za referentni datum za izradu stress testa (iz internih izvještaja regulatornih izvještaja, procjena rizika)
- Informacije i diskusije uključenih učesnika vezano za nepovoljne događaje, moguća neplanirana očekivanja i odstupanja od planiranih vrijednosti za naredni trogodišnji period
- Scenarije testiranja otpornosti na stres matične banke koji se analiziraju sa stanovišta prethodno navedenih ulaznih parametara, te se iz tih scenarija preuzimaju oni dijelove scenarija odnosno one pretpostavke koje su prikladne profilu rizika, poslovnom modelu i poslovnom okruženju Banke. Ukoliko Banka utvrdi da scenariji matične banke nisu prikladni za profil rizika i poslovni model Banke, te poslovno okruženje, Banka definira svoje scenarije za potrebe testiranja otpornosti na stres.

Banka posjeduje interni akt kojim je definirala proces provođenja testiranja otpornosti na stres za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a. Odgovornost za navedeni proces testiranja otpornosti na stres svih značajnih rizika je u okviru jedinice Kontroling rizika.

Rezultati stress testa se koriste radi identificiranja odgovarajućih mjera u pogledu tehnika umanjenja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova kapitala i drugih mjera prema rasponu mogućih stresnih uslova. Upotreba i integrisanje rezultata testiranja otpornosti na stres su sastavni dio ICAAP i ILAAP procesa Banke jer Banka koristi rezultate testiranja otpornosti u internoj procjeni adekvatnosti kapitala uključenjem rezultata testiranja otpornosti na stres za značajne rizike u izračun ukupnih internih kapitalnih, kao i za procjenu likvidnosnih zahtjeva.

Proces provođenja testiranja otpornosti na stres se sastoji od sljedećih osnovnih koraka:

1. Odabir, odnosno definiranje stresnih scenarija (što uključuje i makroekonomske pokazatelje) i odobravanje scenarija od strane nadležnih tijela
2. Prikupljanje podataka potrebnih za testiranje otpornosti na stres
3. Izračun efekata testiranja i objedinjavanje rezultata stress testiranja
4. Kvantifikacija uticaja rezultata testiranja na regulatorni kapital i likvidnost te druge pokazatelje i prijedlog mjera i aktivnosti u slučajevima nepovoljnih rezultata stress testova
5. Faza diskutovanja i usaglašavanja rezultata
6. Dokumentiranje rezultata i mjera i odobrenje na tijelima odlučivanja
7. Provođenje potencijalnih mjera i praćenje stepena realizacije istih (follow-up)
8. Izvještavanje regulatora o rezultatima testiranja otpornosti na stres, izvještavanje nadležnih tijela o nalazima regulatora te izvještavanje o statusima implementacije istih.

Bančina metodologija integralnog testiranja otpornosti na stres se prvenstveno bazira na scenario analizama. Banka na bazi određenog broja scenarija izračunava i analizira potencijalne negativne efekte na Banku i u skladu sa rezultatima ukoliko ustanovi da su potrebne posebne korektivne mjere iste sprovodi. Dodatno, sastavni dio integralnog stress testiranja su analize osjetljivosti čiji je cilj sagledavanja osjetljivosti Banke na promjene pojedinačnih faktora rizika.

Metodologija testiranja otpornosti na stres se bazira na sljedećim elementima:

- Regulatorni okvir
- Obim i kompleksnost poslovanja banke
- Rizični profil Banke (materijalnost/značajnost rizika i kapitalni zahtjevi)
- Nalazi regulatora po ranije izvršenim testiranjima
- Zahtjevi Grupacije
- Uvažavanje eventualnih poremećaja finansijskog sistema

Banka se prilikom provođenja stres testa rukovodi sljedećim ključnim pretpostavkama:

- Statički bilansi, odnosno pretpostavka konstantnosti bilansnih pozicija za kreditni, tržišni, likvidnosni i operativni rizik što uključuje postojeće i potencijalne rizike bilansa i vanbilansa
- Osnova podataka su regulatorni izvještaji za referentni datum za izradu stres testa
- Plan poslovanja i Plan kapitala
- Pozicija Banke na referentni datum testiranja otpornosti na stres i ključni pokazatelji

Metodologija za izvođenje stres testa je u razvojnom cikličnom procesu koji u sebi uključuje:

- Redovito revidiranje koji proizilazi iz ocjene značajnosti rizika i unaprijeđenja tehnika testiranja
- Uvažavanje nalaza supervizorske ocjene

Metodologiju stres testiranja također čine: analiza portfelja i okruženja, identifikacija faktora rizika, konstrukcija i pokretanje stres testa, izračunavanje efekata na bilans stanja i bilans uspjeha banke, pozicije kapitala i likvidnosti, odnosno utjecaj na relevantne pokazatelje finansijskog stanja te izvještavanje o rezultatima radi definisanja korektivnih mjera i aktivnosti po nalazima ranjivosti poslovanja i revidiranje stres testa. Dodatni metodološki detalji za pojedinačne značajne rizike su navedeni u podnaslovima posvećenim pojedinačnim značajnim rizicima.

U nastavku teksta je opisan način upravljanja pojedinačnim kategorijama značajnih rizika i upravljanja tržišnim rizikom iako isti u okviru godišnje procjene rizika nije procjenjen značajnim rizikom ali je obuhvaćen Stupom 1 tj minimalnim kapitalnim zahtjevima u lokalnoj regulativi.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je sastavni dio bankarskog poslovanja i jedan od najznačajnijih rizika u poslovanju banke. Prema definisanom Katalogu rizika, koji je sastavni dio Strategije i politike preuzimanja i upravljanja rizicima, kreditni rizik je rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci. Kreditni rizik obuhvata sljedeće potkategorije rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena:

- Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna, izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, uključujući posebno rizike povezane sa velikim indirektnim kreditnim izloženostima prema pojedinom davaocu kolaterala koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.
- Migracijski rizik (rizik migracije i kašnjenja) je rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.
- Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utječe na smanjenje rizika kojima je banka izložena.
- Rizik namirenja derivativnih transakcija označava rizik da druga strana neće namiriti transakciju uslijed pogoršanja kreditne kvalitete druge ugovorne strane u derivatnoj transakciji.
- Rizik države/zemlje (prekogranične transakcije) je rizik koji se odnosi na državu porijekla lica prema kojem je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati svoja potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata političko-ekonomski rizik i rizik transfera.
  - Političko-ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i

drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.

- o Rizik transfera podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika, i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika.
- Rizik ulaganja u druga pravna lica je rizik gubitka koji proizlazi iz ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.

Banka ima uspostavljen proces prepoznavanja, mjerenja, ublažavanja, ograničavanja, kontrolisanja i monitoringa kreditnog rizika, odnosno ima implementiran okvir za upravljanje kreditnim rizikom, koji je dokumentovan pisanim internim aktima, posjeduje uspostavljen sistem izvještavanja, jasnu strukturu i podjelu uloga u sistemu upravljanja kreditnim rizikom.

Strategija i politika preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom uključuje sve potkategorije kreditnog rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, a naročito značajne potkategorije: migracijski, rezidualni i koncentracijski rizik.

Strategija i politika preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom sa svim identificiranim potkategorijama uključuje:

- Nprestanu izgradnju jake kreditne kulture,
- Zaštitu od smanjenja očekivane profitabilnosti uslijed gubitaka izazvanih lošim kreditnim plasmanima i neuočljivim problemima vezanim za troškove upravljanja teškim i neprofitabilnim odnosima sa klijentima,
- Kreditiranje koje nije koncentrisano na političke ili ekonomski rizične geografske oblasti, svijest o značaju izvora povrata kreditnih plasmana. Instrumenti obezbjeđenja kreditnih plasmana moraju biti dovoljni za ublažavanje kreditnog rizika
- Svođenje, tj. minimiziranje negativnih posljedica loših kreditnih plasmana kroz:
  - kreditiranje u skladu sa usvojenim politikama
  - neprestano aktivno i profesionalno upravljanje odnosima sa klijentima
  - ispravna kategorizacija kreditnog rizika
  - rano prepoznavanje i aktivno upravljanje povećanim kreditnim rizikom i
  - razumljiv i jak program naplate loših kreditnih plasmana u slučaju kada je evidentan gubitak ili potencijalni gubitak za Banku.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je osigurati da se ne prekorači odgovarajući nivo rizika potrebnog za održivi razvoj koji podrazumijeva makroekonomsko okruženje.

Funkcija upravljanja kreditnim rizikom je načelno odgovorna za:

- Primjenu sistemskog pristupa upravljanju kreditnim rizikom, optimizaciju industrije, regionalne strukture i strukture proizvoda kreditnog portfolija s ciljem ublažavanja nivoa kreditnog rizika
- Pобоljšanje konkurentskih prednosti putem preciznije procjene prihvaćenih rizika i primjene mjera s ciljem upravljanja kreditnim rizikom, uključujući obezbjeđenje održavanja ili smanjenja nivoa stvarnih kreditnih rizika
- Očuvanje održivosti u procesu definisanja i povećanja kataloga proizvoda (uvodenje složenijih proizvoda), kao posljedica adekvatne procjene i upravljanja prihvaćenim rizicima, posebno, kreditnih rizika
- Pružanje nepristrasne, tačne i sigurne procjene rizika, postignute korištenjem pouzdanih činjeničnih i statističkih informacija.

Opća načela za upravljanje kreditnim rizikom su:

- Svjesnost i razumijevanje rizika
- Odgovornost Biznis segmenta
- Razdvajanje i nezavisnost funkcija rizika.

Poslujući u okviru RBI grupacije, Banka je dužna uskladiti politiku sa okvirom za upravljanje rizikom Raiffeisen International, koji je kategoriziran u sljedeće glavne komponente:

- Organizaciona struktura
- Upravljanje: ovlaštenja nivoa odlučivanja uključenih u proces upravljanja kreditnim rizikom
- Sistemi i procedure za identifikaciju, procjenu, prihvatanje, mjerenje, monitoring i kontrolu/ smanjenje rizika.

Upravljanje kreditnim rizikom je definirano u važećim kreditnim politikama koje se sačinjavaju na godišnjoj osnovi, Odjel upravljanja kreditnim rizikom kreira prijedloge kreditnih politika za poslovne segmente pojedinačno, a iste su predmet odlučivanja Uprave Banke, odnosno Nadzornog odbora Banke.

Mrežne direktive i kreditne politike na nivou RBI grupacije obezbjeđuju jednoobrazne smjernice i principe kreditnih politika za sve mrežne banke kako bi se oblikovao dobro diverzificiran risk profil. Na bazi kreditnih politika na nivou RBI grupacije koje definišu glavne indikatore portfelja i osnovne principe/ kriterije kreditiranja, Odjel upravljanja kreditnim rizikom kreira prijedloge kreditnih politika na nivou segmenata, pa tako svake godine se kreiraju i usvajaju sljedeće kreditne politike:

- Kreditna politika Banke za poslovanje sa Corporate klijentima
- Kreditna politika Banke za poslovanje sa SMB klijentima
- Kreditna politika Banke za Finansijske institucije i Vlade
- Kreditna politika Banke za poslovanje sa Stanovništvom
- Kreditna politika Banke za poslovanje sa Micro segmentom klijenata.
- Za segment Lokalne regionalne vlade (eng. Local Regional Governments - LRG) usvaja se Grupna kreditna politika, te krovne Kreditne politike za pojedinačne segmente.

Banka u kreditnim politikama specificira:

- kriterije kreditiranja/ underwriting pravila odobravanja
- portfolio i industrijske indikatore sa kvantificiranim limitima i ograničenjima (tzv. CAP-ovi) i
- portfolio ciljeve,

a sve u cilju uspostavljanja odgovarajućeg obima rizika kojeg Banka može apsorbovati.

Upravljanje kreditnim rizikom se vrši kroz:

- Provođenje procesa analize, rangiranja klijenata i ocjene rizika kod odobrenja plasmana
- Donošenje odluke o odobravanju plasmana na temelju jasno definisanih kriterija u kreditnim politikama
- Aktivan monitoring portfelja i prijedlog za klasifikaciju aktive
- Održavanje izloženosti po vrstama poslova, proizvodima, klijentima i industrijama na željenom nivou (isti se definiše kroz godišnji proces budžetiranja, definisanja kreditne politike, limita i sl.)
- Održavanje vjerovatnoće defaulta (PD -probability of default)/ Default rate na prihvatljivom nivou
- Upravljanje instrumentima osiguranja
- Primjenu tehnika smanjenja kreditnog rizika (instrumenti osiguranja su jedna od glavnih strategija i mjera koje se koriste za smanjenje izloženosti kreditnim rizicima)
- Održavanje pokrivenosti portfelja prihvatljivim kolateralom na zadovoljavajućem nivou (minimalna pokrivenost u ovisnosti od rejtinga klijenta se definiše na godišnjem nivou kroz respektivnu kreditnu politiku, te se kroz kontrolu izuzetaka od kreditne politike, stalni monitoring vrijednosti i elemenata

prihvatljivosti kolateralna nastoji održavati na targetiranom nivou)

- Posvećivanje posebne pažnje problematičnim plasmanima u jedinici Upravljanje posebnom aktivom Non-retail & SE i Kolateralima i Collection (Naplata);
- Održavanje konačnog gubitaka nakon naplate na zadovoljavajućem nivou (eng. Loss given default), kroz adekvatnu kolateralizaciju i rezervisanja.

Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog kredita i klijenta (nivo transakcije) i na nivou portfelja, što je definisano kroz primjerene politike, programe, uputstva, odgovarajuće alate i procese za upravljanje kreditnim rizikom čime se osigurava njihovo provođenje.

Upravljanje kreditnim rizikom, prije svega njegovo kvantitativno i kvalitativno stanovište, neprestano se unaprijeđuje razvojem i usavršavanjem procesa, metoda, alata i systemske podrške. Odgovornost za upravljanje kreditnim rizikom je u okviru organizacione jedinice Upravljanje kreditnim rizikom.

U proces odobravanja kreditnih zahtjeva, odnosno preuzimanja kreditnog rizika su uključene sljedeće organizacione jedinice:

- Retail prodaja;
- Corporate prodaja i Mreža;
- Upravljanje kreditnim rizikom;
- Retail operacije;
- Centralne operacije;
- Retail razvoj;
- Podrška Corporate prodaji i uslugama;
- Pravna funkcija.

Proces odobravanja kreditnog zahtjeva temelji se na unificiranim pravilima i principima. Kreditne politike definišu jasna pravila, principe, nivoe ovlaštenja za donošenja odluke o odobrenju kreditnog zahtjeva, kao i ostale relevantne odrednice procesa odobrenja kreditnog zahtjeva. Proces odobrenja kreditnih plasmana je sistemski podržan.

Kreditnim politikama u segmentu stanovništva se definiše maksimalna zaduženost svakog pojedinačnog i/ili grupe povezanih klijenata, maksimalan iznos kredita pokrivenog nekretninom u odnosu na iznos nekretnine.

U segmentu poslovanja s non-retail klijentima niti jedan kreditni zahtjev se ne odobrava bez prethodne analize kreditnog zahtjeva, odnosno analize rizika. Takav pristup dosljedno se primjenjuje ne samo prilikom odobrenja plasmana, već i kod povećanja postojećih limita, produženja, te prilikom promjene rizičnog profila klijenta u odnosu na onaj prilikom prvobitno odobrenog plasmana.

Nadalje, takav pristup primjenjuje se i kod određivanja limita druge ugovorne strane u poslovima riznice i investicijskog bankarstva, ostalim kreditnim limitima i vlasničkim udjelima.

Za vrijeme trajanja otplate odobrenog kreditnog zahtjeva, može doći do poteškoća u otplati unaprijed definisanih iznosa, odnosno kreditni plasmani mogu preći u status neizmirenja obaveza, što zahtijeva posebnu pažnju, aktivnosti i mjere Banke. Odgovornost za navedeno je u okviru organizacione jedinice Upravljanje posebnom aktivom Non-Retail i SE (mala preduzeća) i Kolateralima. Više detalja o plasmanima u statusu neizmirenja obaveza se nalazi u nastavku ove Objave.

Jedinica Naplata potraživanja Retail odgovorna je za aktivno upravljanje problematičnim potraživanjima iz Retail segmenta klijenta kao i za maksimalan povrat/naplatu istih.

Redovnim godišnjim usvajanjem Okvira sklonosti za preuzimanje rizika (RAF) Banka postavlja ograničenja nivoa ukupnog rizika koji je spremna i sposobna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških i poslovnih ciljeva, postavlja granicu za limite i prati razvoj portfelja. Na navedeni način Banka je uspostavila okvir za upravljanje kreditnim rizikom na način da posjeduje sistem upravljanja, kontrole i izvještavanja kroz jasnu i strukturiranu podjelu uloga u sistemu upravljanja rizicima. Također, uspostavljena je međusobna povezanost RAF-a s Planom oporavka, odnosno pokazateljima Plana oporavka, jer su glavni pragovi Okvira sklonosti za preuzimanje rizika također usklađeni s pragovima u procesu praćenja pokazatelja.

Banka je definisala limite kao mjeru sklonosti ka kreditnom riziku u internom aktu Okvir sklonosti za preuzimanje rizika.

Za praćenje kreditnog rizika primjenjuje se limit sistem sa primarnim fokusom na:

- Interne limite (na nivou klijenta, grupacija)/ Risk limite
- Portfolio limite
- Statističke scorecard i bihevioralne rating modele.

Portfolio indikatori se definišu po različitim dimenzijama izloženosti i volumena rizikom ponderisane aktive (po industrijama, po proizvodima, po kolateralnoj pokrivenosti, po rating ocjeni, itd.). Limiti i CAP-ovi se također specificiraju po različitim dimenzijama, te formirajući risk limite ograničava se maksimalna izloženost, npr. za grupacije klijenata.

Pragovi tolerancije na rizik moraju biti postavljeni na način da daljnji pad makroekonomskog okruženja ili veliki pojedinačni događaji rizika ne bi doveli da ukupni profil rizika grupe bude izvan njenog kapaciteta rizika.

Nadležne organizacione jedinice Banke uspostavile su odgovarajući sistem redovnog monitoringa i izvještavanja članova Uprave Banke, Nadzornog odbora, Agencije za bankarstvo FBiH i drugih relevantnih tijela o kreditnom riziku. Pored definisanog seta regulatornih obrazaca Izvještaja o kreditnom riziku, Banka je uspostavila interni sistem redovnog izvještavanja o ostvarenjima i projekcijama pokazatelja kreditnog rizika. U slučaju potrebe, Banka priprema i ad hoc izvještaje i prezentacije o ostvarenjima, promjenama i uticajima na buduća kretanja kvalitete aktive i pokazatelja kreditnog rizika.

Koncentracijski rizik

Banka je u okviru godišnje Procjene rizika za 2020/2021 procjenila koncentracijski rizik, koji je potkategorija kreditnog rizika, značajnim rizikom.

Koncentracija kreditnog rizika rezultat je kreditne izloženosti prema jednom pravnom i/ili fizičkom licu i/ili grupi povezanih lica, pravnim i/ili fizičkim licima i/ili grupi povezanih lica u istoj industrijskoj grani, geografskom regionu i/ili klasi kreditnog rizika ili pravnim i/ili fizičkim licima i/ili grupi povezanih lica iste ili slične osnovne djelatnosti, iste ili slične primjene metoda ulažavanja kreditnog rizika, uključujući i rizike povezane sa velikom indirektnom kreditnom izloženošću.

Općenito, ograničenja za koncentracije kreditnog rizika postavljena je za velike kreditne izloženosti kako je to određeno u zakonskim i podzakonskim propisima u Bosni i Hercegovini i Austriji, te ostalim važećim internim aktima Banke kao što su prethodno navedene kreditne politike.

U skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima u Bosni i Hercegovini, Banka mora pratiti i analizirati nivo ukupne kreditne izloženosti prema jednom pravnom ili fizičkom licu i/ili grupi povezanih lica koja obuhvata potraživanja po glavnici, kamati, naknadi, svim obavezama koje je Banka preuzela u ime i/ili za račun pravnog ili fizičkog lica tj. zbir svih nastalih i potencijalnih kreditnih izloženosti prema jednom pravnom i/ili fizičkom licu ili grupi povezanih lica. Ograničenja kreditne izloženosti prema jednom pravnom i/ili fizičkom licu i/ili grupi povezanih lica određena su Zakonom o bankama, Odlukom o upravljanju kreditnim rizicima i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Odlukom o velikim izloženostima kao i drugim relevantnim aktima Banke (važećim kreditnim politikama).

U cilju minimiziranja koncentracije kreditnog rizika Banka upravlja plasmanima i struktuiru kreditni portfelj kako bi izvršila njegovu diverzifikaciju. Kreditne politike se kreiraju za pojedinačne segmente (Corporate, SE/mala preduzeća, Finansijske institucije, Javni sektor/Sovereigns, Micro klijente, Fizička lica), te na osnovu definisanih ograničenja internih limita vrši se praćenje, mjerenje, diverzifikacija i upravljanje koncentracijama kreditnog rizika na operativnom nivou.

U okviru usvojenih kreditnih politika za pojedinačne segmente Banka definiše sljedeće interne limite:

- Limite po nivou rizikom ponderisane aktive
- Limite izloženosti po industrijskim granama/ sektorska izloženost
- Limite po grupama povezanih lica (GCC)
- Prilagođeni risk limiti (ARL) na bazi rating ocjene klijenta i pokrivenosti kolateralom.

Nadležne organizacione jedinice Banke uspostavile su odgovarajući sistem redovnog i periodičnog izvještavanja članova Uprave Banke o koncentraciji kreditnog rizika. U okviru procesa odlučivanja Kreditnog odbora Banke, uključeno je predočavanje svakog pojedinačnog klijenta i/ili grupe povezanih lica kod kojih je uočeno da postoji potencijalna opasnost od prekoračenja limita koncentracije kreditnog rizika u skladu sa važećom legislativom ili je ista u datom trenutku već prepoznata, te se o istom momentalno izvještava Kreditni odbor.

U skladu sa važećim odlukama Agencije za Bankarstvo FBiH (Odluka o velikim izloženostima, Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom) i Zakonom o Bankama, Banka prati i analizira nivo ukupnog izlaganja kreditnom riziku, grupisanih u ispod navedene kategorije koncentracija kreditnih rizika uz definisana ograničenja.

Rizik koncentracije ulaganja Banke sa sljedećim propisanim ograničenjima:

- Značajan vlasnički interes u pravnom licu ili indirektno u supsidijarnom licu tog pravnog lica ne može da prelazi iznos od 5% regulatornog kapitala Banke
- Ukupna neto vrijednost svih vlasničkih udjela Banke u drugim pravnim licima i supsidijarnim licima tih pravnih lica ne može da prelazi iznos 20% regulatornog kapitala Banke
- Vlasničko učešće u jednom pravnom licu ne može da prelazi iznos od 15% njenog regulatornog kapitala
- Vlasničko učešće u nefinansijskom pravnom licu ne može da prelazi iznos od 10% regulatornog kapitala, niti vlasničko učešće može preći 49% vlasništva nefinansijskog pravnog lica
- Ukupno učešće Banke u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru ne može biti veće od 25% priznatog kapitala Banke, a ukupno učešće Banke u licima u finansijskom sektoru ne može preći 50% njenog priznatog kapitala
- Ukupno učešće Banke u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru ne može biti veće od 25% priznatog kapitala Banke, a ukupno učešće Banke u licima u finansijskom sektoru ne može preći 50% njenog priznatog kapitala
- Rizik velikih izloženosti se definiše kao izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica u iznosu većem ili jednakom 10% priznatog (regulatornog) kapitala Banke, uz sljedeća ograničenja:
  - Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika ne smije prelaziti 25% priznatog kapitala Banke. Ovo ograničenje se primjenjuje i na izloženost prema svim licima u osebnom odnosu sa Bankom i licima povezanim sa istim.
  - Bančina izloženost prema Vladi BiH, Vladi FBiH, Vladi RS-a i Vladi Brčko Distrikta ne smije prelaziti 300% priznatog kapitala Banke.

Kriteriji za određivanje povezanosti lica su definisani članom 2. Zakona o bankama i Odlukom o velikim izloženostima.

U skladu sa Odlukom o poslovanju sa licima u posebnom odnosu sa bankom, definisana su minimalna ograničenja, tako da Banka može:

- Otvoriti poslovne transakcije s licem u posebnom odnosu sa bankom ako zbog te transakcije ili ukupne vrijednosti svih transakcija izloženost banke prema tom licu (uključujući i lica koje je povezano s licem u posebnom odnosu sa bankom) doseže ili prelazi 100.000 KM ako je u pitanju fizičko lice ili 250.000 KM ako je u pitanju pravno lice, samo uz prethodno odobrenje Nadzornog odbora
- Odobravati transakcije fizičkim licima koja su u posebnom odnosu sa bankom samo u okviru sljedećih ograničenja:
  - Jednom fizičkom licu najviše do 1% iznosa priznatog kapitala banke i
  - Svim fizičkim licima ukupno najviše do 10% iznosa priznatog kapitala banke.

Politika Banke je da prati i analizira nivoe ukupnog izlaganja kreditnom riziku prema pojedinim industrijskim granama, te da se identifikuju mogućnosti za ublažavanje sektorske koncentracije.

Banka upravlja, prati i pridržava se ograničenja vezanim za koncentraciju kreditnog rizika u skladu sa zakonskom regulativom. Pored kvartalnog izvještavanja koji Banka priprema za Agenciju za bankarstvo Federacije BiH, Banka svaki mjesec informiše ALCO na kojem se raspravlja o riziku koncentracija kreditnog rizika, te u slučaju potrebe definiše neophodne aktivnosti u cilju diverzifikacije rizika, gdje se u okviru izvještaja o stanju kapitala, relevantnim organima upravljanja dostavlja pregled izvještaj o koncentracijama kreditnog rizika koji je napravljen na osnovu Zakona o bankama i odgovarajućih podzakonskih akata.

Metodologija testiranja otpornosti na stres za migracijski rizik, rezidualni rizik i koncentracijski rizik kao značajne potkategorije kreditnog rizika

Izloženost prema kreditnom riziku proizlazi iz svih vrsta kreditnih izloženosti tj. plasmana Banke. Rizik se može materijalizirati u slučaju nemogućnosti dužnika da izmiri svoje obaveze zbog specifičnosti samog dužnika i/ili usljed događaja na nivou zemlje/regije i/ili usljed događaja izazvanih pandemijama kao što je COVID-19.

Na bazi definisanih scenarija za integralno testiranje otpornosti na stres, Banka definiše pojedinačne uticaje na lokalno tržište, te kako kretanja na lokalnom tržištu dovode do materijalizacije kreditnog rizika na štetu Banke.

Testiranje otpornosti uključuje sljedeće stavove:

- Mjerenje, odnosno procjena uticaja na rizikom ponderisanu aktivu prema standardiziranom pristupu (skraćeno RWA STA)
- Mjerenje uticaja na ispravke vrijednosti
- Mjerenje uticaja na kapitalnu poziciju Banke
- Mjerenje uticaja na likvidnosnu poziciju Banke uslijed problema dužnika u izmirenju obaveza prema Banci, tj. prelaska dužnika u status neizmirenja obaveza, i ostale rizike koji se generiraju iz kreditnog rizika u skladu sa pretpostavkama hipotetičkog ili iskustvenog scenarija testiranja otpornosti na stres.

Predmet testiranja otpornosti na stres uključuje sve pozicije bilansa i vanbilansa. Osnovne pretpostavke testiranja otpornosti na stres su konstantnost portfelja što u slučaju testiranja otpornosti za kreditni rizik znači da se pretpostavlja da izloženosti koje prema scenariju dobivaju status neizmirenja obaveza ostaju u portfelju, tj. Banka ne pretpostavlja nikakve akcije prodaje ili naplate istih.

Risk faktori su:

- Rizikom ponderisana aktiva prema standardiziranom pristupu (RWA STA)
- Ispravke vrijednosti

Banka prema definiranom scenariju za testiranje otpornosti na stres test zbog porasta kreditnog rizika, tj. parametara istog simulira rast ispravki vrijednost prema segmentima i utjecaj na rizikom ponderisanu aktivu.

Operativni rizik

Definiše se kao rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik, ali isključuje strateški i reputacijski rizik.

U okviru upravljanja operativnim rizikom, upravlja se unutrašnjim pokretačima rizika kao što su neovlaštene aktivnosti, prevare i krađe, greške u procesima i izvršenju kao i poremećaji sistema. Vanjski pokretači rizika poput šteta na materijalnoj imovini te prevara također su predmet upravljanja unutar ove vrste rizika.

S ciljem efikasnog upravljanja operativnim rizikom, na razini Banke donesene su smjernice koje se baziraju na Odlukama Agencije za bankarstvo FBiH, standardima i uredbama EU, Zakonu o kreditnim institucijama, dokumentima Bazelskog odbora i RBI grupnim direktivama.

Osnovni cilj upravljanja operativnim rizikom jeste povećanje transparentnosti operativnih rizika koje omogućava primjereno upravljanje, odnosno ublažavanje izloženosti operativnom riziku i potpunu usklađenost sa regulatornim zahtjevima.

Banka potiče otvoreno okruženje/kulturu svjesnu rizika a koja podržava: identifikaciju, mjerenje, upravljanje i praćenje operativnih rizika.

Svi uposlenici Banke osnovom njihovih pojedinačnih uloga i odgovornosti, daju svoj doprinos održavanju efikasnog okvira za upravljanje operativnim rizikom. Dalje, svaki uposlenik pojedinačno razumije svoju ulogu u procesu upravljanja rizikom.

Banka koristi operativni model koji podrazumijeva tri linije odbrane, koje utvrđuju relevantne odgovornosti za upravljanje operativnim rizikom.

Prvu liniju odbrane predstavljaju organizacijske jedinice čije poslovne aktivnosti generišu rizik te su stoga i vlasnici operativnog rizika i njime aktivno upravljaju.

Druga linija odbrane pruža nezavisnu procjenu operativnog rizika, nadzor i preispituje prvu liniju obrane.

Treća linija odbrane je Interna revizija, koja ispituje efikasnost i primjerenost osnovnih procesa upravljanja rizicima.

Strategija u vezi sa upravljanjem operativnim rizikom podrazumjeva:

- jasnu internu organizaciju sa razdvojenim funkcijama upravljanja operativnim rizikom (odgovorne specijaliste za operativni rizik - tzv. DORS funkcije i menadžere operativnog rizika - tzv. ORM funkcije) kao i funkcijama kontrole tih rizika (Kontroling operativnih rizika - tzv. ORC funkcija, Izvršni direktor za rizike - CRO, Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama -ORMCC),
- jasno definisane, transparentne i konzistentne linije odgovornosti,
- podizanje svijesti o postojanju operativnog rizika,
- dosljedno poštovanje internih dokumenata kao i eksternih regulatornih smjernica koji regulišu predmetnu oblast.

Strategija u vezi sa upravljanjem operativnim rizikom za 2021 godinu:

- Monitoring održavanja gubitaka u skladu sa "budžetom u sjeni".
- Organizacija sprovedbe analize glavne knjige u skladu sa planom grupacije.
- Organizacija treninga za nove uposlenike vezano za minimalne standarde upravljanja operativnim rizikom.
- Organizacija treninga za ORM/DORS funkcije.
- Revizija indikatora ranog upozorenja.

U nastavku o upravljanju značajnim potkategorijama operativnog rizika:

Cyber rizik

Cyber rizik predstavlja bilo koju eksternu ili internu prijetnju koja ugrožava povjerljivost, integritet i dostupnost podataka i IT sistema, a uzrokovana je hakerskim napadom ili hakerskim alatima. Strategija Banke u upravljanju cyber rizikom je uspostava mjera zaštite informacionog sistema od napada putem internetske mreže ili drugih eksternih mreža radi osiguranja:

- Ispunjavanja regulatornih zahtjeva
- Mogućnosti pravovremene reakcije na trenutne prijetnje i ranjivosti
- Konstantnog razvoja sposobnosti za suočavanje sa izazovima koji proizlaze iz poslovnih strategija Banke, te razvojnih strategija kao što je digitalna strategija.

Mjere koje Banka implementira su mjere koje su propisane zakonom, odnosno relevantnim odlukama Agencije, mjere koje su rezultat analize i procjene rizika, te mjere koje je Banka dužna implementirati kao članica RBI grupacije.

Ciljevi uspješnog upravljanja informacijskom sigurnošću su identificirati prijetnje i ranjivosti, procjenjivati potencijalni utjecaj materijalizacije istih i mjerama zaštite smanjiti uticaj rizika na prihvatljiv nivo, odnosno aktivno upravljati rizicima informacijske, odnosno cyber sigurnosti.

Banka koristi dvoslojni pristup upravljanja cyber rizikom:

- Strateški nivo
- Operativni nivo upravljanje rizikom.

Strateški nivo upravljanja cyber rizikom

Strateško upravljanje rizikom, tj. strateški pogled na rizik kombinuje informacije prikupljene procjenom sigurnosne kontrole (SCA) i procjenom zrelosti sigurnosti (SMA) i pruža pregled izloženosti riziku svakoj kategoriji prijetnji. Procjena sigurnosne kontrole kontinuirana je procjena statusa implementacije unaprijed definisanih kontrola. Za svaku kontrolu koja nije u cjelosti implementirana, definisat će se plan tretmana koji će osigurati pravovremenu implementaciju kontrole.

Procjena zrelosti sigurnosti je redovna procjena nivoa zrelosti procesa u svakom subjektu. Na osnovu najnovijih trendova prijetnji (izvještaji CTI), preporuka nadzornih tijela i drugih izvora, informacijska i cyber sigurnost RBI-a postavljaju očekivani nivo zrelosti procesa unutar definisane domene. Rezultati su nivo zrelosti i prijedlozi za poboljšanje kako bi se dostigao ciljani nivo zrelosti.

Operativni nivo upravljanja cyber rizikom

Operativni nivo pogleda na rizik kombinuje nalaze o određenoj imovini prikupljenoj ručno, putem provjera usklađenosti, kroz analizu projekata, penetracijskim testiranjima ili provjera na licu mjesta kao nalaza ili automatiziranim sredstvima (npr. VMS, SAST, CASB, itd.).

Nalazi se rangiraju prema njihovoj ozbiljnosti po sigurnost sistema. Zahtjev za zaštitu definiran je za odnosno sredstvo na temelju mogućih efekata koji ugrožavaju povjerljivosti, integritet i dostupnosti podataka za navedeno sredstvo. Prikupljene informacije se zatim koriste za analizu i procjenu rizika po sredstvu. Ova analiza koristi se za izradu planova tretmana za ublažavanje/uklanjanje rizika.

Način upravljanja cyber rizicima je propisan direktivom matične Banke koju Banka koristi u direktnoj primjeni (Politika informacijske i kibernetičke sigurnosti RBI grupacije i Standardi RBI grupacije za upravljanje rizicima informacijske sigurnosti)

IT rizik (uključujući rizik mobilnog bankarstva)

IT rizik je prijetnja koja će iskoristiti ranjivost/i informacionog sistema i na taj način nanijeti štetu organizaciji. Mjeri se u odnosu na kombinaciju vjerovatnosti pojave nekog događaja i njegovog uticaja na informacioni sistem Banke. Odnosno, IT Rizik je mogućnost da se desi potencijalni događaj ili aktivnost koja može kroz utjecaj na informacioni sistem Banke negativno uticati na ostvarenje ciljeva organizacije.

Upravljanje IT rizicima podrazumijeva:

- Identifikaciju
- Kvantifikaciju (procjenu nivoa rizika)
- Odgovor na rizik od strane vlasnika rizika (definisanje odgovora i mjera za tretiranje rizika)
- Nadzor (praćenje statusa realizacije mjera za tretiranje rizika) i izvještavanje o istom

Upravljanje IT rizikom tretira rizike koji su povezani sa strategijom, projektima, tehnologijom, resursima, te IT procesima uzimajući u obzir načela povjerljivosti, integriteta i dostupnosti informacionih sistema. Upravljanje IT rizikom podrazumjeva identifikaciju, procjenu i prevazilaženje rizika, a potom koordiniranu i troškovno opravdanu upotrebu sredstava u cilju smanjenja i bolje kontrole vjerovatnosti ili uticaja neželjenih događaja na informacioni sistem Banke.

Uspostavljanje adekvatnih IT kontrola je odgovor organizacije na IT rizik. Banka je uspostavila i implementirala proces upravljanja informacionim sistemom te redovito nadzire, održava, redovno revidira i poboljšava isti u cilju smanjenja izloženosti rizicima, osiguranja povjerljivosti, integriteta i dostupnosti

informacija i cjelokupnog informacionog sistema, primjereno veličini, složenosti i obimu poslovanja Banke, te kompleksnosti informacionog sistema.

Banka je uspostavila sistem koji uključuje identifikaciju, mjerenje/procjenu, praćenje i kontrolu upravljanja rizicima koji proističu iz korištenja informacionog sistema. Proces upravljanja rizicima informacionog sistema je sastavni dio sistema upravljanja rizicima na nivou Banke, u skladu sa propisima Agencije koji regulišu oblast upravljanja rizicima u bankama.

Pri upravljanju IT rizicima u Banci obuhvaćen je kompletan informacioni sistem.,

Banka posjeduje interne akte Radni okvir za Upravljanje IT rizikom i Uputstvom za upravljanje IT rizikom u kojima je detaljno opisam način upravljanja IT rizicima.

Rizik eksternalizacije

Eksternalizacija (outsourcing) je ugovorno povjeravanje obavljanja aktivnosti banke pružiocima usluga, koje bi banka inače obavljala sama.

Rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružiocima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.

U upravljanju eksternalizacijom Banka se rukovodi načelom da upravljanje rizikom eksternalizacije treba biti sveobuhvatno i primjereno vrsti, obimu i složenosti eksternalizovanih aktivnosti.

Strategija banke za upravljanje rizikom eksternalizacije temelji se na opreznom preuzimanje rizika eksternalizacije i ovladavanju i minimiziranju rizika koji su povezani sa eksternalizacijom putem korektivnih mjera, a koje proizilaze iz identifikacije, praćenja i procjene rizika eksternalizacije.

Naime, prilikom pokretanja i pripreme novih eksternalizovanih aktivnosti te u toku monitoringa postojećih definisani su setovi mjera i odgovornosti, sadržani u Programu za upravljanje eksternalizacijom, kojima je cilj upravljanje eksternalizacijom i ovladanje i minimiziranje rizika prepoznatih u procesu

Proces pokretanja i upravljanja eksternalizovanim aktivnostima je u potpunosti usklađen sa Odlukom o upravljanju eksternalizacijom u banci Agencije za Bankarstvo FBiH, kao i internim aktom Program za upravljanje eksternalizacijom Banke.

Metodologija testiranja otpornosti na stres za operativni rizik

Banka je u svom poslovanju izložena i operativnom riziku, koji je inherentan svakoj organizaciji, a naročito imajući u vidu veličinu Banke, obim poslovnih aktivnosti, broj i strukturu uspostavljenih poslovnih procesa i proizvoda, te mogućnost uticaja različitih internih i eksternih faktora na poslovanje Banke.

Testiranje otpornosti uključuje mjerenje uticaja na bilans uspjeha Banke, putem gubitaka po operativnom riziku (procjena tj. mjerenje promjene neto prihoda)

Risk faktori su:

- događaji operativnog rizika

Iznos gubitka koji će se pretpostaviti u scenariju određuje se na osnovu:

- kriterija historijskih događaja
- kriterija pogleda u budućnost.

Banka ima višegodišnju historiju incidenata po operativnom riziku i iznosima pripadajućih gubitaka, te se na osnovu iste, analiziraju gubici po događajima operativnog rizika u posljednjih n godina, koji se zatim uzimaju u obzir pri određivanju iznosa gubitka u scenariju i na taj način se ispunjava kriteriji historijskih događaja.

Kriterij pogleda u budućnost uzima se u obzir uključivanjem rezultata analiza scenarija. Scenariji operativnog rizika predstavljaju opis događaja ili niza radnji i događaja sa ekstremnim potencijalom da iz njih nastane određeni rizik. Analiza scenarija predstavlja godišnji proces u kojem Banka razmatra utjecaj ekstremnih ali mogućih događaja na njeno poslovanje i dodjeljuje procjenu vjerovatnoće i jačine obimu mogućih rezultata. Analize scenarija mogu obezbijediti budući model za definisanje „latentnih događaja” koji se možda nisu desili u istoriji gubitaka same Banke, te stvaraju značajnu vezu između mjerenja i upravljanja operativnim rizikom, te jačanju svijesti i obrazovanju rukovodstva tako što se otvaraju vidici za

razne vrste rizika, pokreću radnje za ublažavanje rizika i investicijski planovi. Banka posjeduje interni akt Procedura za analize scenarija u kom je detaljno opisan proces analize scenarija.

Primjenom navedenih kriterija pri određivanju iznosa gubitka koji će se pretpostaviti u scenariju, Banka uz historijsku komponentu, uključuje i gubitak u uslovima stresa, kroz uzimanje u obzir rezultata analiza scenarija.

Tržišni rizici

Prema Zakonu o bankama, tržišni rizici su pozicijski rizik, valutni rizik i robni rizik. Banka je u redovnom godišnjem procesu identifikacije i procjene rizika, identificirala robni rizik kao rizik kojem nije izložena u svom poslovanju obzirom da banka ne obavlja predmetne aktivnosti, te je identificirala izloženost ka dodatnim potkategorijama tržišnih rizika: CVA rizik (Rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju), rizik kreditnog raspona i rizik tržišne likvidnosti. U nastavku teksta se navode definicije potkategorija tržišnih rizika kojima je Banka izložena:

- ✓ CVA rizik (*Rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju koji je Banka interno definisala preuzimajući definiciju iz RBI Priručnika za rizike*) predstavlja rizik gubitka tržišne vrijednosti uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti druge ugovorne strane;
- ✓ Pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosno varijable;
- ✓ Rizik kreditnog raspona (engl. spread-a) je rizik gubitka prouzrokovanog kretanjem cijena dužničkih vrijednosnica i kredita na tržištu, prouzrokovanim neočekivanim promjenama u kreditnom rasponu. Ova definicija je preuzeta iz RBI Priručnika za rizike;
- ✓ Rizik tržišne likvidnosti je rizik koji proizlazi iz nemogućnosti banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminiira te pozicije po tržišnoj cijeni, zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta;
- ✓ Valutni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata.

Upravljanje tržišnim rizicima je u skladu sa Strategijom i politikom preuzimanja i upravljanja rizicima i važećim Politikama i Procedurama tržišnih rizika koji se revidiraju na godišnjoj osnovi uz odobrenje od strane Uprave Banke i Nadzornog odbora Banke. Proces upravljanja i preuzimanja tržišnog rizika i proces kontrole ovog rizika su jasno organizaciono razgraničeni, što znači da se upravljanje i preuzimanje tržišnim rizikom primarno provodi u organizacionoj jedinici Riznica, finansijska tržišta i investicijsko bankarstvo, a kontrola istog se obavlja u okviru jedinice Kontroling rizika, odnosno Grupe za upravljanje tržišnim rizikom. Detaljan opis svih pojedinačnih odgovornosti i zaduženja organizacionih jedinica uključenih u proces upravljanja, preuzimanja i kontrole, su sastavni dio već pomenutih dokumenata: Pravilnik za upravljanje tržišnim rizicima i Procedure upravljanja tržišnim rizicima.

ALCO Komitet na svojim redovnim mjesečnim sjednicama razmatra izvještaje o tržišnim rizicima, a u okviru redovnog kvartalnog izvještavanja jedinice Kontroling rizika, izvještaji, parametri i statusi tržišnog rizika se prezentiraju Upravi Banke i Nadzornom odboru Banke, a u okviru sjednica Odbora za rizike se prezentiraju istom.

Tržišni rizici se ograničavaju na način kojim se osigurava ispunjenje regulatornih zahtjeva definisanih Zakonom i Odlukama Agencije za bankarstvo Federacije BiH za tržišne rizike.

Regulatorno ograničenje za devizni rizik je:

- za Individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u eurima, najviše do iznosa 20%
- za Individualnu deviznu poziciju preko-noći banke u eurima najviše do iznosa 40%
- za Deviznu poziciju banke najviše do iznosa 40% od priznatog kapitala.

Tržišni rizici se ograničavaju limitima, kako je navedeno u Market Risk Management Rulebook-u, definisanom od strane RBI grupacije, prema kojem sljedeći koeficijenti trebaju biti zadovoljeni:

- dnevni VaR All za Banku ne smije premašiti 25% godišnjeg budžeta
- stop loss limiti ne trebaju premašiti 25% relevantnog godišnjeg budžeta
- najnepovoljniji ekonomski gubitak izračunat primjenom šest regulatornih scenarija šoka kamatnih stopa za bankarsku knjigu primjenjenih na ukupan portfelj banke (trgovačka i bankarska knjiga) ne smije premašiti 15% kapitala (prema MSFI definiciji kapitala).

Metodologija testiranja otpornosti na stres za tržišne rizike

Testiranje otpornosti na stres za tržišne rizike se bazira na testiranju svih podvrsta tržišnih rizika za koje je Banka utvrdila značajnost. Shodno tome, a ovisno o značajnosti, vrši se testiranje za sljedeće rizike:

- Devizni rizik
- Rizik promjene cijena vrijednosnih papira koje se vrednuju kroz P&L

Banka nije izložena robnom riziku, te nastavno isti nije obuhvaćen u sklopu testiranja otpornosti na stres za tržišne rizike.

Metodologija za devizni rizik: Efekti deviznog rizika se mogu materijalizirati u slučaju promjene deviznog kursa, a imajući u vidu strukturu portfelja, tj. pozicija Banke u različitim valutama.

Banka pored analize scenarija, za valutne izloženosti primjenjuje i analizu osjetljivosti u svrhu provjere otpornosti Banke na različite nivoe fluktuacije kursa.

Metodologija za rizik promjene cijena vrijednosnih papira: Rizik promjene cijene vrijednosnih papira se testira za portfelj vrijednosnih papira koje se vrednuju po fer cijeni kroz P&L, ukoliko iste egzistiraju na referentni datum testiranja otpornosti na stres. Testiranje otpornosti uključuje procjenu, tj. mjerenje iznosa promjene neto prihoda (zbog promjene rezultata vrednovanja). Faktor rizika je kamatna stopa. Otpornost na stres se mjeri testiranjem senzitivnosti na promjene kamatnih stopa metodom modificirane duracije uz primjenu kamatnog šoka.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

Odnosi se na sve pozicije banke koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik obuhvata dvije komponente: komponentu prihoda i komponentu ulaganja. Komponenta prihoda proizilazi iz neusklađenosti aktivnih i pasivnih kamatnih stopa Banke (kamata na plasmane je fiksna, kamata za obaveze je varijabilna, i obrnuto). Komponenta ulaganja je posljedica obrnutog odnosa između promjene cijene i kamatnih stopa vrijednosnih papira.

Banka nastoji da se zaštiti od kamatnog rizika usklađivanjem vrste kamatne stope, valute, povezane kamatne stope i datuma promjene kamatne stope za sve proizvode za koje zaključuje ugovore (koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa). Svaka nepodudarnost između gore navedenih elemenata dovodi do izloženosti Banke riziku kamatne stope.

U upravljanju kamatnim rizikom posebna pažnja se posvećuje proizvodima koji su kamatno osjetljivi a među njima naročito depoziti po viđenju, depoziti bez utvrđenog iznosa (free depo i sl. proizvodi), krediti i ugovoreni uslovi za prijevremeni povrat, opcije automatskog produženja depozita opcije prijevremenog raskida ugovora o oročenom depozitu, kao i opcije za reprogram kredita.

Cilj upravljanja kamatnim rizikom u skladu sa Strategijom i politikom preuzimanja i upravljanja rizicima i Politikama i procedurama tržišnih rizika je očuvanje ekonomske vrijednosti kapitala banke i optimizacija prihoda uz minimiziranje negativnih efekata promjene kamatnih stopa za kamatonosno osjetljive proizvode iz knjige trgovanja i bankarske knjige. Nastavno, upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi je u skladu sa važećim dokumentima: Pravilnik za upravljanje tržišnim rizicima i Procedure upravljanja tržišnim rizicima, koji se revidiraju na godišnjoj osnovi uz odobrenje od strane Uprave Banke i Nadzornog odbora Banke, te Programom za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi. Proces upravljanja i preuzimanja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi i procesa kontrole ovog rizika, su jasno organizaciono razgraničeni, što znači da se upravljanje i preuzimanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi primarno

provodi u organizacionoj jedinici Riznica, finansijska tržišta i investicijsko bankarstvo, a kontrola istog se obavlja u okviru jedinice Kontroling rizika, odnosno Grupe za upravljanje tržišnim rizikom. Detaljan opis svih odgovornosti i zaduženja organizacionih jedinica uključenih u proces upravljanja, preuzimanja i kontrole, su sastavni dio već pomenutih dokumenata.

ALCO Komitet na svojim redovnim mjesečnim sjednicama razmatra izvještaje o kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, a u okviru redovnog kvartalnog izvještavanja jedinice Kontroling rizika, izvještaji, parametri i statusi kamatnog rizika u bankarskoj knjizi se prezentiraju Upravi i Nadzornom odboru Banke, a u okviru sjednica Odbora za rizike se prezentiraju istom.

Upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi temelji se na sljedećim načelima:

- Upravljanju ravnotežom u refinansiranju aktive u dijelu rokova, valuta i vrsta kamatnih stopa s ciljem minimiziranja rizika promjene kamatnih stopa i uticaja na poslovni rezultat
- Definisaniu limita izloženosti kamatnom riziku analizom kamatno osjetljive aktive i pasive, koji su osjetljivi na promjenu kamatnih stopa sa stanovišta roka dospjeća i iznosa
- Ugovaranju kamatnih stopa kako je utvrđeno tarifom Banke
- Utvrđivanju komponenti referentnih kamatnih stopa
- Stres testiranju
- Praćenju pokazatelja profitabilnosti

Strategija u vezi sa upravljanjem kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi temelji se na jasnoj internoj organizaciji upravljanja i kontrole ovog rizika, te sprovođenjem redovnih kontrola limita definisanih od strane lokalnog regulatora, kao i limita i indikatora koji su uspostavljeni od strane Grupe. Detaljni opisi i aktivnosti upravljanja, kontrole i poduzimanja aktivnosti u slučaju narušavanja limita i internih indikatora, su definisani, a što omogućava blagovremenu reakciju i ublažavanje ovog rizika. Frekvencije kontrola ovog rizika su organizovane na dnevnom nivou, kako bi se omogućila blagovremena provjera statusa iskorištenosti limita i internih indikatora, te kako bi se što adekvatnije poduzele sve korektivne mjere ublažavanja rizika, te u slučaju narušavanja limita, poduzele sve potrebne aktivnosti "vraćanja pozicija" u okviru definisanih limita. Za unapređenje procesa kontrola, uspostavljen je proces kontrole regulatornog limita na većoj frekvenciji, odnosno na mjesečnoj osnovi. Redovne godišnje aktivnosti revidiranja limita za kamatni rizik se provode kako bi se isti prilagodili trenutnom i budućem profilu poslovanja, uz redovne aktivnosti simulacija i efekata zauzimanja novih pozicija na sveobuhvatnu strukturu limita koji se realizuju u saradnji s biznis linijama, jedinicom Riznica, finansijska tržišta i investicijsko bankarstvo i jedinicom Kontroling rizika.

Kamatni rizik se ograničava, sa stanovišta lokalne regulative, na način kojim se osigurava ispunjenje regulatornih zahtjeva, koji su definisani Odlukom o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi. Regulatorno ograničenje za kamatni rizik je:

- Osjetljivost ekonomske vrijednosti na izloženost kamatnom riziku u bankarskoj knjizi iznosi najviše 20% kapitala. Procenat se obračunava kao odnos promjene sadašnje vrijednosti očekivanih tokova imovine i obaveza po osnovu hipotetičke promjene nivoa kamatnih stopa za 200 baznih poena prema regulatornoj metodi definiranoj u Odluci o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Banka definiše nivo tolerancije na 17,5% regulatornog kapitala, a apetit za rizike na 15% regulatornog kapitala.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi, sa stanovišta RBI grupacije, se ograničava na sljedeći način:

- BPV (basis point value) limiti koji su strukturirani na nivou pojedinačnih valuta, na nivou segmenata (ALM i CM segment) i pripadajućih vremenskih razreda
- Osjetljivost ekonomske vrijednosti na izloženost kamatnom riziku u bankarskoj knjizi prema regulatornoj metodi austrijskog regulatora iznosi najviše 20% kapitala (ZIRI izvještajni proces)
- Promjena neto kamatnog prihoda dobijena kao rezultat ISI analize (Interest Sensitive Income Analysis) koja je veća od 10% vlastitih sredstava Banke treba biti izvještena lokalnom ALCo-u radi analize kratkoročnog utjecaja promjene kamatnih stopa na prihode banke i posljedično na kapital

- Probijanja na upozoravajućeg nivo će značiti da lokalni ALCO analizira sadašnje i buduće pozicioniranje kamatne stope i definisanje protumjera u skladu s jedinicama Riznice i rizika u RBI grupaciji
- Grupni ALCO bit će informisan o kršenjima upozoravajućeg nivoa, kao i o lokalnim ALCO odlukama i protivmjerama.

Metodologija testiranja otpornosti na stres za kamatni rizik

Stres test ima vremenski horizont 2 (dvije) godine.

Osnovne pretpostavke testiranja su:

- Pretpostavlja se konstantnost Bančinog portfelja, odnosno projekcije neto kamatnog prihoda (eng. Net interest income – NII) temelje se na pretpostavci statičke bilance. Imovina i obveze (kako u bankarskoj knjizi, tako i u knjizi trgovanja za pozicije koje se koriste za zaštitu pozicija u bankarskoj knjizi, ukoliko iste postoje) koji se preuređuju u vremenskom horizontu testa, trebaju biti zamijenjeni sličnim finansijskim instrumentima u smislu vrste, valute i kvalitete kredita u trenutku promjene cijene i izvorno vrijeme za repricing (oba referentna kamatna stopa i marža) instrumenta. Što se tiče portfelja kredita i potraživanja, pretpostavka statičke bilance odnosi se na portfelj u cjelini, razmatra se i nekvalitetna aktiva i zdravi portfolio. Očekuje se da će se pod stresom, ukupni volumen zdravog portfelja smanjiti, a istodobno će se povećati nekvalitetni volumen.
- Pod pretpostavkom statičke bilance, zbir postojećih dospjelih i novih pozicija trebao bi ostati konstantan tokom vremena.
- Kamatni prihodi i rashodi banaka razvijaju se tokom razdoblja testiranja otpornosti na stres, kao rezultat ponovnog repricing-a dospjele imovine/obaveza.

Testiranje otpornosti uključuje sljedeće stavove:

- mjerenje odnosno procjena promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige
- procjena, tj. mjerenje promjene neto kamatnog prihoda

Risk faktori su:

- krivulja kamatnih stopa

Banka za kamatni rizik, pored analize scenarija, primjenjuje i analizu osjetljivosti u svrhu provjere otpornosti Banke na različite nivoe kamatnih stopa:

Analiza osjetljivosti obuhvata:

- paralelni pomak krivulje kamatnih stopa za X bazičnih poena (X promjene se utvrđuje u fazi definiranja scenarija, i može biti pozitivan ili negativan, izražava se u bazičnim poenima)
- gradualni rast/pad kamatnih stopa za X bazičnih poena (X promjene se utvrđuje u fazi definiranja scenarija, linearno i proporcionalno se aplicira duž vremenske komponente krivulje kamatnih stopa).

Banka, prema definiranom scenariju za testiranje otpornosti na stres, izračunava iznos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i/ili promjene neto kamatnog prihoda za pozicije kamatnog rizika u bankarskoj knjizi (tj pozicije aktive i pasive koju su regulatorno kvalificirane kamatno osjetljivim u skladu sa referentnom Odlukom i Uputstvom Agencije).

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze i nastaje usljed neusklađenosti rokova dospjeća aktive i pasive, te uključuje i rizik nemogućnosti finansiranja sredstava o dospjeću obaveza po odgovarajućim stopama.

Adekvatno upravljanje likvidnosti je u redovnim, a posebno u nepredviđenim slučajevima i/ili slučajevima poremećaja finansijskog sistema, jedan od najvažnijih zadataka Uprave Banke. Upravljanje likvidnošću aktive podrazumjeva održavanje likvidnosti u formi posjedovanja likvidne imovine (gotovina, sredstva kod Centralne banke BiH, utržive vrijednosni papiri). Upravljanje pozajmljenom likvidnošću (pasivom) podrazumjeva uzimanje dovoljne količine odmah raspoloživih sredstava da bi se pokrila sva predviđena

potražnja likvidnosti. Ovim se stvara mogućnost da obim i sastav portfelja aktive banke ostane nepromijenjen, uz kamatnu stopu za sredstva koja se uzimaju kao pozajmica. Kratkoročni proces upravljanja likvidnošću obuhvata upravljanje likvidnošću unutar jednog dana, te svakodnevno upravljanje gotovinom i sličnom imovinom kao i kratkoročnim obavezama, koje utiču na pozicije gap-a do šest mjeseci. Primjene gore navedenih strategija uvjetovana je tržišnim okolnostima i pozicijom banke na tržištu kao i kratkoročnim i srednjoročnim planovima razvoja, te podrazumjeva odgovarajuću procjenu bilansa uspjeha. Pri procjeni primjene određene strategije Banka posvećuje posebnu pažnju: definisanju strukture aktive, upravljanju strukturom pasive, diverzifikaciji izvora finansiranja i generisanju prihoda iz ročne transformacije u sklopu ograničenja u održavanju prihvatljivog profila likvidnosti u bilo koje vrijeme. U skladu sa Strategijom i politikom preuzimanja i upravljanja rizicima i Politikama i Procedurama rizika likvidnosti cilj upravljanja rizikom likvidnosti je održavanje nivoa likvidnih sredstava kako bi se uredno i na vrijeme izmirivale dospjele obaveze po bilansnim i vanbilansnim pozicijama banke, odnosno minimizirali negativni efekti na finansijski rezultat i kapital.

Banka usklađuje poslovanje sa zakonskom regulativom koja reguliše rizik likvidnosti, kao i grupnim i internim dokumentima u kojima je propisano održavanje likvidnosne rezerve.

Rizik likvidnosti se ograničava, sa stanovišta lokalne regulative, na način kojim se osigurava ispunjenje regulatornih zahtjeva, koji su definisani Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti kao i internim limitima.

Banka je u okviru godišnje Procjene rizika za 2020/2021 procjenila sljedeće potkategorije rizika likvidnosti značajnim: Rizik finansiranja likvidnosti, Rizik kratkoročne likvidnosti, Rizik koncentracije izvora finansiranja. Ovim rizicima se upravlja na kontinuiranoj osnovi, i o istom se izvještavaju organi Banke (Uprava i Nadzorni odbor, ALCo odbor). Banka posjeduje interne akte u kojima je definisano postupanje za slučajeve kršenja limita kako internih tako i regulatornih, sa defiiranim izvještavanjem i odgovornostima učesnika u procesu eskalacije.

Metodologija testiranja otpornosti na stres za rizik likvidnosti

Testiranje otpornosti na stres za rizik likvidnosti uključuje pretpostavke o:

- stopama priliva (pretpostavke o naplati kredita, kamata, naknada, dospjeću i poravnanju transakcija sa valutama, vlasničkim i dužničkim vrijednosnim papirima)
- stopama odliva depozita kao i uticaj koncentracijskog rizika izvora finansiranja u dijelu značajnih deponata Banke
- cjenovnim poremećajima za aktivu Banke koja se vrednuje po tržišnim cijenama te o likvidnosti aktive u uvjetima stresa
- otežanom odnosno smanjenom pristupu finansijskim tržištima
- prijevremenom povratu kreditnih linija zahtjevanom od strane kreditora Banke ili povećanju cijena sredstava (tj povećanje kamatne stope) za slučajeve koji su ugovoreni sa klauzulom o prijevremenom povratu ili izmjeni cijene za vanredne situacije i krize.
- međusobnoj zamjenjivosti i likvidnosti različitih konvertibilnih valuta, te njihova dostupnost na deviznim tržištima, pri tome za valutu KM se pretpostavlja konvertibilnost u EUR valutu referirajući se na Zakon o Centralnoj banci BiH (član 33 i ostali povezani članovi ovog Zakona)
- cjenovnim poremećajima i drugim poremećajima koji utječu na vrijednost imovine i obaveza a koji se odnose na Margin Call (repo poslovi, pozajmljivanje vrijednosnica i sl.)
- povećanoj potrebi za likvidnošću na tržištu.

Implikacije na likvidnost se sagledavaju kroz:

- efekte materijalizacije prethodno navedenih pretpostavki stresa (povećani odlivi i smanjeni prilivi i sl).
- efekte svih ostalih rizika u stresu.

Banka primjenom pretpostavki na iznose očekivanog/ugovorenog priliva i odliva, po različitim kategorijama (pravna i fizička lica, kreditori, vrste depozita: oročeni, avista i dr.), testira otpornost banke na rizik likvidnosti:

- na LCR
- na ročnu usklađenost

Dodatno, rezultati stres testa rizika likvidnosti analiziraju se kvantitativno i kvalitativno u odnosu na sljedeće elemente:

- Profil izvora finansiranja
- Okvir sklonosti za preuzimanje rizika (RAF)
- Likvidnu imovinu

Banka također u okviru testiranja otpornosti na stres analizira međusobnu zamjenjivost i likvidnost različitih konvertibilnih valuta, te njihovu dostupnost na deviznim tržištima.

Reputacijski rizik se često manifestira u rizik likvidnosti, gdje zbog ugrožene reputacije Banke deponenti i kreditori povlače depozite (bilo da podižu ili transferiraju avista sredstva ili traže prekid i prijevremenu isplatu oročenih depozita ili povrat sredstava kreditnih limija i sl). Reputacijski rizik tj preljevanje reputacijskog rizika u rizik likvidnosti se testira na način da se u pretpostavke o stopama priliva i odliva uobziruju pretpostavke utjecaja nepovoljnog događaja reputacijskog rizika.

Poslovni rizik

Poslovni rizik je negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.

Banka je u okviru godišnje Procjene rizika za 2020/2021 ocjenila sljedeće potkategorije poslovnog rizika značajnim: Makroekonomski rizik (BiH), Strateški rizik, Rizik kapitala.

Upravljanje poslovnim rizikom, sa uključenim značajnim potkategorijama makroekonomski rizik (BiH), rizik kapitala i strateški rizik, je integrisano u procese odlučivanja o aktivnostima, planovima i strategijama Banke u narednom periodu kako je navedeno u nastavku teksta.

Makroekonomski rizik (BiH)

Makroekonomski rizik (B&H) je rizik povezan s potencijalnim gubicima koje banka može doživjeti u slučaju makroekonomskog pada u BiH, što rezultira manjim kapitalom za pokrivanje rizika i pogoršanjem parametara rizika.

Banka redovito razmatra globalno i lokalno makroekonomsko okruženje, očekivane promjene istih, a potom, u saradnji za relevantnim organizacionim jedinicama Banke, analizira njihov utjecaj na portfelj Banke i njene finansijske pokazatelje. Dakle, makroekonomskim rizikom (BiH) Banka upravlja na način da svoje aktivnosti, planove i strategije poslovanja prilagođava trenutnom i prognoziranom ekonomskom, poslovnom i političkom okruženju u kojem posluje. Na taj način, osjetljivost portfelja Banke na promjene u makroekonomskom okruženju se svode na minimum, kao i utjecaj makroekonomskog rizika (BiH) na potencijalna odstupanja planiranih od ostvarenih veličina Banke.

Rizik kapitala

Rizik kapitala odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.

Banka primijenjuje jedinstvene metode prepoznavanja, mjerenja, ublažavanja, ograničavanja, kontrolisanja i monitoringa rizika kapitala s ciljem obezbjeđenja kontinuiranog poslovanja i uporedivog povrata na kapital prilagođenog rizicima. Dakle, u svim fazama procesa upravljanja rizicima, Banka aktivno upravlja rizikom kapitala na način da planirane, ostvarene ili stresirane pokazatelje kapitala stavlja u omjer sa regulatornim limitima i sa definisanim graničnim vrijednostima iz Okvira sklonosti za preuzimanje rizika i Plana oporavka. Banka donosi odluke i definiše svoje aktivnosti, planove i strategije poslovanja u narednom periodu u skladu sa dobijenim rezultatima.

Strateški rizik

Strateški rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl. Povezan je sa budućim poslovnim planovima i strategijama banke i njihovim prilagođavanjem neočekivanim promjenama u ekonomskom i političkom okruženju.

Kako je prethodno navedeno, potencijalne nepovoljne promjene u ekonomskom, poslovnom i političkom okruženju su integrisane u dugoročnu strategiju razvoja Banke, poslovne planove i poslovne odluke, što se dokazuje kroz proces budžetiranja, postupak srednjoročnog planiranja poslovanja, kao i kroz testiranje otpornosti na stres na način da se rezultirajući pokazatelji Banke stavljaju u omjer sa propisanim regulatornim i internim limitima. Ovisno o dobijenim rezultatima, Banka donosi odluke i definiše svoje aktivnosti, planove i strategije poslovanja u narednom periodu.

Odgovornost za monitoring procesa na tržištu i ekonomskom okruženju je u okviru organizacione jedinice Istraživanje i savjetovanje, dok organizaciona jedinica Finansije u saradnji sa Kontrolingom rizika i ostalim relevantnim organizacionim jedinicama uzima u obzir rezultate istraživanja i radi na definisanju dugoročne strategije i poslovnog plana Banke.

Tehnike upravljanja značajnim potkategorijama poslovnog rizika su se povijesno pokazale adekvatnim obzirom da je Banka u prethodnom periodu kroz implementirane procese, sistem upravljanja i internih kontrola ostvarivala i ostvaruje strateške ciljeve.

Banka je na osnovu analize ostvarenih finansijskih rezultata Banke, a koji svrstavaju Banku među vodeće na tržištu iz domena profitabilnosti, ustanovila da Banka osigurava da izloženost navedenom riziku, čak i u situaciji pogoršanih makroekonomskih uslova, ne prekorači izdvojeni interni kapitalni zahtjev za pokriće u periodu od narednih godinu dana.

Pored navedenog sistema upravljanja poslovnim rizikom u standardnim okolnostima, Banka na godišnjoj osnovi vrši testiranje otpornosti na stres u okviru ICAAP procesa i u okviru procesa Plana oporavka Banke. U tom procesu Banka razmatra promjene u vanjskom okruženju, te iste uključuje u pretpostavke stres testova kroz određene makroekonomske scenarije, što posljedično utiče na konačni rezultat testiranja otpornosti na stres, a potom i interni kapitalni zahtjev. Rezultati stres testa, u pogledu slabosti ili ugroženosti različitih područja poslovanja, se koriste prilikom redovnih procesa strateškog i poslovnog planiranja, kao i definisanja okvira sklonosti za preuzimanje rizika.

Poslovni rizik sa svojim značajnim potkategorijama je predmet testiranja otpornosti na stres a sažet opis metodologije u nastavku teksta:

Metodologija testiranja otpornosti za makroekonomski rizik (BiH)

Banka u okviru testiranja otpornosti na stres procjenjuje otpornost Banke na određene makroekonomske scenarije, na način da scenariji stresa razmatraju trenutno globalno i lokalno makroekonomsko okruženje, scenarijske promjene istih, a potom se analizira njihov uticaj na portfelj Banke i njene finansijske pokazatelje. Shodno navedenom, scenariji stresa se definišu na način da se odrede događaji koji pokreću realizaciju scenarija, razmatra se njihov utjecaj globalno s naglaskom na lokalno tržište odnosno lokalnu ekonomiju i utjecaj na poslovanje Banke.

Metodologija testiranja otpornosti za rizik kapitala

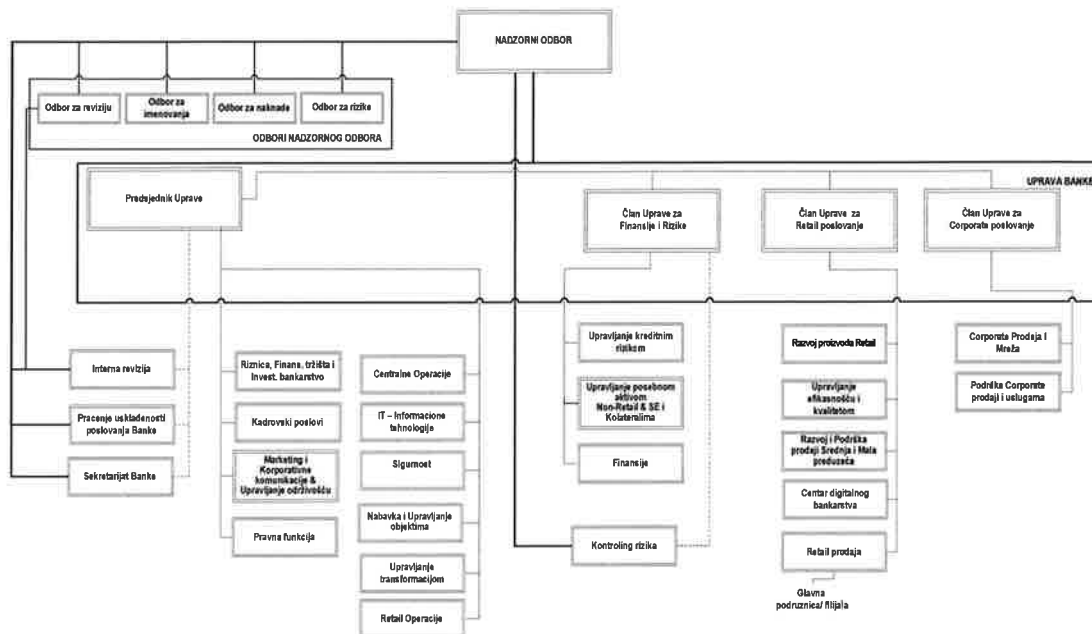
Efekte scenarija testiranja otpornosti na stres se primjenjuju na bilans stanja i uspjeha i kroz pokazatelje profitabilnosti posljedično i na kapital i kapitalnu adekvatnost Banke, te na osnovu toga se dobija uvid u otpornost Banke na rizik kapitala.

Metodologija testiranja otpornosti za strateški rizik

Rezultati testiranja otpornosti na stres računaju se za dvije naredne poslovne godine. Nepovoljne promjene u ekonomskom i političkom okruženju su integrisane u dugoročnu strategiju razvoja Banke, poslovne planove i poslovne odluke, što se dokazuje kroz izračunate efekte integrisanog stres testa na način da su pokazatelji Banke sa efektima stres testa na nivoima iznad propisanog regulatornog limita.

b) strukturu, odnosno organizaciju funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju, ulogu i status u organizacionoj strukturi banke;

Banka ima uspostavljenu organizacijsku strukturu koja jasno razgraničava poslovne funkcije od funkcija upravljanja, praćenja odnosno kontrole rizika.

Slika 2. Organizacijski dijagram Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina 29.01.2021. (Uprava -1 nivo)

U procesu upravljanja rizicima Banka poštuje načelo jasne podjele odgovornosti za one funkcije i organizacijske jedinice koje aktivno sudjeluju u preuzimanju rizika od onih koji te rizike identificiraju, mjere, prate, kontrolišu i ocjenjuju te o istom izvještavaju. Time se postiže neovisnost upravljanja i kontrole rizika.

Upravljanje kreditnim rizicima primarno se provodi u jedinici Upravljanja kreditnim rizikom, zatim u jedinici Upravljanje posebnom aktivom Non-Retail & SE i Kolateralima a kontrolu kreditnih rizika obavlja Kontroling rizika.

Kontroling rizika također daje smjernice za upravljanje tržišnim, likvidnosnim i operativnim rizicima, te iste kontrolira putem provjere primjene i djelotvornosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima.

Preuzimanje i neposredna odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti i tržišnim rizikom na operativnom nivou provodi se u Jedinici upravljanja aktivom i pasivom, Sektor Riznica, finansijska tržišta i investicijsko bankarstvo.

Funkcija kontrole rizika pored toga neovisna je od funkcije Interne revizije i funkcije Praćenja usklađenosti. Prema članu 6. Odluke o kontrolnim funkcijama uposlenici u banci dužni su da licima koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija omoguće uvid u svu dokumentaciju koju posjeduju i pruže sve potrebne informacije.

Banka je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kontrolnih funkcija – odjeljenja Kontroling rizika, Praćenje usklađenosti poslovanja Banke i Interne revizije definirala organizacioni oblik djelovanja pomenutih kontrolnih funkcija kao i dužnosti i odgovornosti kontrolnih funkcija, sistematizaciju radnih mjesta, potrebnim kvalifikacijama za radna mjesta, opis poslova i izvještajne linije.

Nadalje, organizaciona jedinica Kontroling rizika je uspostavljena kao samostalni organizacioni dio Banke i kao takva direktno odgovara nadzornom odboru Banke, što je u skladu sa članom 83. Zakona o bankama, kao i članom 2. Odluke o kontrolnim funkcijama banke FBiH.

Rukovodilac Kontrolinga rizika (kao nezavisne funkcije Banke) za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru Banke čime se njegov hijerarhijski status jasno diverzificira od hijerarhijskog statusa rukovodstva (nivo B-1) ostalih funkcija Banke.

Rukovodilac Kontrolinga rizika kreira tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje koje dostavlja Upravi Banke, Nadzornom odboru i Odboru za reviziju i Odboru za rizike, te Agenciji a u skladu za lokalnim propisima.

Glavne odgovornosti kontrolne funkcije rizika, Kontroling rizika, prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kontrolnih funkcija:

- Odgovorna za sačinjavanje plana rada kontrolne funkcije rizika;
- Odgovorna za kontinuirano praćenje svih značajnijih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena;
- Odgovorna za proces izračuna i procjene internih kapitalnih zahtjeva (ekonomski kapital, ICAAP);
- Odgovorna za pripremu i izvještavanje prema lokalnom regulatoru u dijelu interne procjene adekvatnosti kapitala;
- Odgovorna za upravljanje procesom regulatornog izvještavanja o promjenama koje se odnose na pristup za obračun rizikom ponderisane aktive baziran na internom rejtingu IRB (Internal rating based) u skladu sa zahtjevima RBI Grupe, te definisanje aktivnosti uključene jedinice "Upravljanje kreditnim rizikom";
- Odgovorna za upravljanje procesom izrade Planova oporavka Banke, u cilju definisanja mjera koje će Banka primjeniti u slučaju značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja, s ciljem ponovnog uspostavljanja održivog poslovanja;
- Odgovorna da definiše aktivnosti, procese, metodologije, procedure rada i specificira odgovornosti svih uključenih jedinica u dijelu kontrolnih aktivnosti rizika:
  - Analiza rizika koja uključuje utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju;
  - Kontinuiranog praćenje svih najznačajnijih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena;
  - Testiranja otpornosti na stres;
  - Provjera primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, uključujući rizike iz makroekonomskog okruženja;
  - Ispitivanja i ocjena adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
  - Ocjena adekvatnosti i dokumentovanosti metodologije za upravljanje rizicima;
  - Pomoć Nadzornom Odboru i Upravi Banke u kreiranju poslovnih politika, uvođenju novih i revidiranu postojećih;
  - Učestvovanje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje rizicima;
  - Davanje prijedloga i preporuka za efikasno upravljanje rizicima o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila;
  - Analiza, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti kapitala banke, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala;
  - Analiza rizika prisutnih kod novih proizvoda ili novih tržišta;
- Izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju, Odbora za rizike i informisanje Uprave banke o upravljanju rizicima;
- Izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju, Odbora za rizike i informisanje Uprave banke o radu funkcije upravljanja rizicima;

- Učestvuje min. jednom godišnje na sjednicama tijela koje izvještava;
- Kontroling tržišnih rizika i rizika likvidnost;
- Kontroling operativnog rizika i upravljanje rizikom kreditnih prevara;
- Glavni kontakt za komunikaciju sa RBI-jem i nadzornim tijelima u dijelu: ekonomskog kapitala, interne procjene adekvatnosti ekonomskog kapitala.

Glavne odgovornosti kontrolne funkcije Praćenja usklađenosti poslovanja Banke prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kontrolnih funkcija:

- Praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom, propisima agencija (FBA i ABRS) i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja;
- Identifikacija propusta i procjena rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke sa zakonom i drugim propisima, posebno rizika od provođenja nadzornih mjera i sankcija Agencije i drugih nadležnih organa, finansijskih gubitaka kao i reputacijskog rizika;
- Savjetovanje Uprave Banke i drugih odgovornih lica u Banci o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila;
- Procjena efekata koji će na poslovanje Banke imati izmjena relevantnog propisa;
- Davanje uputa, instrukcija i savjeta uposlenicima i rukovodstvu Banke i članica Raiffeisen grupacije u BiH u prevenciji sukoba interesa između Banke, članica Grupacije, zaposlenih i klijenata;
- Praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa zakonskim i podzakonskim aktima, nalogima, preporukama agencija (FBA i ABRS-a) i drugih nadležnih organa, kao međunarodnim propisima i standardima i standardima RBI grupacije u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnost;
- Praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima, međunarodnim propisima i standardima i standardima RBI grupacije u implementaciji Finansijskih sankcija/restrikcija (FiSa) prema teritorijama, licima i proizvodima, a u cilju zaštite Banke od mogućih pravnih sankcija kao i narušavanja reputacije Banke;
- Praćenje usklađenosti poslovanja i implementacija standarda RBI grupacije u Osjetljivim poslovnim aktivnostima: Poslovna politika sa ratnim materijalima i zaraćenim stranama, Poslovna politika vezana za nuklearnu energiju i Poslovna politika vezana za igre na sreću;
- Praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima vezanim za tržište vrijednosnih papira, a posebno u dijelu prevencije zloupotreba kao što su korištenje cjenovno povjerljivih informacija i manipulacija na tržištu vrijednosnih papira, kao i upravljanje potencijalnim sukobima interesa u vezi finansijskih instrumenata, upravljanje compliance relevantnim informacijama i uspostavljanje povjerljivih područja;
- Praćenje usklađenosti Banke sa FATCA propisima i prikupljanje podataka na nivou Banke u cilju izvještavanja nadležnih poreskih organa SAD-e (IRS);
- Praćenje primjene pravila o zaštiti tajnosti podataka i bankovne/poslovne tajne na nivou Banke;
- Praćenje i kontrola usklađenost sa propisima koji regulišu zaštitu ličnih podataka, kao podizanje nivoa svijesti o značaju zaštite ličnih podataka i obuka zaposlenih koji su uključeni u poslove obrade ličnih podataka;
- Odgovornost za uspostavu efikasne organizacione strukture Banke uz poštivanje lokalnih zakonodavnih i RBI regulatornih zahtjeva;
- Uspostavljanje i redovno održavanje Baze dokumenata poslovne politike Banke i RBI regulativa;
- Praćenje implementacije RBI regulativa;
- Odgovornost za koordinaciju, nadzor nad implementacijom SIK metodologije;

- Kreiranje Strategije upravljanja prevarama, monitoring implementacije iste, kreiranje smjernica za proces upravljanja prevarama kao i istraživanje potencijalnih prevara i mogućih zloupotreba na nivou Banke;
- Odgovornost za kontrolu i poduzimanje mjera u primjeni pravila koja su vezano za Borbu protiv korupcije (ABC) a posebno u dijelu koji je vezan za poklone, pozivanje na izlaske/putovanja, nabavku i poslovnu suradnju sa trećim licima;
- Organiziranje i koordiniranje aktivnosti na edukaciji zaposlenih po pitanju sprečavanja pranja novca i finansiranja teroristički aktivnosti, FATCA propisa, finansijskih sankcija/restrikcija (FISa), kao i Compliance pravila, zaštite ličnih podataka i Kodeksa ponašanja RBI grupacije i implementacije metodologije Sistema internih kontrola –SIK;
- Redovno izvještavanje u skladu sa regulatornim okvirima (zakonom, podzakonskim aktima kao i internim aktima Banke) Odbora za reviziju, Nadzornog odbora Banke i RBI Group Compliance, uz informisanje Uprave Banke.

Glavne odgovornosti kontrolne funkcije Interna revizija prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kontrolnih funkcija:

- Ocjena sistema za upravljanje rizicima u Banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja i kontrole, kao i izvještavanja s ciljem poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u Banci;
- Ocjena adekvatnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i efikasnosti i uspješnosti sistema interne kontrole u svim područjima poslovanja Banke;
- Ocjena sistema izvještavanja nadležnih organa Banke i rukovodioca;
- Ocjena tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja Banke i sistema računovodstvenih evidencija;
- Ocjena adekvatnosti upravljanja imovinom Banke;
- Praćenje i ocjena primjene politike naknada u Banci;
- Ocjena adekvatnosti informacionog sistema u Banci;
- Praćenje i ocjena usklađenosti novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima poslovanja Banke sa zakonom, drugim propisima i općim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima;
- Ocjena strategije i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu likvidnosti;
- Informisanje Odbora za reviziju o svim kontrolnim aktivnostima provodenim od strane jedinice;
- Pomoć Nadzornom odboru i Upravi Banke u kreiranju poslovnih politika Banke, uvođenju novih i revidiranju postojećih;
- Poboljšanje rukovođenja rizikom, kontrole i rukovođenje procesima;
- Očuvanje efektivnih kontrola procjenom njihove efektivnosti i efikasnosti i zahtijevanje stalnih poboljšanja;
- Identifikacija i procjena značajnih eksponiranosti riziku i doprinos poboljšanju rukovođenja rizikom i sistema internih kontrola;
- Identifikacija značajnih zakonodavnih ili regulatornih pitanja koja utiču na organizaciju i njihovu pravilnu primjenu;
- Uspostavljanje planova baziranih na riziku da bi se odredili prioriteti aktivnosti Interne revizije, konzistentne sa ciljevima organizacije;
- Dostavljanje rezultata revizije odgovarajućim stranama i podnošenje konačnih rezultata stranama koje osiguravaju razmatranje istih.

Banka vrši procjenu sistema upravljanja pojedinačnim rizicima:

- a) kontrolom uspostavljenih limita
- b) kontrolom ciljeva koji se kontinuirano prate i revidiraju.

Naime, njihovo ispunjenje, te održavanje limita u okviru zakonom definisanih parametara direktni je pokazatelj adekvatnosti politika, upravljanja, metodologija procjene/mjerenja i odgovarajućih procedura sistema interne kontrole. Svi predmetni limiti i ciljevi utiču na cjelokupno poslovanje i finansijski rezultat Banke.

Principi, politike, procedure i odgovornosti upravljanja pojedinačnim rizicima su definisani u pojedinačnim internim aktima, koji predstavljaju sastavni dio procesa upravljanja rizicima i iste ocjenjujemo adekvatnim. Naime isti su odgovarajućeg obima u odnosu na trenutni nivo preuzetih rizika kao i buduće procjene.

Također, putem uspostavljenog sistema internih kontrola (SIK), Banka vrši samoprocjenu. SIK čine sve aktivnosti koje se poduzimaju u okviru Banke a koje su osmišljene radi ostvarivanja sljedećih ciljeva:

- Adekvatnost, poštivanje i (ukoliko je potrebno) prilagođavanje strategije (strateških ciljeva);
- Efikasnost i djelotvornost poslovanja (ciljevi poslovanja);
- Pouzdanost finansijskog izvještavanja (finansijski ciljevi);
- Poštivanje primjenjivih zakona i propisa (ciljevi vezani za sprovođenje zakonitosti u radu).

Proces sistema interne kontrole se sastoji od 5 faza:

Faza 1: Prioritizacija ključnih dokumenta u kojima su opisane ključne kontrolne aktivnosti, a čija će implementacija biti predmet ispitivanja za tekuću godinu;

Faza 2: Dokumentovanje procesa – vrše vlasnici dokumenta i kontrola;

Faza 3: Definisane načina ispitivanja implementacije ključnih kontrolnih aktivnosti;

Faza 4: Sprovođenje i dokumentovanje ključnih kontrolnih aktivnosti – vrše vlasnici kontrola;

Faza 5: Ispitivanje implementacije ključnih kontrolnih aktivnosti -vrše vlasnici kontrola i jedinica Organizacija i SIK.

U okviru jedinica funkcije rizika implementiran je sistem internih kontrola. U okviru SIK, redovno se sprovodi:

- SIK monitoring (ispitivanje implementacije ključnih kontrola, utvrđivanje propusta u implementaciji, utvrđivanje dokumentovanosti kontrola; ispitivanje validnosti priloženih dokaza o izvršenju ključnih kontrola);

SIK revidiranje (ažuriranje internih akata koji su definisani kao "Ključni" tj oni u kojima su opisane ključne kontrole).

c) obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika;

Banke je uspostavila odgovarajući sistem redovnog monitoringa i izvještavanja članova Uprave Banke, Nadzornog odbora, odbora Nadzornog odbora (Odbor za reviziju, Odbor za rizike, Odbor za naknade i Odbor za imenovanja), Agencije za bankarstvo FBiH i drugih relevantnih tijela o izloženosti Banke pojedinim vrstama rizika, usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, politika, planova i strategija, mjerama za kontrolu i mitigaciju istih, kao i njihovom uticaju na planirano poslovanje Banke. Pored redovnih izvještaja, Banka u slučaju potrebe priprema i ad hoc izvještaje i prezentacije o ostvarenjima, promjenama i uticajima na poslovanje Banke, na buduće kretanje aktive, nivo adekvatnosti kapitala, nivo adekvatnosti likvidnosti, pokazatelje likvidnosti, ročne i valutne usklađenosti aktive i pasive Banke i sl.

Linije izvještavanja su usklađene sa regulatornim i internim zahtjevima, postavljenim rokovima, a podaci navedeni u izvještaju omogućavaju višem rukovodstvu Banke jasan uvid u rizični profil Banke i ključne odrednice finansijskog stanja i kvaliteta portfelja Banke. Na sjednicama Uprave i Nadzornog odbora te njihovih relevantnih Odbora aktivno se raspravlja o izvještajima kojima se prikazuje detaljan pregled portfolia na određeni izvještajni datum, nivo realizacije utvrđenih ciljeva, izloženost rizicima, kao i planirane aktivnosti koje Banka treba poduzeti u cilju ostvarenja prethodno pomenutih stavova. Također, na sjednicama prethodno navedenih funkcija upravljanja se prezentuje i raspravlja o izvještajima identifikacije, procjene i mjerenja rizika, stres testiranju, izračunu internog kapitala, plan kapitala, kao i o izvještajima kontrolnih funkcija na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou u ovisnosti od problematike

koju izvještaj tretira. Navedeni izvještaji predstavljaju osnovu za donošenje strateških i poslovnih odluka nadležnih tijela upravljanja.

Izvještaji se pripremaju na dnevnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi u zavisnosti od vrste, svrhe i krajnjeg korisnika izvještaja.

U tabelarnim prikazima u nastavku teksta je dat pregled ključnih internih i regulatornih izvještaja koje Banka sačinjava u procesu sistema izvještavanja o rizicima u okviru ICAAP i ILAAP procesa, kao i frekvencija sačinjavanja te krajnje korisnike istih.

Ključni izvještaji ICAAP-a:

R.br	Naziv Ključnih Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Agencija za bankarstvo Republike Srpske	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksternalizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ALCO	RBI
1	IZVJEŠTAJ O PRIMJENI ICAAP-a i ILAAP-a (U skladu sa članom 17 Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci)	godišnje	X		X	X		X				
2	Izvještaj o radu Kontrolne Funkcije rizika	kvartalno	X		X	X	X					
3	Izvještaj o radu Kontrolne Funkcije rizika	godišnje	X		X	X	X					
4	Plan Rada Kontrolne Funkcije rizika	godišnje			X	X	X					
5	Procjena rizika	godišnje			X	X		X				
6	Plan Oporavka	godišnje	X		X	X		X				
7	Informacija o statusu definisanih pokazatelja iz Plana oporavka Raiffeisen Bank d.d. na dan	sedmično					X					

R.br	Naziv Ključnih Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Agencija za bankarstvo Republike Srpske	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksternalizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ALCO	RBI
8	Informacija o statusu definisanih pokazatelja iz Plana oporavka Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina	mjesečno	X									
9	Mjesečni Risk rezultati	mjesečno				X						
10	Mjesečni rezultati Banke	mjesečno				X						
11	Izvještaj o rezultatima provedenih testiranja otpornosti na stres	godišnje	X		X	X		X				
12	Operativni izvještaj ispred jedinice Kontrolinga rizika (obuhvaća tržišne rizike, operativne rizike i rizike kreditnih prevara, integrirano upravljanje rizicima, između ostalog obuhvaća i izvještavanje o RAF-u)	kvartalno			X	X						
13	Izvještaj Plan Upravljanja nekvalitetnom aktivom - ostvarenje	kvartalno	X		X	X						
14	Izvještaj Plan Upravljanja nekvalitetnom aktivom - Godišnji plan	godišnje	X		X	X						

R.br	Naziv Ključnih Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Agencija za bankarstvo Republike Srpske	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksteralizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ALCO	RBI
15	Izvještaj Plan Upravljanja nekvalitetnom aktivom – Plan 3 do 5 godina	godišnje	X		X	X						
16	Izvještaj za Odbor za Rizike (materijali za Sjednicu)	kvartalno			X			X				
17	ALCO izvještaj (materijali za Sjednicu)	mjesečno									X	
18	Izvještaj o licima u posebnom odnosu sa bankom	mjesečno			X	X	X					
19	Praćenje kreditne politike za Non-retail segmente portfolia	mjesečno/ interno										
20	Stečena imovina	kvartalno			X	X						
21	Stečena imovina	godišnje			X	X						
22	Kvartalni izvještaj o portfoliju kolaterala	kvartalno			X	X						
23	Analiza realizovanih kolaterala- backtesting diskontnih stopa	godišnje				X						
24	Izvještaj za kamatni rizik u bankarskoj knjizi	kvartalno	X		X	X					X	
25	Procjena operativnih rizika	godišnje				X				X		X
26	Analize scenarija	godišnje				X				X		X
27	Planovi tretiranja rizika	godišnje				X				X		X
28	Izvještaj operativni rizik	kvartalno	X									

R.br	Naziv Ključnih Izveštaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Agencija za bankarstvo Republike Srpske	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksteralizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ALCO	RBI
29	Izveštaji za adekvatnost kapitala (C 01.00, C 02.00, C 03.00, C 04.00)	kvartalno	X		X	X						
30	Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik (C 07.00.a, C 07.00.b, C 07.00.c, C 07.00.d)	kvartalno	X		X	X						
31	Kapitalni zahtjev za operativni rizik (C 16.00a, C 17.00)	kvartalno	X		X	X						
32	Kapitalni zahtjev za tržišni rizik (C18.00, C 21.00, C 22.00, C 23.00)	kvartalno	X		X	X						
33	Set izveštaja o velikim izloženostima (C 26.00, C 27.00, C 28.00, C 29.00, BA LE 06)	kvartalno	X		X	X						
34	Izveštaj eksteralizacije prema FBA	godišnje	X		X	X						
35	BA 100.00 - Raspoređivanje kredita za koje su odobrene posebne mjere u nivoe kreditnog rizika	mjesečno	X		X	X						
36	BA 101 - Pregled posebnih mjera	mjesečno	X		X	X						
37	PM1 - Pregled posebnih mjera	mjesečno		X	X	X						
38	Izveštaj IFC Asset quality	kvartalno										X

R.br	Naziv Ključnih Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Agencija za bankarstvo Republike Srpske	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksternalizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ALCO	RBI
39	Izveštaj MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency)	godišnje										X
40	SRC izračun templet	mjesečno										X
41	NPE strategija	godišnje			X	X						X
42	Garantni fond Republika Srpska	mjesečno		X								
43	Projekcije Risk Cost i NPE	mjesečno				X						
44	PQR (Portfolio Quality Report Micro and PI)	mjesečno										X
45	Registar lica u posebnoj odnosi sa Bankom	mjesečno	X									
46	Monitoring testnih limita	mjesečno										X
47	CTM - Credit Trigger Monitoring	mjesečno										X
48	Stress test - Level A	godišnje										X
49	Retail Regulatory Report (RRReport)	mjesečno										X
50	Retail Regulatory Report - Covid measures (RRReport)	mjesečno										X
51	CRO Call	kvartalno										X
52	Risk Podaci - komentari	mjesečno				X						
53	Risk Podaci - komentari	kvartalno			X							
54	Collateral and Guarantee received	kvartalno										X

R.br	Naziv Ključnih Izveštaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Agencija za bankarstvo Republike Srpske	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksternalizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ALCO	RBI
55	FX loans	kvartalno										X
56	Loans and advances	kvartalno										X
57	IPD Report – Financial assetss subject to impairment that are past due or impaired	kvartalno										X
58	Risk classification - grade	kvartalno										X
59	HOREP	kvartalno										X
60	FMS file	kvartalno										X
61	BA 87.00 Kretanje kredita u nivou kreditnog rizika 3	kvartalno	X		X	X						
62	BA 88.00 Kretanje računovodstvenog otpisa i naknadno obračunatih kamata i naknada	kvartalno	X		X	X						

Ključni izvještaji ILAAP-a:

R.br	Naziv Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksternalizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivnom i pasivom	RBI
1	C 72.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Likvidna imovina (K 72 LCR - LI.a) (total+valute)	mjesečno	X	X	X					X	
2	C 73.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Odlivi (K 73 LCR - LO.a) (total+valute)	mjesečno	X	X	X					X	
3	C 74.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Prilivi (K 74 LCR - LP.a) (total+valute)	mjesečno	X	X	X					X	
4	C 75.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Razmjena kolaterala (K 75 LCR - RK.a) (total+valute)	mjesečno	X	X	X					X	
5	C 76.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni (K 76 LCR - Izračun.a) (total+valute)	mjesečno	X	X	X					X	
6	C 76.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni (K 76 LCR - Izračun.a) (total+valute)	kvartalno		X	X						
7	Liquidity_Risk_Report_RBBH (All+valute)	dnevno		X	X	X				X	X
8	TTW_StressTest_RBBH (All+valute)	dnevno		X	X	X				X	X
9	LCR_DA_RBBH_TOTAL (total+valute)	sedmično		X	X	X				X	X
10	NSFR_RBBH_TOTAL (total+valute)	kvartalno		X	X	X				X	X
11	ALCO izvještaj	mjesečno								X	
12	CBC report	mjesečno									

R.br	Naziv Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksternalizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivnom i pasivom	RBI
13	Indikatori za rano upozorenje krize likvidnosti (LCR/NSFR)	dnevno									
14	Simulacija LCR	15-dnevno									
15	Izveštaj HQLA	mjesečno									
16	Kontrola i monitoring (FTP, Ročne usklađenosti, interne kontrole LCR izvještaja)	mjesečno									
17	Pozicija likvidnosti	dnevno									
18	Izveštaj o kretanju depozita i kredita	dnevno									
19	Izveštaj o koncentraciji depozita	15-dnevno									
20	Simulacije ročne usklađenosti A/P	sedmično									
21	Izveštaj kontramjere	kvartalno								X	X
22	Kvartalni izvještaj o likvidnosti	kvartalno		X	X						
23	Plan likvidnosti za 3M	mjesečno								X	X
24	Indikatori za rano upozorenje krize likvidnosti	mjesečno								X	
25	Stanje na ino računima	4xdnevno									
26	ALCO	mjesečno								X	
27	ALM	mjesečno								X	
28	Ročnost USD	ad hoc									
29	Analiza depozita koji dospijevaju po mjesecima	mjesečno									
30	Moap stope	mjesečno									
31	AVG rok Kredita	kvartalno									
32	AVG rok depozita	kvartalno									

R.br	Naziv Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo Federacije BiH	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksternalizacijom	Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama	Odbor za upravljanje aktivnom i pasivom	RBI
33	Regulatorno izvještavanje (cijeli set regulatornih izvještaja)	dnevno, mjesečnom kvartalno godišnje	X	X	X						
34	Mjesečni rezultati Banke	mjesečno			X						
35	Izveštaj o ročnoj usklađenosti aktive i pasive na dan	mjesečno	X	X	X					X	
36	AOD izvještaj	mjesečno									
37	Izveštaja BS -NS (navedeni izvještaj u okviru tačke 25.)	kvartalno	X	X							
38	Izveštaj Dnevna likvidnost (navedeni izvještaj u okviru tačke 25.)	dnevno	X	X							
39	Izveštaj Kontrolne Funkcije rizika	kvartalno	X	X	X	X					
40	Plan Rada Kontrolne Funkcije rizika	godišnje		X	X	X					
41	Procjena rizika	godišnje		X	X		X				
42	Plan Oporavka Bankarske Grupacije	godišnje	X	X	X		X				
43	Mjesečni Risk rezultati	mjesečno			X						
44	Izveštaj o rezultatima provedenih testiranja otpornosti na stres	godišnje	X	X	X		X				
45	Operativni izvještaj ispred jedinice Kontrolinga rizik	kvartalno		X	X						
46	Izveštaj za Odbor za Rizike	2xgodišnje		X	X	X	X				

Kreditni rizik

Kreditni rizik, kao jedan od najznačajnijih rizika, se mjeri praćenjem nivoa izloženosti prema pojedinačnim licima, industrijama, ročnosti, tipu proizvoda, valuti, internom rejtingu, prosječnoj vjerovatnoći defaulta, stopi ulaska u default, sredstvima obezbjeđenja i drugim relevantnim parametrima za upravljanje ovim rizikom.

U skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima u Bosni i Hercegovini, a u cilju upravljanja kreditnim rizikom u RBBH, jedinica za Upravljanje kreditnim rizikom vrši izvještavanje prema internim i eksternim korisnicima.

Izveštaji za potrebe Uprave i višeg menadžmenta Banke sadrže informacije o izloženosti kreditnom riziku, novoodobrenim plasmanima, nivou kreditnog rizika, vrsti proizvoda, danima kašnjenja te pripadnosti industrijskoj rizičnosti. Informacije o delinkvenciji se koriste za praćenje stanja i karakteristika portfolija koji iskazuje rane signale upozorenja.

Prema ostalim internim korisnicima se izvještava po ukazanoj potrebi za svrhu pregleda i analize portfolia, te definisanja prodajnih aktivnosti. Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka primjenjuje standardizovani pristup.

Tržišni rizici

Na dnevnoj osnovi mjere se i kontroliraju sljedeće vrijednosti: Value at Risk, pozicijski limiti i limiti na mjere osjetljivosti i stop loss limiti.

Devizni rizik, kao vrsta tržišnog rizika se mjeri i putem otvorene devizne pozicije koja predstavlja razliku u valutnoj strukturi između potraživanja i obaveza banke. Odnos između aktive i pasive Banka održava rukovodeći se regulatornim zahtjevima i u skladu sa sistemom odobrenih internih limita.

Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za tržišne rizike u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka primjenjuje standardizovani pristup.

Banka je uspostavila pouzdan i sveobuhvatan sistem upravljanja ovim rizikom uključen u sve aspekte poslovanja koji uključuje i izvještavanje svih učesnika u procesu upravljanja istim, Banka posjeduje Pravilnik i Procedure za upravljanje tržišnim rizicima kojima su jasno definisani postupci i načini o izvještavanju o rizicima, procedure u slučajevima prekoračenja odnosno kršenja limita (*pragovi rizika*) sa definiranim aktivnostima za postupanje po istim. Banka također posjeduje aplikativna rješenja za praćenje limita koja sadrže podatke o iznosima limita, koji su dostupni kako jedinicama rizika tako i preuzimateljima rizika i iz kojih se generiraju izvještaji o statusu iskorištenja limita.

Operativni rizik

Operativni rizici prepoznaju se na proaktivnoj i redovnoj osnovi u okviru: proizvoda, procesa, sistema i vanjskih faktora.

Mjerenje i praćenje operativnog rizika provodi se kvantitativnim i kvalitativnim metodama i uključuje sljedeće instrumente:

- ✓ Procjena rizika - služi povećanju svjesnosti o operativnim rizicima, identifikuje operativne rizike i služi kao okidač za definisanje rizika kojima je potrebno ovladati;
- ✓ Indikatori (znaci) ranog upozorenja koriste se za trajno praćenje nadzora i izvještavanja o izloženosti operativnom riziku. Oni pružaju rane znake upozorenja za potencijalne probleme ili promjene u profilu operativnog rizika, koji iziskuju akciju upravljanja istim;
- ✓ Prikupljanje podataka o događajima operativnog rizika i analiza internih podataka o događajima operativnog rizika - pružaju značajne informacije za mjerenje utjecaja događaja operativnog rizika i efikasnosti sistema unutarnjih kontrola;
- ✓ Analize scenarija uzimaju u obzir potencijalne operativne rizike sa malom vjerovatnoćom nastanka ali ev. težeg efekta po organizaciju. Analize scenarija imaju za cilj prepoznati događaje koji se nisu dogodili u povijesti Banke, podići svijest i educirati, pružajući perspektivu na različite vrste rizika, te predefinisati akcije ublažavanja i investicijske planove.

Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke primjenjuje jednostavni pristup.

Banka ima uspostavljen okvir izvještavanja o operativnim rizicima u skladu sa propisima Agencije za Bankarstvo FBiH, grupnim standardima RBI-a.

Izveštaji definisani propisima regulatora se na redovnoj/kontinuiranoj osnovi dostavljaju regulatoru u skladu sa uputstvima za dostavu istih.

Forme izvještaja za potrebe grupacije su u skladu sa zahtjevima grupacije.

Izvor podataka za izvještavanje jeste aplikacija za prikupljanje događaja o operativnim rizicima koju Banka koristi - ORCA, numerički podaci. Ostale potrebne informacije u izvještajima (tekstualne) rezultat su sprovedenih aktivnosti kao što su procjena operativnih rizika, analize scenarija, indikatori ranog upozorenja i slično, odnosno, dobijaju se od relevantnih lica nadležnih za njihovo dostavljanje.

Osim obaveznog izvještavanja, rade se i kvartalni izvještaji za Upravu i Nadzorni Odbor Banke o svim aktivnostima koje se tiču upravljanja/kontrole operativnih rizika.

Banka također ima uspostavljen Odbor za upravljanje operativnim rizicima i kontrolama (ORMCC) koji se održava na kvartalnoj osnovi.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Za mjerenje izloženosti kamatnom riziku koristi se otvorenost pozicije kamatnog rizika prema datumu sljedeće promjene kamatne stope odnosno prema datumu dospijeća. Proces mjerenja i upravljanja kamatnim rizikom također uključuje projekciju promjene neto prihoda od kamate banke za budući period na bazi scenarija promjene kamatnih stopa. Banka posjeduje Pravilnik i Procedure za upravljanje tržišnim rizicima kojima su jasno definisani postupci i načini o izvještavanju o kamatnom riziku, procedure u slučajevima prekoračenja odnosno kršenja limita (*pragovi rizika*) sa definiranim aktivnostima za postupanje po istim. Banka također posjeduje aplikativna rješenja za praćenje limita koja sadrže podatke o iznosima limita, koji su dostupni kako jedinicama rizika tako i preuzimateljima rizika i iz kojih se generiraju izvještaji o statusu iskorištenja limita.

Rizik likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti zasniva se na praćenju različitih indikatora, pravila transformacije ročnosti bilansnih i vanbilansnih pozicija. Za mjerenje izloženosti riziku likvidnosti, pored regulatornih indikatora (LCR i ročna usklađenost) Banka koristi i interne indikatore kao što su omjer likvidne aktive u ukupnoj aktivi, omjer kredita i izvora finansiranja, stanja novčanih sredstava (praćenje unutardnevne likvidnosti), monitoring minimalne obavezne rezerve, gap analiza (stresirana i u običajenim uvjetima) koja ukazuje na neusklađenost u profile preostalih ročnosti, imovine i obaveza i drugo.

Banka posjeduje Pravilnik i Procedure za upravljanje rizikom likvidnosti kojima su jasno definisani postupci i načini o izvještavanju o riziku, procedure u slučajevima prekoračenja odnosno kršenja limita (*pragovi rizika*) sa definiranim aktivnostima za postupanje po istim. Banka također posjeduje aplikativna rješenja za izvještavanje o pozicijama likvidnosti, GAP i TTW internim limitima i njihovim iskorištenostima, izvještaji su dostupni kako jedinicama rizika tako i preuzimateljima rizika i višem rukovodstvu.

Poslovni rizik

Nadležne organizacione jedinice Banke uspostavile su odgovarajući sistem redovnog monitoringa i izvještavanja funkcija tj organa upravljanja o poslovnom riziku. Pored redovnih mjesečnih izvještaja, Banka u slučaju potrebe priprema i ad hoc izvještaje i prezentacije o ostvarenjima, promjenama i uticajima makroekonomskog okruženja na poslovanje Banke, na buduće kretanje aktive, nivo adekvatnosti kapitala, nivo adekvatnosti likvidnosti, pokazatelje likvidnosti, ročne i valutne usklađenosti aktive i pasive Banke i sl.

d) ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju

Funkcije upravljanja rizicima predstavljaju sastavni i neodvojivi dio sveukupnog upravljanja poslovnim aktivnostima Banke. U procesu upravljanja rizicima, funkcije upravljanja rizicima, pored zakonskih i podzakonskih propisa, posebno uzimaju u obzir prirodu, obim i složenost poslovnih aktivnosti Banke. Na svim nivoima upravljanja obezbijeđeno je prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring materijalnih rizika, kao i procjenjivanje poslovnih aktivnosti kroz povrat na kapital prilagođen rizicima.

Adekvatnost sistema upravljanja rizicima Banke razmatra sljedeće aspekte:

- ✓ Uključenost najviših hijerarhijskih nivoa u upravljanje rizicima - Odgovornost i stvarno uključivanje najviših hijerarhijskih nivoa Banke u upravljanje utvrđenim značajnim rizicima putem redovnih i ad-hoc izvještaja o rizicima.
- ✓ Aktivnosti internih kontrolnih funkcija - obim i kvalitet aktivnosti internih kontrolnih funkcija (Funkcije upravljanja rizicima, Funkcije usklađenosti poslovanja i Funkcija interne revizije) na području upravljanja rizicima i usklađenosti poslovanja.
- ✓ Kvalitet izvještavanja - kvalitet internog izvještavanja o rizicima relevantnih organizacionih i hijerarhijskih nivoa, izvještavanje kontrolnih funkcija i Informatička podrška za navedeno.

Na sjednicama Nadzornog odbora, sjednicama Odbora Nadzornog odbora (Odbor za reviziju, Odbor za rizike, Odbor za naknade i Odbor za imenovanja) i sjednicama Uprave Banke se aktivno raspravlja o izvještajima kojima se prikazuje detaljan pregled portfelja na određeni izvještajni datum, nivo realizacije utvrđenih ciljeva, izloženost rizicima, kao i planirane aktivnosti koje Banka treba poduzeti u cilju ostvarenja prethodno pomenutih stavova.

Nadzorni odbor Banke, u kontekstu sistema upravljanja rizicima, donosi odluke najvišeg nivoa, vrši nadzor rizika i upravljanja kapitalom, obezbjeđuje definisanje i provedbu poslovnih planova i poslovnih strategija, kao i strategija rizika, osigurava provedbu načela za upravljanje rizicima u redovnim poslovnim aktivnostima, vrši monitoring i upravljanje rizicima kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju u cilju ostvarenja zacrtanih poslovnih planova, te osigurava uspostavu kontrolnih funkcija i usklađenost poslovanja sa regulatornim propisima. Uprava Banke, u kontekstu sistema upravljanja rizicima, ima odgovornost u dijelu postupanja po regulatornom okviru, osiguravanja adekvatnog provođenja usvojenih strategija i pravilnika u redovnom poslovanju banke, procjenjivanju internog kapitala banke, te uspostavljanju kontrolnih funkcija i sistema internih kontrola u poslovnim aktivnostima.

Aktivnosti prethodno navedenih funkcija se ogledaju kroz:

- ✓ Uspostavljanje i primjenu sistema internog upravljanja (jasno odvojene poslovne funkcije preuzimanja rizika od funkcija upravljanja i kontrole rizika, definisano u Organizaciji i Sistematizaciji Banke);
- ✓ Utvrđivanje prijedloga poslovne politike i strategije Banke, politika, procedura i ostalih internih akata za preuzimanje i upravljanje rizicima;
- ✓ Definisanje ciljeva, redovni monitoring i kontrolu ispunjenja istih.

Relevantni organi upravljanja pravovremeno djeluju u području upravljanja rizicima, u skladu sa prezentiranim podacima iz izvještaja daju svoje preporuke i donose odluke, te su aktivni učesnici u sistemu upravljanja rizicima čime se osigurava održavanje prihvatljivog profila rizika Banke. Shodno navedenom, cjelokupni rizični profil Banke, kao i buduća kretanja u makroekonomskom okruženju i njihov uticaj na značajnost rizika se uzimaju u obzir prilikom definisanja i usvajanja godišnjeg budžeta, strateškog i poslovnog plana, te plana kapitala Banke.

Povezanost i usklađenost procesa strateškog i finansijskog planiranja sa procesom upravljanja rizicima se ogleda kroz strategiju rizika Banke, odnosno proces određivanja ciljeva upravljanja rizicima zasnovanih na srednjoročnim poslovnim planovima i uspostavljanja adekvatnog okruženja za donošenje poslovnih odluka povezanih sa rizicima. Predmetna veza se izražava kroz definisani Okvir sklonosti za preuzimanje rizika u

kojem sklonost ka rizicima i specifični ciljevi rizika proizilaze iz srednjoročnih poslovnih ciljeva i time oblikuju buduće poslovne odluke vezane uz rizik.

Shodno navedenom, Banka ocjenjuje da je uspostavljeni sistem upravljanja rizicima adekvatan u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju. Ocjena adekvatosti prema značajnim osnovnim kategorijama rizika se navodi u nastavku teksta:

Kreditni rizik

Banka ima implementiran okvir za upravljanje ovim najznačajnim rizikom, koji je dokumentovan pisanim internim aktima, posjeduje uspostavljen sistem izvještavanja, jasnu strukturu i podjelu uloga u sistemu upravljanja kreditnim rizicima, odvojene funkcije preuzimanja i upravljanja istim.

Striktna pravila preuzimanja rizika se definišu i ograničavaju kreditnim politikama koje se redovno revidiraju. Proces odobrenja plasmana je sistemski podržan. Razvijen je i alat za praćenje ranih znakova upozorenja koji kontinuirano pomaže u monitoringu portfolia u cilju pravovremenog poduzimanja aktivnosti.

U okviru kreditnog rizika upravlja se i rizikom koncentracija prvenstveno kroz sistem utvrđenih limita kao i redovan monitoring istih.

Banka zaključuje da su politika, upravljanje, metodologija procjene/mjerenja i odgovarajući sistemi interne kontrole uspostavljeni na visokom nivou kvaliteta i prihvatljivosti.

Tržišni Rizik

Proces upravljanja tržišnim rizikom se procjenjuje adekvatnim. Jasno su razgraničeni organizacioni dijelovi zaduženi za preuzimanje i kontrolu ovog rizika. Izloženosti prema tržišnim rizicima su ograničene adekvatnim vrstama internih limita koji se redovno prate i revidiraju. Definirane su adekvatne procedure eskalacije u slučaju prekoračenja internih i regulatornih limita.

Banka zaključuje da su politika, upravljanje, metodologija procjene/mjerenja i odgovarajući sistemi interne kontrole uspostavljeni na visokom nivou kvalitete i prihvatljivosti.

Operativni rizik

Banka ima implementiran okvir za upravljanje, koji je dokumentovan pisanim internim aktima, posjeduje uspostavljen sistem izvještavanja, jasnu i strukturiranu podjelu uloga u sistemu upravljanja operativnim rizicima. Banka je u sistemu upravljanja podržana aplikacijom za prikupljanje događaja operativnih rizika.

Sve naprijed navedeno omogućava adekvatno upravljanje ovim rizikom i provođenje standarda (procjena operativnih rizika, analize scenarija, indikatori ranog upozorenja).

Banka zaključuje da su politika, upravljanje, metodologija procjene/mjerenja i odgovarajući sistemi interne kontrole uspostavljeni na visokom nivou kvalitete i prihvatljivosti.

Relevantne organizacione jedinice zadužene su za implementaciju okvira upravljanja potkategorijama operativnog rizika koji su definisani u internim aktima/procedurama istih.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Proces upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi se procjenjuje adekvatnim. Jasno su razgraničeni organizacioni dijelovi zaduženi za preuzimanje i kontrolu ovog rizika.

U dijelu metodologije utvrđivanja uticaja na dobit, odnosno na neto kamatni prihod, izračunava se ekonomska vrijednost bankarske knjige. Uspostavljeni su apetit, tolerancija i kapacitet za kamatni rizik s aspekta odnosa promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige u odnosu na regulatorni kapital, uspostavljeni su interni limiti na promjenu sadašnje vrijednosti pri promjeni za jedan bazni poen (tzv. BPV limiti), uspostavljeni su i limiti za VaR i sistem mjerenja kamatnog rizika koji obuhvata sve značajne izvore kamatnog rizika.

Rizik likvidnosti

Banka je uspostavila čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti koji obuhvata strategije, politike, procedure, metodologije kao i osiguravanje dostatnog nivoa likvidnih sredstava.

Uspostavljen je i stabilan proces za identifikovanje, mjerenje, praćenje i kontrolisanje rizika likvidnosti.

Banka na godišnjoj osnovi pokreće Procjenu rizika, kojoj prethodi proces utvrđivanja rizika, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, sa aspekta likvidnosnog profila. Determinisani rizici uključuju se u proces procjene, sa ciljem utvrđivanja njihove značajnosti, internih likvidnosnih zahtjeva, te daljoj kontroli i monitoringu, tokom kraćih i dužih vremenskih intervala. Banka je na adekvatan način uspostavila mehanizam raspodjele, odnosno inkorporirala je troškove likvidnosti, benefite i rizike u cijenu proizvoda, upravljanja profitabilnošću za sve značajne poslovne aktivnosti (bilansne i vanbilansne).

Banka je uspostavila strategiju za izvore sredstava koja obezbjeđuje aktivnu diversifikaciju izvora i roka dospjeća finansiranja. Banka aktivno upravlja dnevnim pozicijama likvidnosti i rizicima kako bi pravovremeno ispunila obaveze u pogledu plaćanja i poravnjanja u uobičajenim i stresnim uslovima i na taj način doprinosi neometanom funkcionisanju sistema plaćanja i poravnjanja.

Banka ima formalni Plan finansiranja u slučaju nepredviđenih okolnosti koji jasno postavlja strategije za rješavanje manjkavosti u pogledu likvidnosti u hitnim situacijama. Banka procjenjuje upravljanje rizikom likvidnosti adekvatnim uz uvažavanje rezultata samoprocjene gdje je potrebno i u narednom periodu usmjeriti aktivnosti na daljnjem unaprijeđenju određenih elemenata rizika likvidnosti.

Poslovni rizik

Upravljanje poslovnim rizikom, sa uključenim značajnim potkategorijama makroekonomski rizik (BiH), rizik kapitala i strateški rizik, je integrisano u procese odlučivanja o aktivnostima, planovima i strategijama Banke u narednom periodu. Upravljanje makroekonomskim rizikom (BiH) je kontinuirano, obuhvaćeno kroz aktivnosti planiranja poslovnih aktivnosti, kapitala i likvidnosti, praćenja ostvarenja ciljeva i analiziranja mogućeg utjecaja makroekonomskog okruženja na poslovanje, kapital i likvidnost i isto se smatra adekvatnim.

Banka svoje aktivnosti, planove i strategije poslovanja prilagođava trenutnom i prognoziranom ekonomskom, poslovnom i političkom okruženju u kojem posluje kako bi se Banka na promjene u makroekonomskom okruženju uspješno prilagodila svodeći utjecaj makroekonomskog rizika (BiH) na potencijalna odstupanja planiranih od ostvarenih veličina Banke na najmanju moguću mjeru.

Upravljanje rizikom kapitala je u osnovi povezano sa upravljanjem rizika na kapital (kreditnog, tržišnih rizika, operativnog rizika i dr) u okviru kojeg Banka primjenjuje jedinstvene metode prepoznavanja, mjerenja, ublažavanja, ograničavanja, kontrolisanja i monitoringa rizika s ciljem obezbjeđenja kontinuiranog poslovanja. Banka ima adekvatno definisan Okvir sklonosti za preuzimanje rizika koji je usaglašen sa planom poslovanja i planom kapitala.

Upravljanje strateškim rizikom je adekvatno. Potencijalne nepovoljne promjene u ekonomskom, poslovnom i političkom okruženju su integrisane u dugoročnu strategiju razvoja Banke, poslovne planove i poslovne odluke kroz proces budžetiranja, postupak srednjoročnog planiranja poslovanja, kao i kroz testiranje otpornosti na stres na način da se rezultirajući pokazatelji Banke stavljaju u omjer sa propisanim regulatornim i internim limitima.

e) politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika;

Mitigacija kreditnog rizika je tehnika koja se primjenjuje s ciljem ublažavanja izloženosti finansijske institucije kreditnom riziku.

Banka u cilju ublažavanja rizika kojima je izložena koristi prihvatljive instrumente kreditne zaštite (različite tipove kolateralna). Prihvatljivost instrumenata kreditne zaštite (kolateralna) se provjerava sa stanovišta uslova prihvatljivosti definisanih zakonskom regulativom u Bosni i Hercegovini, te pravilima RBI grupacije za vrjednovanje instrumenata obezbjeđenja i mitigaciju rizika.

U cilju optimalnog praćenja i vrjednovanja instrumenata kreditne zaštite, Banka ima posebnu grupu u organizacijskoj strukturi za praćenje vrijednosti instrumenata kreditne zaštite, neovisnu od kreditnog procesa (grupa Upravljanje kolateralima i administracija). Grupa je zadužena za provjeru dokumentovanosti instrumenata kreditne zaštite, ali i kadrovski osposobljena za neovisnu procjenu tržišne vrijednosti instrumenata kreditne zaštite prilikom odobrenja kreditnog plasmana, kao i monitoring vrijednosti kolaterala u periodu važenja kreditnog plasmana (interna procjena tržišne vrijednosti se vrši u intervalima propisanim internim aktima). Takođe Banka prati prodaju instrumenata zaštite u postupku naplate non-performing kredita, te primjenjuje iskustva iz naplate iz instrumenata kreditne zaštite u proces upravljanja kolateralima kroz backtesting diskontnih stopa koje se primjenjuju za pojedine tipove kreditne zaštite/kolaterala.

Politikom i Procedurom za upravljanje kolateralima i Politikom i Priručnikom za upravljanje kolateralima su definisane osnovni standardi upravljanja portfoliom instrumenata kreditne zaštite, kao i osnovna načela prihvatljivosti instrumenata kreditne zaštite u procesu mitigacije kreditnog rizika, te minimalne korektivne faktore (diskontne stope) koje Banka primjenjuje na tržišnu vrijednost kolaterala u svim procesima Banke. Minimalni korektivni faktori po različitim vrstama kolaterala su usklađeni sa važećom zakonskom regulativom i GD RBI grupacije. Banka godišnje radi analizu adekvatnosti korektivnih faktora na osnovu ostvarenih prodajnih cijena iz naplate putem kolaterala (dobrovoljne i sudske naplate), te po potrebi usklađuje visinu korektivnih faktora.

Banka se rukovodi sljedećim ključnim standardima i načelima prihvatljivosti instrumenata obezbjeđenja u tehnikama mitigacije kreditnog rizika:

- ✓ Kreditna zaštita treba biti provodiva u svim područjima sudske nadležnosti;
- ✓ Kontinuirano upravljanje rizicima povezanim sa aranžmanom kreditne zaštite;
- ✓ Pravna sigurnost obezbjeđuje da Banka ima pravo da u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza unovči ili zadrži imovinu koja predstavlja kreditnu zaštitu;
- ✓ Stepenu korelacije između vrijednosti imovine koja predstavlja materijalnu kreditnu zaštitu i kreditne sposobnosti dužnika ne smije biti previsok;
- ✓ Utvrđeni stepen likvidnosti imovine (procjena likvidnosti je sastavni dio evaluacije i reevaluacije kolaterala);
- ✓ Redovna evaluacija vrijednosti kolaterala;
- ✓ Adekvatno osiguranje nekretnina i pokretne imovine pod hipotekom Banke
- ✓ Prioritetni rang upisa hipoteke od strane Banke u odnosu na druge povjerioce (hipoteke prvog reda ili pari-passu u odnosu na druge povjerioce).

Osnovni uslovi za priznavanje kreditne zaštite po vrstama kolaterala su definisani internim aktima.

Važeće kreditne politike propisuju minimalni stepen pokrivenosti plasmana kreditnom zaštitom (po internom rejtingu, industriji itd). Važeća zakonska regulativa u BiH propisuje obavezne standarde kreditne zaštite ovisno od omjera izloženosti i visine kapitala Banke, kao i minimalne standarde koje kreditna zaštita mora ispunjavati da bi bila prihvatljiva. Vrijednost instrumenata kreditne zaštite dobivena internom procjenom se koristi u procesu odobrenja kreditnog plasmana, obračuna RWA, rezervisanja.

Retail Risk u saradnji sa uposlenicima Retail Prodaje, svake godine na osnovu podataka dobivenih mjesečnim monitoringom kvalitete portfolia definiše nove nivoe eksponiranosti za segmente (bilo da se radi o PI ili Micro portfoliu).

Retail portfolio management na mjesečnom nivou prati kvalitetu retail portfolia uz fokus na kretanje kategorija kašnjenja i novom defaultu. Izvještaj o kašnjenju je sastavni dio Mjesečnog paketa izvještaja koji se dostavljaju UB do 15. u mjesecu za prethodni mjesec.

Ukoliko je strategija restrukturiranja obaveza klijenata sa ciljem oporavka klijenta i naplate potraživanja Banke proces može započeti odmah nakon poduzetih akcija od strane odgovornih osoba.

Prilikom prepoznavanja i daljeg tretmana restrukturiranih izloženosti, odgovorna osoba je dužna da se rukovodi važećim dokumentima koji regulišu ovu materiju, kao što su:

- ✓ Važeća odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za Bankarstvo F BiH;
- ✓ Vazeće uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive Agencije za Bankarstvo F BiH;
- ✓ Ostala relevantna dokumentacija i propisi od strane lokalnog zakonodavca;

Kada je riječ o praćenju eksponiranosti u statusu izmirenja obaveza, Retail Portfolio menadžment na kvartalnoj osnovi, sastavlja „Ostvarenje plana nekvalitetne aktive“, koji se po usvajanju od strane Uprave Banke, dostavlja Agenciji do kraja mjeseca za prethodni kvartal.

f) sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti na osnovu kojih zainteresovani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima;

Strategija i Politika preuzimanja i upravljanja rizicima u poslovanju Banke predstavlja instrument najviše razine za upravljanje i čini osnovni okvir za kontrolu, praćenje i ograničavanje rizika svojstvenih bankarskom poslovanju i osigurava adekvatnost internog kapitala i adekvatnost likvidnosti (ICAAP i ILAAP) u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima Bosne i Hercegovine i Austrije.

Na osnovu definisanog Poslovnog modela i Poslovne strategije, priprema se Strategija rizika, kojom su uspostavljeni obavezujući standardi i procedure preuzimanja i upravljanja rizicima i kontroling u Banci, kao i povezanost između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti određivanjem ciljeva upravljanja rizicima zasnovanih na srednjoročnim poslovnim ciljevima i uspostavljeno okruženje za donošenje poslovnih odluka povezanih sa rizicima.

Strategijom upravljanja rizicima i njenim usklađivanjem sa poslovnom strategijom se uspostavlja povezanost odnosno međuovisnost između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti tj. poslovne orijentacije i orijentacije prema rizicima. Ova veza se izražava kroz Okvir sklonosti za preuzimanje rizika.

Strategija upravljanja rizicima je interni dokument koji predstavlja osnovu za:

- a) prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring rizika svojstvenih bankarskom poslovanju;
- b) obezbjeđenje adekvatnosti kapitala;
- c) obezbjeđenje adekvatnosti likvidnosti.

Strategijom se predstavlja srednjoročni plan upravljanja rizicima i kapitalom s ciljem postizanja odgovarajućeg kvaliteta upravljanja rizicima.

Upravljanje rizicima u Banci ogleda se u redovnom mjesečnom monitoringu ključnih pokazatelja rizika.

Tolerancija prema rizicima je uključena u sistem upravljanja rizika kroz koncept definiranja okvira za sklonost prema rizicima koji ima za ciljeve: a) definiranje kapaciteta odnosno sposobnosti banke za preuzimanje rizika, b.) definiranje tolerancije prema rizicima koja je uskladjena sa sposobnošću i c.) definiranje apetita za rizike koji je usklađen sa tolerancijom i sposobnošću za preuzimanje rizika.

Okvir sklonosti za preuzimanje rizika (RAF –risk appetite framework) je usko povezan sa Internim procesom procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i Internim procesom procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) jer je glavni cilj RAF-a usklađivanje strateških i poslovnih ciljeva sa neophodnošću ispunjavanja minimalnih regulatornih kapitalnih zahtjeva i zahtjeva za likvidnost kako u očekivanim uvjetima tako i u uvjetima realizacije neželjenih scenarija, i značajnih pojedinačnih rizičnih događaja.

Dakle, definirani Okvir za uspostavljanje sklonosti ka rizicima ima za cilj da obezbjedi menadžmentu, zajedno sa formulisanjem i odobravanjem top-down prikaza o sklonosti ka rizicima („risk appetite statement“), alat za postavljanje i ograničavanje nivoa ukupnog rizika koji je banka spremna i sposobna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških i poslovnih ciljeva.

Ključne odrednice okvira sklonosti za preuzimanje rizika konceptualno prate odrednice RBI Grupe: tolerancija prema rizicima je manja od kapaciteta za preuzimanje rizicima, a apetit tj sklonost je manji od tolerancije i krovno od kapaciteta.

Ključni pokazatelji poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihove vrijednosti su objavljeni uz godišnje finansijske izvještaje banke.

g) opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima, posebno učestalost, područje, te način uključenja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja

Informisanje organa upravljanja banke o rizicima definisano je Statutom Raiffeisen Bank dd BiH.

Izveštaji koji se dostavljaju Nadzornom odboru i Upravi banke i njihovim odborima, mogu se podijeliti na tri vrste:

- a) Regulatorni (pripremaju se kontinuirano u skladu sa zakonskom obavezom i propisanom formom);
- b) Interni (pripremaju se kontinuirano i propisanom internom formom, namjenjeni su višem rukovodstvu, Odborima, Upravi i Nadzornom Odboru, sadržaj istih je predmet usaglašavanja nivoa kojima se isti dostavljaju);
- c) ad-hoc izvještaji (tzv. blic stanje po određenom osnovu).

Različiti izvještaji koji se dostavljaju višem rukovodstvu, Odborima, Upravi i Nadzornom Odboru daju pregled razvoja portfolia Banke i rizika koji proizlaze iz istih. Pojedinačni izvještaji o rizicima (npr. kreditni, tržišni, operativni, likvidnosti itd) se dopunjuju sa Izveštajem o ICAAP-u i ILAAP-u, koji agregira mjerenje rizika po različitim tipovima istih i poredi ih sa raspoloživim kapitalom i kapacitetom preuzetog rizika.

Pregled ključnih Internih i Regulatornih Izveštaja koje Banka sačinjava u okviru ICAAP-a i ILAAP-a Banke, uključujući i podatak o učestalosti dostave istih, prikazani su u tabelarnom pregledu pod alinejom c.) *obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika.*

Odbor za rizike preispituje usklađenost cijena proizvoda i usluga Banke koje nudi klijentima sa poslovnim modelom poslovanja i Strategijom preuzimanja rizika, a u slučajevima da utvrdi da cijene ne odražavaju rizike na odgovarajući način u skladu sa poslovnim modelom i strategijom preuzimanja rizika, Odbor predlaže plan za poboljšanje. Da bi pomogao u uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada, Odbor, ne dovodeći u pitanje zadatke Odbora za naknade, ispituje da li podsticaji predviđeni politikom naknada uzimaju u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnost te vremenski raspored zarada, a kako bi pomogao uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada konzistentnih sa preuzetim rizicima banke.

Svaki od organa upravljanja kao i Odbora Nadzornog odbora i Uprave Banke ima predefinisani minimalni sadržaj podataka u materijalima koji su obavezni na sjednicama istih i redovno se pripremaju.

h) opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih

Banka je uspostavila kontrolne funkcije na način da su neovisne o poslovnim procesima i aktivnostima u kojim rizik nastaje, odnosno koje kontrolne funkcije prate i nadziru.

Sve tri kontrolne funkcije (Interna revizija, Praćenje usklađenosti poslovanja Banke i Kontroling rizika) su osnovane kao samostalni organizacioni dijelovi Banke.

Rukovodioci organizacionih jedinica kontrolnih funkcija (kao nezavisnih funkcija Banke) za svoj rad direktno odgovaraju Nadzornom odboru Banke, čime se njihov hijerarhijski status jasno diverzificira od hijerarhijskog statusa rukovodstva (nivo B-1) ostalih funkcija Banke.

Rukovodioci organizacionih jedinica kontrolnih funkcija sastavljaju tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje o upravljanju rizicima, praćenju usklađenosti poslovanja i internoj reviziji, koje dostavljaju Upravi Banke, Nadzornom odboru i Odboru za reviziju i najmanje jednom godišnje učestvuju na sjednicama tijela koje izvještavaju. Rukovodioci ovih funkcija minimum jednom godišnje (po potrebi više u ovisnosti od ukazane potrebe i identifikovanim potencijalnim pitanjima u upravljanju rizicima) prisustvuju bilateralnim sastancima sa Predsjednikom Nadzornog odbora i/ili predsjednicima pojedinačnih odbora.

1.6 Regulatorni kapital, zaštitni slojevi kapitala, kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala
 Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na regulatorni kapital, kapitalne zahtjeve, adekvatnost regulatornog kapitala, zaštitne slojeve kapitala i finansijsku polugu.

Podaci, odnosno informacije koji se odnose na kapital su:

a) iznos regulatornog (priznatog) kapitala, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke sa pregledom pojedinih elemenata kapitala;

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	492.376
1.1	OSNOVNI KAPITAL	442.953
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	442.953
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	251.640
1.1.1.1.1	Plaćeni instrumenti kapitala	247.167
1.1.1.1.2	Premija na dionica	4.473
1.1.1.2	Zadržana dobit	219.891
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	-
1.1.1.3.1	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	325
1.1.1.3.2	Ostale rezerve	1.230
1.1.1.4	(-) Ostala nematerijalna imovina	-14.882
1.1.1.5	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-53
1.1.1.6	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-15.199
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	49.423
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	49.423

b) opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala;

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red. Br.	Stavka		
1.	Emitent	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH, Beč, Austrija sa % učešća od 100,00%	Raiffeisen Bank International AG
1.1.	Jedinstvena oznaka	BARFSNR00003 ISIN	AT0000606306 Bloomberg oznaka
	<i>Tretman u skladu sa regulatornim okvirom</i>		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	Pojedinačnoj	Pojedinačnoj
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red. Br.	Stavka		
			instrumenta
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	247.167 KM	49.423 KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	250,00 KM	NP
5.1.	Emisiona cijena	NP	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital	Obaveza - amortizovana vrijednost
7.	Datum izdavanja instrumenta	Prvo izdavanja instrumenta: 07.11.1992. godine; dodatna naknadna izdanja nakon navedenog datuma	Inicijani Ugovor 27.09.2013. godine Anex Ugovora 15.12.2015. godine
8.	Instrument sa datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća	Bez datuma dospijeća	Sa datumom dospijeća
8.1.	Inicijalni datum dospijeća	Bez dospijeća	31.12.2024. godine
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	NE	NE
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP	NP
	<i>Kuponi/dividende</i>		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi	Fiksni pa promjenjiv
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP	Marža iznosi 7,325 % p.a. Kamatna stopa je tromjesečni EURIBOR uvećan za iznos marže
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	NP	NP
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	NE	NE

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red. Br.	Stavka		
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativni	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilni	Nekonvertibilni
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	NP	NP
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	NP	NP
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	NP	NP
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	NE	NE
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	NP	NP
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	NP	NP
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	NP	NP
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizma povećanja vrijednosti	NP	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Isplaćuje se nakon podmirenja svih drugih obaveza prema povjericima	Isplaćuje se nakon podmirenja svih drugih obaveza prema nepodređenim povjericima
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	NE	NE
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP	NP

c) opis svih ograničenja koji se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog (priznatog) kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja na koje se ova ograničenja odnose.

Odluka o izračunavanju kapitala Banke sadrži inovirani koncept regulatornog kapitala u odnosu na postojeći regulatorni okvir i faktičko stanje u bankarskom sistemu u BiH. Dodatno, ovom odlukom se bliže utvrđuju minimalni standardi kapitala i minimalni standardi za kreiranje i provođenje programa za upravljanje kapitalom koji je Banka dužna da osigura, kontinuirano održava i provodi, kao i dodatne mjere zaštite kapitala.

Postupajući u skladu sa Odlukom i propisanim zahtjevima Banka mora u svakom trenutku ispunjavati propisane kapitalne zahtjeve za redovni osnovni kapital, osnovni kapital i regulatorni kapital. Odluka o izračunavanju kapitala propisuje sljedeće kapitalne zahtjeve:

- a) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%;
- b) stopu osnovnog kapitala od 9%;
- c) stopu regulatornog kapitala od 12%.

U podzakonskom aktu, član 39. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je zahtjev za održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala na način da zaštitni sloj za očuvanje kapitala banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6% nastavno na član 37. Odluke.

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka sačinjava izvještajni Obrazac KA 3 - Stope kapitala i nivoi kapitala i Obrazac FP - Izračun stope finansijske poluge (C 47.00), te iste dostavlja regulatoru kvartalno do narednog mjeseca po isteku kvartala. Pored navedenog, Banka na mjesečnoj osnovi vrši praćenje i usklađivanje svog poslovanja sa ciljem održavanja koeficijenata u propisanim ograničenjima.

Banka u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala prepoznaje regulatorna usklađenja na izvještajni datum u vidu nematerijalne imovine, odgođenih poreznih sredstava, direktnih ili indirektnih ulaganja Banke u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekta finansijskog sektora odnosno značajnih ulaganja.

Banka je na izvještajni datum 31.12.2020. godine raspolagala sa sljedećim regulatornim usklađenjima:

- ✓ Ostala nematerijalna imovina u ukupnom iznosu od 14.882 hiljada KM, od kojih se najveći dio odnosi na prava na inovacije, patente i licence te kupljeni softver;
- ✓ Odgođena porezna sredstava 53 hiljada KM,
- ✓ Direktna ili indirektna ulaganja Banke u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekta finansijskog sektora odnosno značajnih ulaganja u iznosu od 15.199 hiljada KM. Značajna ulaganja Banke u finansijski sektor iznose 15.199 hiljada KM, od čega se najvećim dijelom ista odnose na značajno ulaganje u Raiffeisen Leasing doo Sarajevo u iznosu od 10.051 hiljada KM.

Podaci, odnosno informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala su:

a) iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (standardizovani pristup) za svaku kategoriju izloženosti;

b) iznos kapitalnog zahtjeva za rizik namirenja (isporuke);

c) iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike, sa posebnim objavljivanjem iznosa kapitalnog zahtjeva za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata, dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definirana Odlukom o velikim izloženostima, kapitalnog zahtjeva za devizni rizik i kapitalnog zahtjeva za robni rizik;

d) iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup);

e) dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja;

f) stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala);

Banka pri izračunu adekvatnosti kapitala i izloženosti riziku koristi standardizovani pristup u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke.

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	19.697	2.364
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	32.860	3.943
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	10.067	1.208

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	135.302	16.236
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	566.809	68.017
8.	Izloženosti prema stanovništvu	1.115.507	133.861
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	300.893	36.107
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	53.238	6.389
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	233	28
16.	Ostale izloženosti	152.006	18.241
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		286.393
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke		-
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		1.138
19.1	Kapitalni zahtjev za devizni rizik		1.138
20.	Kapitalni zahtjev za operativni rizik		32.689
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		16,60
22.	Stopa osnovnog kapitala		16,60
23.	Stopa regulatornog kapitala		18,45

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženost banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA:

a) definicije pojmova izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, i izloženosti u kašnjenju (past due), za računovodstvene potrebe;

Plasmani u statusu neizmirenja obaveza (dužnici su došli u značajne finansijske probleme ili se očekuje kašnjenje u izmirivanju obaveza) zahtijevaju poseban tretman te su isti u nadležnosti odjela za Upravljanje posebnom aktivom Non- Retail & SE i Kolaterali. Poslovanje s ranije navedenom grupom klijenata kao i naplata dospjelih dugovanja ima značajnu ulogu u samom obračunu ispravke vrijednosti. Pravovremen transfer klijenata u nadležnost jedinice Upravljanje posebnom aktivom Non Retail & SE i Kolaterali, odnosno rano uključivanje, Banka je obezbijedila kroz funkciju jedinice Credit Risk Management - Corporate, SE, FI & LRG.

Status neizmirenja obaveza je definisan kao događaj gdje dužnik:

- ✓ Vrlo vjerovatno neće izmiriti kreditne obaveze prema Banci iz vlastitog novčanog toka (unlikely to pay), a ne novčanog toka od prodaje kolaterala izuzimajući transakcije kod kojih je primarni izvor otplate prodaja finansirane robe ili prodaja finansirane imovine;
- ✓ Kasni sa izmirenjem kreditnih obaveza prema Banci više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti (90+).

Prag materijalnosti za pravna lica je EUR 500,00 i 1% od ukupno ugovorenih kreditnih plasmana. Prag materijalnosti računa se uzimajući u obzir dospjeli, neplaćeni dug dužnika prema Banci u odnosu na ukupnu bilansnu izloženost/obavezu dužnika.

Sa 30.11.2019. godine Retail portfolio menadžement je primjenio pravila nove defaultne definicije, što je podrazumjevalo novu definiciju i nivo statusa neizmirenja obaveza, te definisana pravila za oporavak odnosno povratak klijenta u performing status, što je decidno definisano u Uputstvu za tretman default-a. Status neizmirenja obaveza je definisan kao događaj gdje dužnik:

- ✓ vrlo vjerovatno neće izmiriti kreditne obaveze prema Banci iz vlastitog novčanog toka (unlikely to pay), a ne novčanog toka od prodaje kolaterala;
- ✓ kasni sa izmirenjem kreditnih obaveza prema Banci više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti (90+).

Prag materijalnosti za fizička lica je EUR 100,00 i 1% od plasmana, pri čemu je važno naglasiti da status neizmirenja jedne partije znači status neizmirenja obaveza za partije sličnih karakteristika, a u konačnici i status neizmirenja obaveza na nivou klijenta u slučaju da eksponiranost partija u statusu neizmirenja obaveza čini 20% ili više eksponiranosti klijenta. Dodjela default statusa je na nivou partije/proizvoda uz primjenu 20% pulling cross default-a.

b) opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke;

Banka je u obavezi primjenjivati metodologiju rezervisanja za kreditne gubitke prema Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka od 01.01.2018. godine primjenjuje Međunarodni standard finansijskog izvještavanja – MSFI 9 koji propisuje novi model očekivanih kreditnih gubitaka za prepoznavanje i mjerenje rezervisanja a ima za cilj ubrzati prepoznavanje gubitaka uz zahtjev rezervisanja za pokrivanje i već nastalih gubitaka i gubitaka koji se očekuju u budućnosti.

Metode i procesi obračuna rezervisanja definisani su za sve segmente poslovanja Banke na koje se odnosi kreditni rizik i vrši se na imovinu podložnu kreditnom riziku koja je klasifikovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod. U ostalim slučajevima imovina se iskazuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. MSFI 9 obračun rezervisanja primjenjuje se i na sve vanbilansne finansijske instrumente koji su klasifikovani po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod.

MSFI 9 prepoznaje tri nivoa ispravki vrijednosti zavisno od procjene obima kreditnog umanjenja od prvobitnog priznavanja finansijskog instrumenta.

Kada kreditni rizik za finansijski instrument nije značajno povećan od prvobitnog priznavanja, Banka mjeri izdvajanja za gubitke za taj finansijski instrument u iznosu koji je jednak 12-mjesečnom očekivanom kreditnom gubitku. Navedeni instrument pripada nivou 1 kreditnog rizika.

Kada je kreditni rizik za finansijski instrument značajno povećan od prvobitnog priznavanja, Banka mjeri izdvajanja za gubitke za taj finansijski instrument u iznosu koji je jednak cjeloživotnom očekivanom kreditnom gubitku. Navedeni instrument pripada nivou 2 kreditnog rizika, sve dok nije u statusu neizmirenja obaveza, čime prelazi u nivo kreditnog rizika 3. Pored navedenih nivoa, definisana je i imovina koja je kupljena ili nastala finansijska imovina sa kreditnim gubitkom i obilježava se kao POCl imovina.

Segment aktive Non retail obuhvata korporativna i mala i srednja pravna lica, državne institucije i institucije lokalne samouprave, te banke i druge finansijske institucije, fizička lica koja u skladu sa standardima RBI Group pripadaju segmentu aktive Non Retail.

Procjena da li da se priznaju cjeloživotni očekivani kreditni gubici zasniva se na značajnom povećanju vjerovatnoće ili rizika od neizvršenja obaveza i ista se vrši na pojedinačnoj tj. individualnoj osnovi. Očekivani kreditni gubici se obračunavaju kao zbir marginalnih gubitaka koji se javljaju u svakom vremenskom periodu na datum bilansa stanja.

Na svaki datum izvještavanja se vrši provjera da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta od početnog priznavanja. Provjera se vrši na nivou pojedinačne partije/okvirnog ugovora koristeći kvantitativne i kvalitativne informacije.

Kvantitativni faktor povećanja kreditnog rizika jeste povećanje PD-a između datuma izvještavanja i datuma početnog priznavanja. PD prag je podešen na 250%, ali je vremenski zavisian.

Kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika navedeni su u MSFI 9 B.5.5.17 odjeljku te su uglavnom sadržani u internom ratingu klijenata. Dodati kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika su Credit Risk status (CRS) status, Forbearance i 30 dana kašnjenja te oni predstavljaju triggere za prelazak izloženosti u nivo kreditnog rizika 2. Pored rejtinga, kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika su holistički pristup, značajne promjene ugovora, eksterni tržišni indikatori i ostali faktori.

Izračuni očekivanih kreditnih gubitaka se baziraju na četiri komponente:

- Ekspozicija u defaultu (EAD) - procjena ekspozicije za slučaj defaulta na neki datum u budućnosti, uzimajući u obzir očekivane promjene u ekspoziciji nakon datuma izvještavanja, uključujući otplatu glavnice i kamata i očekivana povlačenja neiskorištenih sredstava.
- Vjerovatnoća defaulta (PD) - procjena vjerovatnoće defaulta u određenom vremenskom periodu.
- Gubitak na datum defaulta (LGD) - procjena gubitka usljed defaulta. Baziran je na razlici između ugovorenih novčanih tokova i onih koje kreditor očekuje da će primiti, uključujući naplatu od kolaterala. Obično se iskazuje kao procenat od EAD-a.
- Diskontna stopa - ona se koristi za diskontovanje očekivanih gubitaka u sadašnju vrijednost na datum izvještavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu (EKS) od inicijalnog priznavanja.

Pored bilansnih, vanbilansni finansijski instrumenti su također uključeni u izračun rezervisanja. Da bi se odrazio mogući rizik koji proizlazi iz povlačenja vanbilansne izloženosti, banka koristi modele koji predviđaju vjerovatnoću povlačenja određenih vanbilansnih sredstava i konverzije u bilansni finansijski instrument. Rezultat jeste izračun EAD koeficijenta (EAD coeff) koji se množi sa vanbilansnom ekspozicijom kako bi se dobio rizični dio vanbilansne ekspozicije koji dalje služi za izračun ECL-a.

EAD model se razvija samo za portfolije višeg rizika (tj. Corporate i SMB), pošto drugi portfoliji (FI, LRG, SOV) obično nemaju proizvode sa vanbilansnim izloženostima i stoga ne zahtijevaju EAD modeliranje (tj. EAD je jednak iskorištenom iznosu).

Vjerovatnoća default-a - PD

RBI grupacija ima jedinstven i unificiran pristup rangiranju svih SMB i Corporate klijenata u svim mrežnim bankama. Statistički modeli su razvijeni u skladu sa zahtjevima Basel II Internal Rating Based Approach (IRB). IRB rating modeli su osnova za izračun PD parametara korištenih za izračun ispravki vrijednosti prema MSFI 9 metodologiji.

Procjena i kalibracija PD-a se vrši na godišnjem nivou, a za potrebe MSFI 9, PD parametar je u osnovi PD vektor koji opisuje PD krivu tokom vremena, tj. krivu cjeloživotne vjerovatnoće defaulta.

Cjeloživotni PD-evi se grade od 12-mjesečnih PD-eva. To podrazumjeva formiranje PD krive koja će pokazivati očekivano kretanje rizika defaulta u toku života finansijskog instrumenta. Što je duži rok dospjeća finansijskog instrumenta, to je veći rizik od defaulta. Treba uzeti u obzir i efekat poboljšanja kreditnog rizika kako se približava datum dospjeća finansijskog instrumenta.

Svi modeli su zasnovani na statističkom modelu i bazirani su na internim Non-retail podacima.

Na izračunate cjeloživotne PD vrijednosti se primjenjuju makroekonomski faktori kako bi bili usklađeni s očekivanim makroekonomskim kretanjima. Informacije o budućnosti (makroekonomski izgledi) trebale bi obuhvatiti kretanje portfelja rezervisanja između ekonomski dobrih i stresnih vremena.

Za potrebe makroekonomskih prilagođavanja se predviđaju tri vrste scenarija od strane odjela Istraživanje i Savjetovanje: "Optimistic", "Base" i "Pessimistic".

Gubitak u slučaju defaulta - LGD

U slučaju defaultnog događaja parametar LGD pokazuje koliko ekspozicije će biti gubitak.

LGD se može izračunati na bilo kojem granularnom nivou, tj. na nivou klijenta, proizvoda ili ugovora što zavisi od dostupnosti podataka i karakteristika portfelja, pa nivo granularnosti zavisi od vrste portfolija, segmenta i oblika odnosa između Banke i klijenta.

Osnovna podjela LGD-a se vrši prema tome da li je izloženost osigurana kolateralom nekretninom ili ne.

Osjetljivost LGD-a na makroekonomske uslove se modelira putem stope oporavka (Cure Rate) i makro koeficijenta. Ideja je da se dugoročni prosječni LGD predstavi kao ponderisani prosjek oporavljenog (povratak u performing) LGD-a i zatvorenog LGD-a (zatvoren i nije vraćen u performing).

Segment aktive Retail obuhvata Micro preduzeća i fizička lica koja u skladu sa standardima RBI Group pripadaju segmentu aktive Retail.

Na svaki datum izvještavanja Banka procjenjuje da li se kreditni rizik finansijskog instrumenta značajno povećao od datuma inicijalnog priznavanja. Analiza kreditnog rizika podrazumijeva multifaktorsku i holističku analizu. To znači da je procjena napravljena korištenjem kvalitativnih ili kvantitativnih inputa ili njihova kombinacija i hoće li određeni faktor biti relevantan, ovisit će o vrsti proizvoda, karakteristikama finansijskih instrumenata i zajmoprimca, kao i geografskoj regiji. Može biti i slučaj da neki faktori ili pokazatelji nisu dostupni na pojedinačnom nivou i stoga ih treba procijeniti na kolektivnoj osnovi.

MSFI 9 objašnjava da subjekt može primijeniti različite pristupe prilikom procjene da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika - uključujući upotrebu različitih pristupa za različite finansijske instrumente. Pristup koji ne uključuje eksplicitni PD kao input, kao što je pristup stopi kreditnog gubitka, može se koristiti pod uvjetom da je subjekt u stanju razdvojiti promjene u riziku od neplaćanja od ostalih promjena u očekivanim kreditnim gubicima - npr. zbog kolaterala. Bilo koji pristup koji se koristi uzima u obzir:

- Promjenu rizika od defaulta pri početnom priznavanju;
- Očekivani životni vijek finansijskog instrumenta; i
- Razumne i podržane informacije dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora koji mogu utjecati na kredit.

U Retail segmentu, proces procjene izmjena u kreditnom riziku ima dva glavna elementa:

- kvalitativni element. Jedan od kvalitativnih kriterija služi kao indikator krajnje granice (preko 30 dana kašnjenja je moguće samo iz tehničkih razloga), i
- kvantitativni element (tj. onaj koji odražava kvantitativnu komparaciju vjerovatnoće kašnjenja tokom trajanja plasmana pri izvještavanju (PD lifetime) i pri inicijalno iskazanoj vrijednosti). Informacija o budućim događanjima se dodaje kao makroekonomski višak rezervisanja.

Kvantitativna analiza se zasniva na promjenama vjerovatnoće kašnjenja tokom trajanja plasmana (PD lifetime). Pri izradi modela vjerovatnoće kašnjenja tokom vremena trajanja plasmana, postoje dva moguća nivoa:

- Nivo rejting razreda - potreban je za sve portfelje kod kojih se PD procjene već koriste kod obračuna kapitala Stuba I ili II, pri čemu je uspostavljen rejting sistem koji se validira na godišnjem nivou.
- Nivo portfelja - za sve ostale portfelje. Vjerovatnoća kašnjenja tokom trajanja plasmana za kalkulaciju očekivanog kredinog gubitka se dobija iz analize održivosti ili standardizacije.

Kvalitativni faktori su uzeti u obzir kako bi dopunili procjenu povećanog kreditnog rizika, a također i u slučajevima kada postoje samo kvalitativni faktori procjena će biti urađena samo na osnovu ovih faktora. Kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika navedeni su u MSFI 9 B.5.5.17 odjeljku te su uglavnom sadržani u internom rejtingu klijenata. Dodatni kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika su Forbearance, holistički pristup, značajne promjene ugovora, eksterni tržišni indikatori i ostali faktori.

Proces obračuna ECL obuhvata slijedeće korake:

1. korak: Priprema odgovarajućih procjena rizika PD, LGD, EAD za svaki budući period, uključujući makroekonomski višak rezervisanja.
2. korak: Obračun ECL za svaki mjesečni period u svakom scenariju.
3. korak: Diskontirani obračun ECL za svaki period u svakom scenariju.
4. korak: Obračun ukupnih diskontiranih ECL (12-mjesečni vijek trajanja plasmana) za svaki scenario.

5. korak: Obračun konačnih ECL (12-mjesečni vijek trajanja plasmana) kao ECL ponderisani stepenom vjerovatnoće u svim scenarijima.

U slučaju revolving proizvoda, treba uzeti u obzir promjene u pogledu korištenja nepovučenog dijela obaveze. U ove svrhe koristit će se Faktor kreditne konverzije (CCF) usklađen prema MSFI 9. Što se tiče portfelja sa kreiranim IRB modelima, mogu se koristiti vrijednosti CCF-a po Bazelu, a na nivou pool-a tako da se uklone marže konzervativizma.

Najrelevantnije vrijednosti za Retail segment su:

- 20% za neiskorištene kreditne plasmane (ugovori o kreditiranju, izdavanju garancija ili akceptata sa originalnim dospijecom do i uključujući period od jedne godine).
- 50% za neiskorištene kreditne plasmane (ugovori o kreditiranju, kupovini vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akceptata) sa originalnim dospijecom dužim od jedne godine.

U svrhe utvrđivanja prvobitnog dospijeca, koristit će se isti datum kao onaj primijenjen kod procjenjenog roka važenja revolving eksponiranosti.

Što se tiče drugih proizvoda iz Retail segmenta (npr. Garancije), primjenjivat će se vrijednosti iz CRR-a (engl. Capital Requirement Regulation), Aneks 1.

Ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza za Non-Retail klijente, koji su evidentirani kroz bilans uspjeha se obračunavaju u nivo kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji. Specifičnost ovih ispravki se ogleda kroz samu metodologiju, gdje standard omogućava primjenu više scenarija očekivanja na konkretnom slučaju, iz kojih se uzima prosjek vjerovatnoće ostvarenja za konačni obračun. U scenarijima se mogu koristiti vrijednosti kolaterala, novčani tokovi koje generiše pravno lice ili drugi dokumentovani izvori novčanih tokova. Konkretno, Banka koristi (minimalno) 2 scenarija, čija vjerovatnoća može biti 90% i 10%. Za određene parametre kalkulacije, radi se godišnji back testing podataka, te eventualno korigovanje istih, a sve u svrhu korektnijeg obračuna ispravki vrijednosti ove kategorije potraživanja. Obračun i knjiženje se vrši na mjesečnom nivou *na individualnoj osnovi, uzimajući u obzir specifičnosti svakog pojedinog klijenta i proizvoda koji koristi, uz prethodno odobrenje od strane Kreditnog odbora za problematične plasmane.*

Ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza za Retail klijente, koji su evidentirani kroz bilans uspjeha se obračunavaju u nivo kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji. Prilikom obračuna rezervisanja za Retail Segment Banka ne uzima u obzir vrijednost kolaterala, već se računa najbolja procjena očekivanog kreditnog gubitka. Banka smatra da je najadekvatniji način prikazivanja historijskih podataka o gubicima upravo procjena očekivanih novčanih tokova po osnovu neobezbjedene eksponiranosti u defaultu, a osnovom korištenja tzv. parametra Najbolje procjene očekivanog gubitka (BEEL). Po definiciji, ovaj parametar odražava najvjerovatniju mogućnost nastanka gubitka u vezi partija u defaultu koje imaju slične profile rizika i povrata sredstava, te pruža statistički procijenjen nivo gubitka po ovim partijama. Stoga se BEEL (u svrhe prilagođavanja ugovornog novčanog toka sa procijenjenom stopom povrata) primjenjuje na homogenu grupu partija. Model procjene BEEL-a uzima u obzir umanjene stope povrata za eksponiranosti koje su već u defaultu. Pošto je ovaj model osmišljen tako da pruža najbolju procjenu mogućnosti gubitka do kraja workout perioda, za partije kod kojih se period promatranja poklapa sa krajem workout perioda pretpostavlja se da imaju nultu stopu povrata, tj. BEEL je jednak 100%. Kako bi se postigla adekvatnost u svrhe rezervisanja, osigurava se da se tokom svakog izvještajnog perioda svaka partija u defaultu veže sa procjenom koja odražava aktuelne podatke o stopi povrata za datu partiju, a kako bi se time utvrdila očekivana mogućnost povrata sredstava. Vrijednosti BEEL se ažuriraju na mjesečnoj osnovi.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka i Uputstvom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive, RBBH vrši izračun ispravki vrijednosti za bilansne stavke aktive kao i rezervisanja za potencijalne obaveze na mjesečnom nivou. Nakon što se ispravke izračunaju prema interno razvijenim MSFI 9 modelima, iste se za svaku pojedinačnu izloženost usklađuju prema definisanim uslovima za nivoe kreditnog rizika 1, 2 i 3 u smislu zahtjevanih minimalnih stopa

očekivanih kreditnih gubitaka definisanih u članovima, 23, 24, 25 i 26 Odluke, te se u konačnici knjiži veći iznos od dva pomenuta.

Obračun i knjiženje rezervisanja se vrši uz prethodnu kontrolu i odobrenje nadležnog člana Uprave.

c) *ukupan iznos izloženosti banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti) kao i prosječni iznos izloženosti tokom perioda po kategorijama izloženosti;*

Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	1,147,898	1,008,711
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	65,591	64,974
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	17,302	18,264
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	7,343	7,791
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	514,518	498,257
7	Izloženosti prema privrednim društvima	1,015,370	1,047,414
8	Izloženosti prema stanovništvu	1,757,773	1,783,292
9	Izloženosti osigurane nekretninama	502,382	493,936
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	45,206	35,790
11	Visokorizične izloženosti	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	233	228
16	Ostale izloženosti	778,135	722,205

d) geografsku podjelu izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi;

RED. BR.	VRSTA IZLOŽENOSTI	BOSNA I HERCEGOVINA	NJEMAČKA	AUSTRIJA	BELGIJA	FRANCUSKA	MAKEDONIJA	NORVEŠKA	POLJSKA	UJEDINJENO KRALJEVSTVO VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE	OSTALE ZEMLJE EU*	SAD	OSTALE ZEMLJE**	UKUPNO
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	1,073,379	-	15,687	-	33,292	18,236	-	7,302	-	-	-	2	1,147,898
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	65,591	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65,591
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	9,161	8,141	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17,302
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	7,343	-	-	-	7,343
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	32,375	218,726	167,915	60,333	-	-	18,322	-	-	5,506	6,133	5,209	514,518
7	Izloženosti prema privrednim društvima	1,013,115	1	874	0	-	-	0	-	0	143	1,087	149	1,015,370
8	Izloženosti prema stanovništvu	1,756,579	247	50	0	6	95	0	12	7	422	10	346	1,757,773
9	Izloženosti osigurane nekretninama	501,242	191	122	-	-	99	-	75	-	134	-	519	502,382
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	45,184	-	-	-	-	6	-	-	-	2	-	14	45,206
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

RED. BR.	VRSTA IZLOŽENOSTI	BOSNA I HERCEGOVINA	NJEMAČKA	AUSTRIJA	BELGIJA	FRANCUSKA	MAKEDONIJA	NORVEŠKA	POLJSKA	UJEDINJENO KRALJEVSTVO VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE	OSTALE ZEMLJE EU*	SAD	OSTALE ZEMLJE**	UKUPNO
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	32	-	-	201	-	-	-	-	-	-	-	-	233
16	Ostale izloženosti	774,635	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,500	778,135

Značajnost geografskih područja ili zemalja utvrđuje se pomoću praga materijalnosti, koji je postavljen na način da je izloženost prema zemlji značajna ukoliko ukupna neto izloženost Banke prema istoj prelazi 1% regulatornog kapitala Banke na 31.12.2020.

* Zemlje koje se ne smatraju značajnima, a koje su uvrštene u kolone „Ostale zemlje EU“ su: Bugarska, Hrvatska, Češka Republika, Danska, Finska, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Lihtenštajn, Litvanija, Luxemburg, Nizozemska, Portugal, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska.

** Zemlje koje se ne smatraju značajnima, a koje su uvrštene u kolone „Ostale zemlje“ su: Albanija, Argentina, Australija, Azerbajdžan, Bahrein, Bangladeš, Bjelorusija, Bolivija, Brazil, Kanada, Čile, Kina, Kolumbija, Egipat, Etiopija, Gana, Indija, Indonezija, Iran, Irak, Izrael, Japan, Jordan, Kenija, Južna Koreja, Kosovo, Kuvajt, Libanon, Libija, Malezija, Meksiko, Moldavija, Crna Gora, Maroko, Nepal, Nikaragva, Niue, Pakistan, Palestina, Filipini, Katar, Rusija, Saudijska Arabija, Srbija, Južnoafrička Republika, Šri Lanka, Sudan, Švicarska, Sirija, Turska, Ukrajina, Ujedinjeni Arapski Emirati, Uzbekistan, Venezuela, Yemen.

e. podjelu izloženosti prema vrsti djelatnosti i kategorijama izloženosti, uz detaljniju razradu prema potrebi;

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																					
Red.br.	Vrsta izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vadenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	Gradivinarstva	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbranar; obavezna socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Ukupna
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,072,998	-	-	-	74,898	-	-	-	2	1,147,898
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65,591	-	-	-	0	65,591
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	-	3,233	-	1	0	-	-	-	8,927	-	267	67	805	2	3,859	87	53	17,302
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,343	-	-	-	-	-	-	-	-	7,343
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	514,489	-	-	30	-	-	-	-	-	514,518
7	Izloženosti prema privrednim društvima	6,171	7,649	212,343	3,889	9,217	81,043	580,474	37,455	11,611	42,361	7,556	4,074	7,894	2,969	-	0	37	50	578	1,015,370
8	Izloženosti prema stanovništvu	5,061	1,351	46,486	9,805	1,546	26,407	108,055	46,850	3,015	4,812	1,007	580	15,201	3,909	0	725	1,378	377	1,481,209	1,757,773
9	Izloženosti osigurane nekretninama	655	62	72,666	890	2,593	22,085	202,436	22,193	1,887	1,554	-	7,737	4,777	619	-	12	941	-	161,275	502,382
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	52	0	2,752	-	13	138	3,832	619	43	64	-	0	46	16	-	-	1	-	37,630	45,206
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Redbr.	Vrsta izloženosti	Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																			
		Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane, hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Ukupno
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
14	Izloženosti u obliku učešća ili dionica u investicionim fondovima	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih uloga	*	*	*	*	*	*	*	*	*	32	*	201	*	*	*	*	*	*	*	233
16	Ostale izloženosti	*	*	1.130	*	*	67.452	*	*	*	10.932	*	*	*	*	*	*	*	698.620	*	778.135

f. prema preostalom roku dospijeća svih izloženosti, po kategorijama izloženosti, a ako je primjenjivo i detaljnije;

Preostali rok do dospijeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospijeće	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	1,089,886	57,628	-	384	1,147,898
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	2,075	35,043	16,963	11,509	65,591
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,045	8,232	1,534	2,491	17,302
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	7,146	183	14	7,343
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	438,375	14,298	279	61,567	514,518
7	Izloženosti prema privrednim društvima	620,407	166,689	52,169	176,104	1,015,370
8	Izloženosti prema stanovništvu	171,309	418,189	840,005	328,270	1,757,773
9	Izloženosti osigurane nekretninama	133,898	148,075	219,609	799	502,382
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	4,658	10,070	28,822	1,656	45,206
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	233	233
16	Ostale izloženosti	-	-	-	778,135	778,135

g) prema značajnoj privrednoj grani, iznos bruto izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, bruto iznosu dospjelih nenaplaćenih potraživanja i bruto iznosu ostalih izloženosti sa pripadajućim ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Izloženosti prema značajnoj grani privrede							
Red. br.	Grana privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ipravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	3,212	3,160	2,855	2,843	12,042	156
2	Vađenje ruda i kamena	2	2	2	2	9,122	60
3	Prerađivačka industrija	15,801	13,048	6,913	5,913	355,974	23,349
4	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija	-	-	0	0	18,207	389
5	Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	144	131	103	89	13,597	241
6	Građevinarstvo	3,146	3,008	2,340	1,855	132,104	2,569
7	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	26,517	22,685	15,175	13,870	980,139	21,721
8	Saobraćaj i skladištenje	3,237	2,618	2,177	1,245	109,874	3,376
9	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	901	859	359	230	19,989	3,476
10	Informacije i komunikacije	1,008	943	645	460	49,278	551
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	347	347	29	2	1,626,184	2,899
12	Poslovanje nekretninama	73	73	92	73	12,672	281
13	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	386	340	252	149	28,863	524
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	795	779	695	656	7,783	189
15	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	-	-	59	3	144,445	3,151
16	Obrazovanje	1	1	4	1	754	16
17	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	15	14	23	14	6,298	84
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	1	0	522	8
19	Ostale djelatnosti	123,225	85,595	60,803	49,543	2,372,308	30,569
20	Ukupno	178,811	133,604	92,527	76,946	5,900,155	93,610

h) prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke) iz tačke g) ovog stava tokom izvještajnog perioda, koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje;

	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
Početno stanje	167.042	38.065
Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	45.626	75.691
Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	79.064	20.146
Završno stanje	133.604	93.610

i) za svaku od kategorija izloženosti:

- 1) naziv odabrane ECAI ili ECA, kao i razloge za svaku promjenu izbora istih;
- 2) kategorije izloženosti za koje se upotrebljava procjena kreditnog rejtinga ECAI ili ECA;
- 3) opis procedura koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavaoca ili emitiranih finansijskih instrumenata izdavaoca na pojedine pozicije iz bankarske knjige;
- 4) raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika;
- 5) iznose izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza i sa izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Banka od datuma stupanja na snagu Odluke o izračunavanju kapitala banke Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/17) nije mijenjala odabrane ECAI (ECAI - Vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika). Banka, kao i u prethodnom periodu, koristi procjene kreditne kvalitete sljedećih ECAI institucija:

- ✓ Standard & Poor's;
- ✓ Moody's;
- ✓ Fitch.

ECAI rejtinzi upotrebljavaju se za izloženosti prema: centralnim vladama i centralnim bankama, regionalnim vladama, javnom sektoru, privrednim društvima i institucijama. Raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta se vrši na bazi rasporeda nivoa kreditne kvalitete u odnosu na rejting koji dodjeljuje ECAI.

Prikaz kreditnih rejtinga vanskih institucija za procjenu kreditnog rizika po stepeni kreditne kvalitete je prikazan u tabeli u nastavku:

Stepen kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC + i niže	Caa1 i niže	CCC + i niže

Utvrđivanje nivoa kreditne kvalitete Banka vrši na sljedeći način:

- ✓ Ako su za određenog klijenta date različite procjene nivoa kreditne kvalitete od strane odabranih ECAI-a onda se odabire ona procjena koja ima niži nivo kreditne kvalitete i nastavno se izloženosti

dodjeljuje ponder rizika tog nižeg nivoa kvalitete (što je ustvari veći ponder rizika odnosno oprezniji tretman izloženosti);

- ✓ Prioritetno se analizira eksterni rating klijenta. Ukoliko isti ne postoji, tada se posmatra rating države porijekla klijenta. Za izloženosti prema klijentima, za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a, koristi se kreditna procjena koja se dodjeljuje centralnoj vladi, u kojoj klijent ima sjedište.

Iznosi Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite na dan 31.12.2020. su prikazani u tabeli u nastavku:

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	1,147,898	-	1,147,896	-
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	65,591	-	65,582	-
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	17,302	-	17,233	-
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	7,343	-	7,343	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	514,518	-	514,518	-
7	Izloženosti prema privrednim društvima	1,015,370	6,521	1,008,218	6,252
8	Izloženosti prema stanovništvu	1,757,773	38,686	1,737,897	38,496
9	Izloženosti osigurane nekretninama	502,382	-	502,343	-
10	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
11	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
12	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
13	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-
14	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	233	-	233	-
15	Ostale izloženosti	778,135	-	778,135	-

Banka je dužna da objavljuje podatke, odnosno informacije koji se odnose na protuciklični zaštitni sloj kapitala:

a) *geografsku raspodjelu izloženosti značajnih za izračunavanje protucikličnog zaštitnog sloja kapitala;*

b) *ukupan iznos protucikličnog zaštitnog sloja kapitala banke.*

Odlukom o izračunavanju kapitala banke, član 40 stav (6) Agencija za Bankarstvo FBiH je propisala sljedeće: Protuciklični zaštitni sloj kapitala kao i zaštitni sloj kapitala za sistemski rizik u slučaju potrebe će se propisati posebnim aktom.

1.7 Stopa finansijske poluge

- a) Stopa finansijske poluge izračunate u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke na dan 31.12.2020.godine iznosila je 8,67 %.
- b) Pregled stavki uključenih prilikom utvrđivanja ukupne izloženosti banke, koja predstavlja nazivnik prilikom izračunavanja stope finansijske poluge:

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	20.543
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	117.317
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	85.962
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	7.808
Ostala imovina	4.910.137
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	(30.134)
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	5.111.633
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	442.953
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	8,67%

- c) opis najznačajnijih faktora koji su utjecali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu su:
- Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke u 2020. godini iznose 7.808, dok su u 2019.godini iznosile 47.080. Smanjenje pozicije odnosi se na skrbničke poslove sa RBI u visini 40 mio KM. 18.11.2019. godine je odobren limit RBI-u u iznosu od 20 mio EUR i isti je ukinut 11.02.2020. godine.
  - Ostala imovina – u odnosu na 2019.godinu se povećala za 162 mio KM. Glavnina povećanja odnosi se na oročena sredstva na tekućim računima ino banaka.

- d) opis postupaka koje banka primjenjuje za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge

Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala banke podijeli sa mjerom ukupne izloženosti banke, te se izražava u postotku. Banka izračunava stopu finansijske poluge na referentni datum izvještavanja.

Mjera kapitala je osnovni kapital, dok je mjera ukupne izloženosti banke je zbir vrijednosti izloženosti:

- a) imovine iz stava (5) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala, osim stavki koje se odbijaju prilikom utvrđivanja mjere kapitala
- b) finansijskih derivata iz stava (7) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala

- c) za repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije sa dugim rokom namirenja i maržnih kredita iz stava (6) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala
- d) vanbilansnih stavki iz stava (8) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala

Banka uzima u obzir potencijalno povećanje rizika prekomjerne finansijske poluge zbog smanjenja regulatornog kapitala banke usljed očekivanih ili realizovanih gubitaka, u skladu sa računovodstvenim pravilima, te sa oprezom tretira rizik prekomjerne finansijske poluge.

Izveštaj o stopi finansijske poluge, a koji se izvještava prema Agenciji za bankarstvo se kreira na kvartalnoj osnovi. Pored toga, Banka na mjesečnoj osnovi izračunava stopu finansijske poluge i prati visinu iste. Kreiranje izvještaja je u nadležnosti jedinice Finansijske.

Banka kontinuirano prati pokazatelje rizika prekomjerne finansijske poluge, koji uključuju stopu finansijske poluge i neusklađenost između imovine i obaveza banke.

1.8 Likvidnosni zahtjevi

Banka je dužna da objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na kvalitativne i kvantitativne zahtjeve za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, a najmanje:

- a) strategije i postupke za upravljanje rizikom likvidnosti;
- b) način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti;
- c) politike i postupke za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti;
- d) opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom iz tačke a) ovog stava i
- e) podatke o koeficijentu pokrića likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta.

Strategija i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

Strategijski okvir upravljanja likvidnošću obuhvata upravljanje usklađenom likvidnošću, upravljanje likvidnošću aktive te upravljanje pozajmljenom likvidnošću (pasivom), poštujući ključne principe upravljanja likvidnošću kao i ILAAP principe u planiranju likvidnosti i izvora finansiranja (odgovornost, proporcionalnost, kontinuitet, značajnost rizika, sveobuhvatnost i "pogled u budućnost").

Upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti je ugrađeno u strategije, politike, procedure, koje osiguravaju efektivnu diverzifikaciju i s aspekta izvora sredstava i s aspekta njihove ročnosti.

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze. Značajne potkategorije rizika likvidnosti su:

- Rizik kratkoročne likvidnosti
- Rizik finansiranja
- Rizik koncentracije izvora finansiranja.

Izbor značajnih faktora rizika likvidnosti ovisi o stepenu njihovog uticaja na poziciju likvidnosti. Ovisno o načinu mjerenja razlikujemo:

- ✓ Kvantitativne faktore rizika mjerimo:
  - za rizik kratkoročne likvidnosti na osnovu TTW stres testa po valutama, ročne usklađenosti i na osnovu LCR izvještaja;
  - za rizik finansiranja likvidnosti na osnovu kretanja CDS stopa, NSFR izvještaja (RBI metodologija), troškova kreditnih linija, koncentracije izvora sredstava, odnosa kredita i depozita;
  - za rizik koncentracije izvora finansiranja na osnovu učešća svih klijenata (uzevši GCC ili klijenta koji pojedinačno prelazi 5 %) koji prelaze 5% od bilansne sume te iznosa i utilizacije CBC, odnosno kapaciteta kontrabalansiranja.
- ✓ Kvalitativne faktore rizika mjerimo:
  - za rizik kratkoročne likvidnosti na osnovu potencijala kratkoročnog finansiranja
  - za rizik finansiranja likvidnosti na osnovu rejtinga.

Rizik kratkoročne likvidnosti se definiše kao rizik da banka neće biti u mogućnosti da ispunjava svoje obaveze kada dospiju. Rizik kratkoročne likvidnosti nastaje zbog promjene roka dospijea ili valute. Ako banka namjerno finansira dugoročna sredstva kratkoročnim obavezama, ili ako pogrešno procjeni likvidnost svojih stavki bilansa stanja (npr. greške u modeliranju odbitnog faktora za vrijednosne papire, ljepljivost depozita klijenta, povlačenje potencijalnih obaveza) kumulativni priliv novčanih sredstava u određenom vremenskom roku.

Banka upravljanje ovim rizikom zasniva na aktivnom planiranju i praćenju trendova bilansnih pozicija, planova i realizaciji depozitnih i kreditnih aktivnosti, pri čemu je prioritetan zadatak Banke održavanje nivoa likvidnosti u optimalnim okvirima koji obezbjeđuju blagovremeno i kontinuirano izvršenje obaveza plaćanja, kako u redovnom poslovanju tako i stresnim situacijama, bez ugrožavanja svoje pozicije na finansijskom tržištu.

Rizik finansiranja likvidnosti je rizik da banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat banke.

Rizik koncentracije finansiranja nastaje kada banka u velikoj mjeri zavisi od likvidnosti koju obezbjeđuje od jednog klijenta ili ograničenog broja klijenata. Izvori finansiranja koji su od tako velikog značaja da bi trenutno povlačenje ovog finansiranja moglo izazvati probleme sa likvidnošću, nazivaju se koncentrisanim partnerima. Termin trenutnog povlačenja obuhvata:

- i. Neposredni odliv „depozita po viđenju“
- ii. Trenutno povlačenje „oročenih depozita“.

Prilikom predviđanja i planiranja novčanih tokova posebna pažnja se posvećuje praćenju lokalnog tržišnog okruženja prvenstveno s aspekta potreba klijenata u vidu praćenja dospjeća velikih depozita i planiranja njihovog reugovaranja. Banka u planiranje svojih likvidnosnih potreba uključuje i planiranje odliva prema vanbilansnim obavezama (akreditivima, garancijama, ugovorenim kreditnim linijama) dok za depozite bez dospjeća procjenu potencijalnog odliva vrši na osnovu dosadašnjih zapažanja (iskustava) baziranih na godišnjim trendovima i modelima koji su interno razvijeni.

Banka, pri definisanju i održavanju adekvatnog nivoa likvidnosti posebnu pažnju posvećuje obezbjeđenju dovoljnog kapaciteta rezervi likvidnosti koje bi koristila za kratkoročnu intervenciju u situaciji likvidnog šoka.

Iznos potrebne i rezervne likvidnosti Banka formira na osnovu tekuće i projektovane pozicije i koeficijenta likvidnosti uz sagledavanje općih ciljeva utvrđenih godišnjim budžetom Banke. Tako se planira odgovarajući portfolio likvidnih sredstava koja uvijek mogu:

- (1) pokriti tekuće i očekivane potrebe za likvidnošću,
- (2) pokriti regulatorne zahtjeve u vezi sa likvidnim sredstvima.

Za održavanje kapaciteta rezerve likvidnosti Banka na godišnjoj razini planira i obezbjeđuje portfelj likvidnih neopterećenih (nezaloženih) vrijednosnih papira pri tome uzimajući u obzir i moguće smanjenje tržišne vrijednosti kako bi se izbjeglo precjenjivanje zaštitnog sloja likvidnosti.

U okviru investicionog portfelja ALM funkcije planiraju se pozicije vrijednosnih papira, prema raspoloživim limitima dodijeljenim od strane Grupe i planovima ulaganja, prvenstveno vodeći računa o osnovnim principima: sigurnost, likvidnost i prinos kao i ograničenjima u pogledu kupovine (raspoloživost na ino-tržištima, valuta, rokovi, vrste papira i rejting izdavaoca) radi mogućnosti korištenja istih u svrhu pribavljanja dodatne likvidnosti (REPO poslovi).

U svrhu obezbjeđenja unutardnevne likvidnosti, Banka je uspostavila metodologiju za izračun minimalnih dnevnih potreba za likvidnim novčanim sredstvima (*engl.* dMLB - daily Minimum liquidity buffer) a ispunjenje istih je obavezno u visokolikvidnim novčanim sredstvima i to: BAM sredstvima koja se drže kod CBBH preko obavezne rezerve te u stranim valutama na avista računima kod ino-banaka i gotovinom u svim valutama u trezorima Banke. Pored dMLB Banka je u obavezi dnevno održavati minimalnu obaveznu rezervu prema važećim lokalnim propisima.

Promjena kreditnih marži Banke može značajno povećati troškove finansiranja, naročito u slučaju značajne neusklađenosti likvidnosti u dužem periodu. Rizik finansiranja se javlja u slučajevima kada se promjene troškovi finansiranja, a aktiva banke se ne finansira obavezama sa sličnom strukturom dospelosti. Da bi se

izbjegao ovaj rizik, finansiranje dugoročnog portfelja Banke uglavnom se vrši iz sredstava dugoročnih kreditnih linija prema adekvatnoj namjeni i uvjetima.

Stoga je integralni dio procesa budžetiranja i planiranih poslovnih aktivnosti Banke i planiranje izvora finansiranja, kako od lokalnih depozitara, tako i od eksternih kreditora. Strategijski okvir finansiranja prvenstveno se bazira na obezbjeđenju izvora finansiranja prema namjeni i rokovima kojim će se obezbijediti sredstva za budžetirane kreditne aktivnosti poslovnih funkcija uz održavanje troškovno prihvatljivog, nerizičnog nivoa likvidnosti.

Proces izrade planova finansiranja za poslovnu godinu prvenstveno je fokusiran na principu diverzifikacije rizika izvora finansiranja te uključuje sljedeće ključne aktivnosti:

- a) osiguranje stabilne depozitne osnove lokalnih klijenata, fizičkih lica;
- b) održavanje depozitne osnove velikih depozitara pravnih lica, kontinuiranim praćenjem i analizom dospjeća te praćenjem novčanih tokova ovih depozita;
- c) planiranje ugovaranja kratkoročnih linija na tržištu novca;
- d) planiranje ugovaranja dodatnih, dugoročnih kreditnih linija u okviru programa supranacionalnih finansijskih institucija (EIB, EBRB, KFW, EFSE i drugih) prihvatljivih prema namjeni i rokovima za podržavanje plasiranja novih volumena kredita klijentima Banke.

Način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

Strategijom i politikom preuzimanja i upravljanja rizicima, Strategijom i programom upravljanja rizikom likvidnosti, Programom za upravljanje likvidnošću i dugoročnim finansiranjem kao i Planom likvidnosti za nepredviđene situacije, Banka je razgraničila odgovornosti funkcije upravljanja rizikom likvidnosti od odgovornosti funkcije kontrole rizika likvidnosti te na taj način uspostavila sistem odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti, izvještavanju i mjerenju istog.

Nadzorni odbor Banke na godišnjem nivou usvaja Strategijski okvir za upravljanje likvidnošću i izvorima finansiranja putem kojeg se definišu kvantitativne mjere za praćenje likvidnosti, strukture aktive i izvora finansiranja, planovi i dinamika eksternog finansiranja kao i linije odgovornosti u praćenju i izvještavanju ovih pozicija.

Uprava Banke je odgovorna za definisanje ciljeva i donošenje taktičkih mjera putem kojih upravlja likvidnosnim rizikom.

ALCO odbor na koji je Uprava Banke prenijela ovlasti za upravljanje rizikom likvidnosti, dužan je na mjesečnoj osnovi pratiti i analizirati bilansne pozicije i pozicije likvidnosti na statičkoj i dinamičkoj osnovi te donositi odgovarajuće odluke u cilju održavanja likvidnosne pozicije Banke u skladu sa lokalnom i Grupnim limitima.

Grupa ALM je odgovorna za strateško upravljanje kratkoročnom (unutardnevnom, mjesečnom, kvartalnom) likvidnošću i struktuiranjem rezervi likvidnosti (portfolio obveznica) te je obavezna o svim

pozicijama periodično (mjesečno ili kvartalno) izvještavati ALCO odbor, Upravu i Nadzorni odbor Banke. Upravljanje likvidnošću na operativnoj razini je dnevna odgovornost ove jedinice. Pored upravljanja likvidnom imovinom, također svakodnevno prati i analizira strukturu depozitne osnove, koncentraciju velikih depozitara, periodičnost priliva/odliva depozita po viđenju, kretanje kreditnog i depozitnog portfelja po segmentima i ročnosti, projicira kratkoročne likvidnosne tokove kao i potrebe za dugoročnim finansiranjem prema dinamici i planovima poslovnih segmenata.

Grupa Finansiranje i bankarske finansijske institucije je odgovorna za upravljanje dugoročnom likvidnošću pribavljanjem depozita i kreditnih linija od lokalnih i stranih finansijskih institucija.

Kada je riječ o uspostavljenim kontrolnim funkcijama, organizaciona struktura Banke se uspostavlja na način da su kontrolne funkcije funkcionalno i organizaciono odvojene od funkcije preuzimanja rizika, te se jasno utvrđenom podjelom poslova i dužnosti zaposlenih spriječava eventualni sukob interesa. Jedinica

Kontroling rizika, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, primarno je odgovorna za uspostavu limita, praćenje izloženosti i interno izvještavanje o limitima uspostavljenim u svrhu upravljanja likvidnosnim rizikom. Odgovorna je i za izradu metodologija mjerenja rizika likvidnosti u normalnim i stresnim uvjetima te sudjelovanje u utvrđivanju mjera u slučaju stresnih događaja. Kreiranje LCR izvještaja kao i izrada odgovarajućih interno uspostavljenih izvještaja s aspekta praćenja rizika za ALCO odbor je također zadatak ove jedinice.

Kreiranje ostalih izvještaja prema sa regulatornim zahtjevima (Izvještaj o ročnoj usklađenosti, Obavezna rezeva, Dnevna likvidnost) je u nadležnosti sektora Finansija.

Interna revizija je samostalna organizaciona jedinica, potpuno nezavisna od ostalih organizacionih dijelova Banke, koja vrši nezavisnu i objektivnu revizorsku funkciju u skladu sa stručnim načelima i standardima interne revizije, kao i internim pravilima rada interne revizije. Pri tome se pridržava važećeg zakonodavstva i propisa, kao i interne regulative koja reguliše poslovanje oblasti koje su predmet revizije.

Kontroling rizika, ALM i Finansiranje i bankarske finansijske institucije su odgovorni za ažuriranje dokumenata iz djelokruga politika likvidnosti, implementaciju istih, definiranje limita kratkoročne i strukturne likvidnosti, te praćenje usklađenosti s odobrenim limitima i ciljanim koeficijentima.

Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Sistem redovnog (dnevnog/mjesečnog) praćenja izloženosti riziku likvidnosti obezbjeđuje svim relevantnim nivoima upravljanja u Banci blagovremene informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka, odnosno sigurno i stabilno poslovanje Banke. Sveobuhvatan okvir politika i postupaka koji obezbjeđuju stalnu efikasnu zaštitu od rizika likvidnosti kao i njegovog smanjenja je definisan setom internih akata.

Praćenje rizika likvidnosti uključuje:

- praćenje tekuće izloženosti riziku likvidnosti - kontinuirano praćenje usklađenosti sa definisanim regulatornim, unutargrupnim i internim limitima rizika likvidnosti (kako u normalnim (Going concern scenario) tako i u stresnim uvjetima poslovanja (Time-To Wall- TTW) na dnevnom i mjesečnom nivou.
- praćenje buduće izloženosti riziku likvidnosti - proces projiciranja pozicija rizika likvidnosti korištenjem metode stresnog testiranja i metode simulacije.

ALCO odbor na mjesečnom nivou analizira pozicije i donosi strateške mjere za buduće aktivnosti.

Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom

Pokazatelji izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti iste sa strategijom su postavljeni kroz praćenje usklađenosti kvantitativnih pokazatelja što uključuje regulatorne limite i interne ciljne koeficijente.

- Regulatorni limiti se odnose na:
  - a) Održavanje obavezne rezerve prema propisima CBBH – obaveza držanja BAM novčanih sredstava na računu kod CBBH u visini od 10% od osnovice koju čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj valuti je osnovica. Ispunjenje obaveze je na dnevnom nivou.

Na dan 31.12.2020. Banka je na računu kod CBBH držala KM 1.016.060.498,19. Obavezna rezerva za zadnju dekadu decembra 2020. godine iznosila je BAM 409.036.896,24.

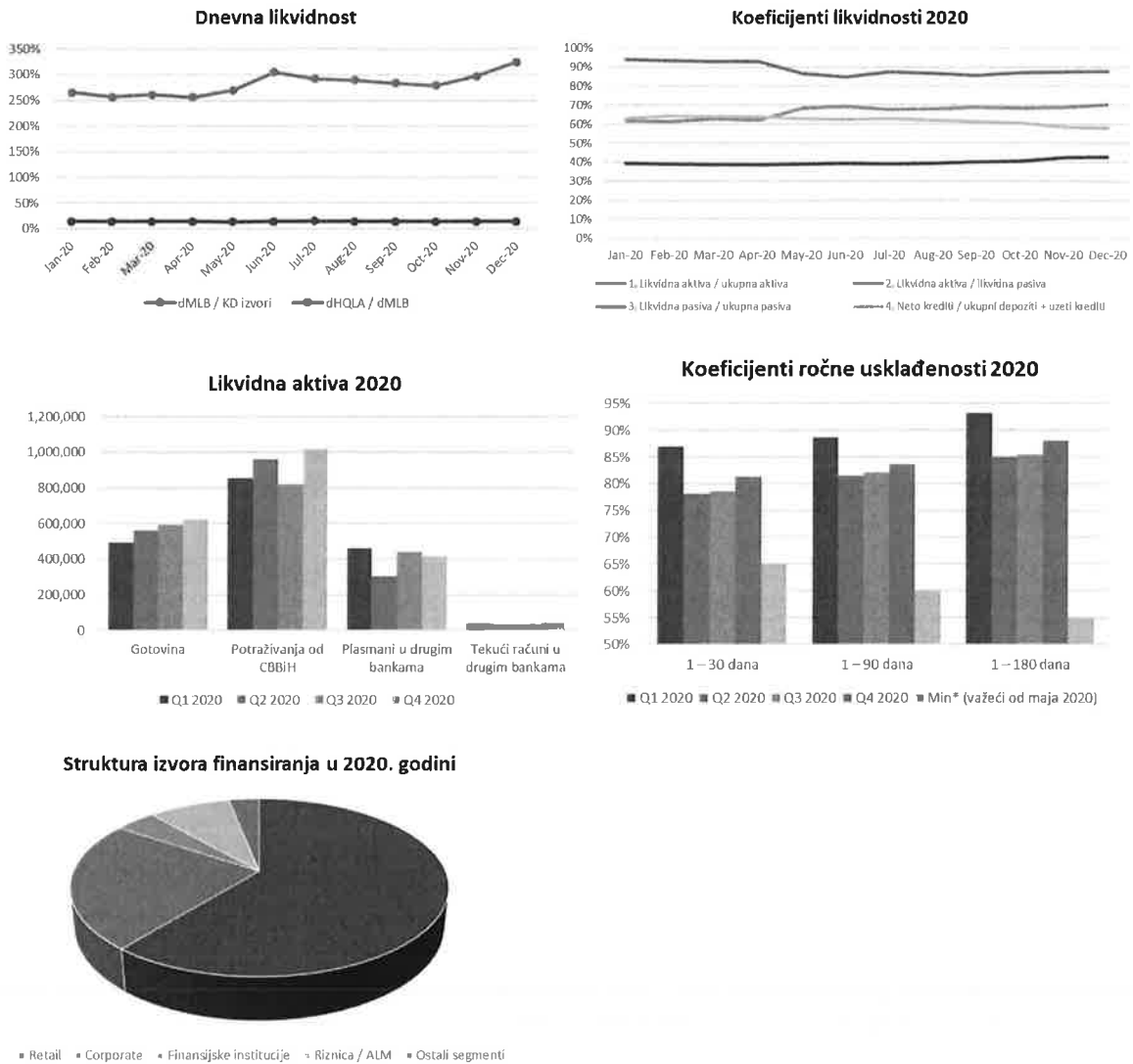
- b) Održavanje ročne usklađenosti finansijskih instrumenata aktive i obaveza, prema preostalim rokovima dospjeća i to:
  - usklađenost najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 30 dana sa instrumentima aktive sa dospjećem do 30 dana. Na dan 31.12.2020. omjer iznosi 81,3%.
  - usklađenost najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 90 dana sa instrumentima aktive sa dospjećem do 90 dana. Na dan 31.12.2020. omjer iznosi 83,7%.
  - Usklađenost najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 180 dana sa instrumentima aktive sa dospjećem 180 dana. Na dan 31.12.2020. omjer iznosi 88,0%.

- c) Osigurati kontinuirano minimalni koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) da bude veći ili jednak 100% – isti predstavlja odnos između zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidonosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana.

Na dan 31.12.2020. koeficijent LCR iznosi 379%.

- Dodatni set internih limita likvidnosti služe za praćenje i analizu likvidnosti i odnose se na:
  - održavanje dnevnog minimalnog buffer-a likvidnosti (dMLB);
  - praćenje koeficijenata: likvidna aktiva/ukupna aktiva, likvidna aktiva/likvidna pasiva, struktura likvidne pasive/ukupne obaveze, krediti/depoziti+uzeti krediti.

U nastavku je dat pregled ključnih pokazatelja za 2020. godinu.

Može se zaključiti da je sistem upravljanja rizikom likvidnosti u 2020. godini primjeren i u skladu sa strategijom i definiranim profilom rizičnosti jer se isti očituje u visokoj razini likvidne imovine, pravovremenim ispunjenjem bančnih obaveza, te održavanjem svih pokazatelja iznad definisanih internih i zakonskih limita.

Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti:

U cilju efikasnog praćenja upravljanja rizikom likvidnosti i prevazilaženja vanrednih okolnosti, Banka je razvila i održava set instrumenata za rano prepoznavanje moguće krize likvidnosti te je posebnim internim dokumentom – Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti – definirala model upravljanja u kriznim situacijama.

Kriza likvidnosti nastupa ukoliko postoje opravdane sumnje da Banka nije u mogućnosti da izmiri svoje obaveze ili ukoliko aktiva Banke raste bržim tempom od mogućeg kapaciteta finansiranja.

Faktori iz okruženja mogu biti indikatorom krize likvidnosti u budućnosti. U principu, ovo bi se trebalo povezati sa padom boniteta BH banaka općenito ili krizom likvidnosti na lokalnom tržištu i/ili poremećaja na finansijskim tržištima iz okruženja. Ukoliko postoji vjerovatnoća da će doći do značajne nesigurnosti oko troška likvidnosti, povećanog rizika kamatne stope i dislokacije komercijalnih poslova, važno je pratiti ove signale i analizirati da li raspoloživa količina likvidnih sredstava može udovoljiti test tržišta.

S druge strane, moguće upozorenje o krizi likvidnosti može biti povezano i sa faktorima specifičnim za Banku kao:

- Prekomjerno kratkoročno refinansiranje;
- Prekomjerno dugoročno kreditiranje;
- Kršenje limita za neusklađenost likvidnosti na nivou Grupacije;
- Nelikvidna aktiva raste bržim tempom od raspoloživog dugoročnog finansiranja;
- Kratkoročno ili dugoročno smanjenje rejtinga (na snazi ili glasine na tržištu);
- Smanjenje raspoloživih međubankarskih linija na tržištu novca od strane glavnih finansijera;
- Kašnjenje naplate potraživanja po velikim kreditima;
- Loš ili opadajući kvalitet kreditnog portfelja;
- Smanjenje ukupnog iznosa depozita klijenata;
- Nedostatak diverzifikacije kratkoročnih sredstava klijenata – velike koncentracije depozita;
- Značajno smanjenje likvidne aktive prihvatljive po lokalnim propisima;
- FX neusklađenost aktive/pasive – probijanje internih limita;
- Iskorištenost odobrenih prekoračenja po računima (overdraft) >ili=75% unutar jednog mjeseca.

Intenzivnim praćenjem navedenih faktora, fokus je stavljen na skladno funkcionisanje procesa ranog prepoznavanja potencijalnih znakova ranjivosti na nepovoljne događaje, pokretanje postupka eskalacije i spovođenje akcionog plana.

Indikatori za rano upozorenje moguće krize likvidnosti su instrumenti za blagovremeno otkrivanje prvih znakova pogoršanja likvidnosti usljed negativnih uticaja i isti su definisani u dva nivoa:

a) Osnovni indikatori – čini grupa koeficijena likvidnosti koje ALCO usvaja na godišnjem nivou i prati mjesečno (definisano u dijelu Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom kao Interni limiti);

b) Dodatni indikatori za rano upozorenje potencijalne krize likvidnosti – EWI. Ovi indikatori se sastoje od tri pod-grupe pokazatelja koji pokrivaju različite aspekte faktora uticaja na situaciju Banke u pogledu likvidnosti (indikator tržišnih cijena, indikator likvidnosti i indikator kapaciteta kontrabalansiranja) i iste ALCO prati mjesečno.

Zbog potrebe za brzom reakcijom, Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti unaprijed definiira moguće akcije pri čemu je: precizirana strategija koju Banka treba da sprovodi u slučaju nedostatka likvidnosti u situaciji nepovoljnih događaja, definirana su poslovna područja, odgovorne osobe, nadležnosti, odgovornosti, akcioni koraci, komunikacijski i izvještajni postupci u cilju bitnog povećanja vjerovatnosti za uspješno prevladavanje izvanrednog stanja u pogledu likvidnosti. Ovaj Plan ima za cilj osigurati efikasnu intervenciju od samog početka krize i usmjeren je na obezbjeđenje minimalne likvidnosti u periodu najmanje od 30 dana u bilo kojoj fazi krize.

Podaci o koeficijentu pokrića likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta

U cilju obezbjeđenja kratkoročne otpornosti na rizik likvidnosti, Banka je dužna osigurati kontinuirano da minimalni koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) bude veći ili jednak 100% – isti predstavlja odnos između zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana.

Obrazac LCR		
Red.br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	1,279,305
2.	Neto likvidnosni odlivi	337,513
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	379%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	1,279,305
5.	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7.	Obezbijeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
8.	Obezbijeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	1,279,305
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	
28.	Iznos viška likvidne imovine	
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	1,279,305
Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	885,032
31.	Potpuno izuzeti prilivi	
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	547,519
33.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	547,519
35.	Neto likvidnosni odliv	337,513

1.9 Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi:

a) podjelu izloženosti prema namjeri ulaganja, uključujući i namjeru ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge;

b) pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrjednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utječu na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu;

RBBH u vrednovanju portfelja investicija koristi metod sljedećih karakteristika:

- ✓ Pristup: Pojednostavljeno mjerenje fer vrijednosti po IFRS 13.9
- ✓ Hijerarhijski nivo 3 po IFRS 13.72
- ✓ Tehnika vrednovanja: Tržišni pristu po IFRS 13.61 i 13.62

Banka u vrednovanju portfelja investicija koristi cijene i druge relevantne informacije koje nastaju na tržištu, a koje se odnose na istu ili uporedivu imovinu, odnosno za skupinu imovine.

Kod vrednovanja portfelja investicija za istu imovinu, Banka koristi zadnju cijenu koju je ostvarila na tržištu za tu vrstu imovine, uzimajući u obzir događaje ili faktore, koji su se eventualno pojavili nakon kupovine predmetne imovine, a koji bi mogli imati uticaja na određivanje fer vrijednosti (promjene na tržištu, promjene u strategiji,...)

Kod vrednovanja portfelja investicija za sličnu imovinu, Banka će provesti isti postupak, kao i da se radi o istoj imovini, s tim što prvo mora identificirati sve razlike između imovine koja se poredi, a koje mogu imati uticaja na određivanje fer vrijednosti.

Efekte revalorizacije se knjiže na kontima revalorizacije u bilansu stanja, opcija mjerenja kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI).

Referentni dokumenti:

- IFRS 13
- RBBH Uputstvo o mjerenju fer vrijednosti V 1.0 broj 1-9-33578-11A/2020 od 01.09.2020. godine

c) vrstu, prirodu i iznose izloženosti po osnovu:

1. vlasničkih ulaganja kojima se trguje na berzi,
2. vlasničkih ulaganja kojima se ne trguje na berzi, a koja su u dovoljno diverzificiranim portfolijima i
3. ostalih vlasničkih ulaganja;

d) ukupan realizirani dobitak/gubitak za prethodni period koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.

Vlasnička ulaganja koje se vode u bankarskoj knjizi izvršena su sa namjerom držanja u neodređenom periodu. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica mogu biti prodana u zavisnosti od potreba za likvidnošću ili u slučaju promjene tržišnih cijena.

Banka u 2020. godini nije prodavala vlasnička ulaganja.

Banka na izvještajni datum 31.12.2020. godine ima vlasnička ulaganja u zavisna i pridružena društva koje drži radi strateških razloga:

Zavisno društvo	Djelatnost	% udjela	Iznos vlasnička ulaganju
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Leasing	100%	10.051
Raiffeisen Invest društvo za upravljanje fondovima d.d.	Društvo za upravljanje fondovima	100%	946
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	Posredovanje u poslovima sa vrijednosnim papirima	100%	53
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	Posredovanje u osiguranju	50%	2
ESP BH d.o.o.	Društvo za informacijske i druge usluge	45%	3.825
Ukupno:			14.877

Pored gore navedenih ulaganja, Banka ima i ostala ulaganja u: S.W.I.F.T. Belgija, Registar vrijednosnih papira FBiH, Sarajevska berza vrijednosnih papira i Velprom d.d. Sanski Most u ukupnom iznosu od 555 ths KM, a koji se drže u svrhu ostvarivanja kapitalne dobiti.

Vežano za SWIFT dana 16.07.2020. godine realizovano je knjiženje revalorizacije u iznosu 11.089,56 KM, tako da je ukupan iznos revalorizacije uvećan za pomenuti iznos, na osnovu dokumenta dobijenog od SWIFT-a. Na dan 31.12.2020. godine, ukupni iznos revalorizacije za SWIFT je iznosio 196.443,56 KM.

1.10 Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženost kamatnom riziku po osnovu pozicija iz bankarske knjige kao i na pristupe za mjerenje, odnosno procjenu tog rizika:

- a) izvore ovog rizika i učestalost njegovog mjerenja;
- b) osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju;
- c) promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora usljed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama.

Izvori kamatnog rizika i učestalost njegovog mjerenja

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

Kamatni rizik predstavlja mogućnost promjene kamatne stope u budućnosti koja će prouzrokovati ostvarenje ekonomskog gubitka, odnosno može predstavljati značajnu prijetnju zaradi Banke i njenom osnovnom kapitalu, kroz smanjenje kamatnih prihoda ili povećanje kamatnih troškova. Rizik promjene kamatnih stopa utiče na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale novčane tokove osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Banka Strategijom i politikom preuzimanja i upravljanja rizicima kao i Programom upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi definiše okvir za identifikovanje, mjerenje, praćenje i izvještavanje. Ista je zasnovana na postojećim aktivnim i pasivnim proizvodima te ograničena kako grupacijskim i internim ograničenjima (apetit i tolerancija), tako i limitima propisanim od strane lokalnog regulatora.

Primarni izvori kamatnog rizika su:

- Rizik ročne neusklađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom periodu do promjene kamatne stope (tzv. repricing risk). Ovom riziku je banka izložena zbog ročne neusklađenosti datuma dospijeca (za fiksne kamatne stope) i datuma ponovnog utvrđivanja kamatne stope (za promjenjive kamatne stope) pozicija imovine i obaveza. Kamatno osjetljive izvore u bankarskoj knjizi u najvećoj mjeri čine depoziti i kreditne linije dok najveći dio kamatno osjetljive imovine čine kreditni plasmani klijentima.
- Rizik krive prinosa je rizik koji proizilazi iz promjene oblika i nagiba krive prinosa (tzv. yield curve risk)
- Rizik osnove je rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.
- Rizik opcije (tzv. option risk) proizilazi iz opcija, uključujući ugrađene opcije u kamatno osjetljive pozicije (npr. krediti sa mogućnošću prijevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja).

Prema lokalnim propisima Banka izloženost prema kamatnom riziku u bankarskoj knjizi mjeri prema jednostavnom izračunu pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, i ista može iznositi najviše 20% regulatornog kapitala, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.

Dodatno, Banka je uspostavila interne limite gdje eksponiranost kamatnom riziku bankarske knjige mjeri u smislu:

- Potencijalne promjene ekonomske vrijednosti mjere se na dnevnoj osnovi putem BPV i VaR izvještaja
- Očekivane promjene neto kamatnog prihoda (zarada pri riziku – engl. Earnings at risk) mjere efekte ponovnog utvrđivanja cijena prema grupnoj metodologiji. Izračuni se rade kvartalno.

- Očekivane promjena neto kamatnog prihoda (zarada pri riziku – engl. Earnings at risk) mjere efekte ponovnog utvrđivanja cijena prema lokalnim/internim pretpostavkama definisanim od strane ALCO odbora. Izračuni se rade kvartalno.

Kontrola kamatnog rizika kroz monitoring iskorištenost BPV i VaR limita za ukupnu poziciju kao i značajne valute (BAM, EUR, USD) prati se na dnevnoj osnovi, o čemu se ALCO komitet izvještava mjesečno a Uprava i Nadzorni Odbor kvartalno. Izvještaji o izloženosti kamatnom riziku definisani prema lokalnoj regulativi se sačinjavaju na mjesečnoj osnovi i dostavljaju ALCo Odboru, Upravi i Nadzornom Odboru i Odboru za rizike kao i Agenciji za bankarstvo FBiH na kvartalnoj osnovi.

Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju

Mjerenje kamatnog rizika se bazira na mjerenju potencijalnih promjena ekonomske vrijednosti (BPV) kao i očekivanim promjenama neto kamatnog prihoda (ISI) prema internoj metodologiji i mjerenju odnosa promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige u odnosu na regulatorni kapital prema propisima i metodologiji lokalnog regulatora (Agencije). Za izračun ekonomske vrijednosti bankarske knjige u okviru mjerenja za regulatorne svrhe koristi se pojednostavljeni obračun, odnosno pristup standardnog kamatnog šoka, kao paralelni pozitivan i negativan pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena.

Shodno internoj metodologiji, identifikacija kamatno osjetljivih proizvoda podrazumijeva utvrđivanje da li se proizvodi odnose na kategoriju aktive ili pasive, utvrđivanje njihove granularnosti, vrste kamatne stope (fiksna ili promjenjiva), narednog datuma ponovnog utvrđivanja kamatne stope, valute, roka i opcija (npr. krediti sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa opcijom automatskom produženja, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja sredstava i dopunjavanja, svi proizvodi sa ugrađenim floor-om i cap-om).

Shodno "FBA Uputstvo za kamatni rizik u bankarskoj knjizi" definisane su postavke za tretman izvještajnih pozicija kamatnog rizika i to kako slijedi:

- ✓ primljena/data sredstva po viđenju (a'vista) sredstva učesnika novčanog tržišta: transakcijski računi i depoziti po viđenju raspoređuju se u vremensku zonu do 1 mjeseca;
- ✓ primljena/data sredstva po transakcijskim računima i revolving krediti raspoređuju u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
- ✓ sredstva obavezne rezerve izdvojena kod CBBiH uključuju se u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
- ✓ finansijski derivati iz člana 8. Odluke uključuju se u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke o tehnikama smanjenja kreditnog rizika;
- ✓ ulaganja u dužničke vrijednosne papire raspoređuju se u vremenske zone u nominalnim iznosima glavnice prema ugovorenoj dinamici;
- ✓ ulaganja u ostale dužničke vrijednosne papire uključuju i vrijednosne papire koji se nalaze u portfoliju zajmova i potraživanja;
- ✓ ulaganja u investicione fondove raspoređuju se ovisno o strukturi ulaganja fonda u kamatno osjetljive instrumente; a ako banka nije upoznata sa strukturom ulaganja procjenjuje udio i strukturu kamatno osjetljivih pozicija na osnovu prospekta investicionog fonda;
- ✓ imovina i obaveze s anuitetnom otplatom raspoređuju se u vremenske zone u skladu s ugovorenim otplatnim planom u iznosu rate glavnice odnosno anuiteta glavnice;
- ✓ repo/reverse, repo transakcije i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani/od druge ugovorne strane uključuju se kao odnosne pozicije u primljenom/datom kreditu;
- ✓ nekvalitetne izloženosti se tretiraju kao kamatno osjetljive pozicije na neto osnovi, nakon umanjenja za očekivane kreditne gubitke, čije raspoređivanje u odgovarajuće vremenske zone treba odražavati planirani iznos i period priliva očekivanih novčanih tokova;
- ✓ klasične vanbilansne stavke: garancije, akreditivi, izdate mjenice i druga jemstva, okvirni krediti, obaveze finansiranja i druge klasične vanbilansne stavke se ne smatraju kamatno osjetljivim pozicijama;

- ✓ dospjele pozicije ne smatraju se kamatno osjetljivima.

Promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

Banka je u 2020. godini bila u okvirima regulatornih i internih limita. Banka je sa krajem 2020. godine bilježila iskorištenost internog BPV limita u iznosu od 104 hilj KM od ukupnog limita od 156 hilj KM, što je ukupna iskorištenost limita za sve valute od 66,67%. Iskorištenost StdVarHistAllNoMarginEve limita je iznosila 940 hilj KM od ukupnog limita od 3.991 hilj KM, što je ukupna iskorištenost limita od 23,55%. Izvještaji zasnovani na lokalnoj regulativi pokazuju rezultat promjene ekonomske vrijednosti u odnosu na regulatorni kapital od - 4,66%.

1.11 Interni proces procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti - ILAAP Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na ICAAP i ILAAP Banke:

a) sažet opis ICAAP-a;

U skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci ("Službene novine FBiH" br. 16/19), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Odlukom o upravljanju rizicima u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17) Banka je uspostavila interni proces procjene adekvatnosti kapitala, ICAAP, čiji osnovni cilj je obezbjeđenje dovoljnog nivo kapitala za pokriće rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Banka kontinuirano, tokom cijele godine, i dokumentovano sprovodi proces interne procjene adekvatnosti kapitala odnosno utvrđuje iznos internog kapitala u skladu sa strategijom i politikama za upravljanje rizicima kao i strategijom upravljanja kapitalom.

ICAAP proces obuhvata sljedeće aktivnosti:

a) Utvrđivanje značajnih rizika u ICAAP-u - Procjena rizika;

Na osnovu svog profila rizičnosti Banka utvrđuje materijalne tj. značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Pri procesu utvrđivanja značajnih rizika, Banka uzima u obzir vrstu, obim i složenost svojih aktivnosti i tržišta na kojima posluje, na način da se u procjenu uključuje cjelokupni portfolio Banke kako bi obuhvatila sve aktivnosti, izloženosti, interne indikatore i eksterne faktore

b) Definisanje Risk strategije i Okvira sklonosti za preuzimanje rizika (kapaciteta, tolerancije, apetita tj. sklonosti ka rizicima);

Osnovni zadatak izrade Risk strategije je uspostavljanje obavezujućih standarda i procedura upravljanja rizicima u Banci, kao i povezanosti između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti, određivanjem ciljeva upravljanja.

c) Metodologija mjerenja značajnih rizika i proces obračuna kapitalnih zahtjeva;

Osnovni cilj utvrđenih metodologija obračuna internih kapitalnih zahtjeva je adekvatno mjerenje značajnih rizika i obezbjeđenje dovoljnog nivo kapitala za pokriće rizika koje Banka preuzima u poslovanju.

a. Proces obračuna regulatornih kapitalnih zahtjeva

U procesu obračuna regulatornih kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik, svi koraci strogo prate i usklađeni su sa zakonskom regulativom.

b. Proces obračuna internih kapitalnih zahtjeva

U procesu obračuna internih kapitalnih zahtjeva Banka se koristi različitim pristupima internog procesa izračuna, odnosno procjene za različite vrste rizika, a pri tome je dužna definirati odgovarajuću metodologiju mjerenja ili procjene svakog rizika te cijeli proces dokumentovati.

d) Proces određivanja, planiranja i distribucija kapitala banke;

Osnovni preduslov za ostvarenje strategijskog opredjeljenja je kvalitetna adekvatnost regulatornog kapitala, odnosno odgovarajući udjel vlastitog kapitala u strukturi izvora sredstava Banke. Određivanje i dodjeljivanje kapitala za pokriće rizika, Banka definiše u okviru procesa planiranja kapitala u vremenskom horizontu od naredne tri godine. Struktura raspoloživog internog kapitala može biti usaglašena sa strukturom regulatornog kapitala ili da postoje odstupanja koja je potrebno obrazložiti, a uvažavajući sva propisana regulatorna ograničenja.

e) Provođenje testiranja otpornosti na stres za potrebe ICAAP-a;

Rezultati stres testa se koriste radi identificiranja odgovarajućih mjera u pogledu tehnika umanjenja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova kapitala i drugih mjera prema rasponu mogućih stresnih uslova. Rezultati su značajan dio ICAAP izvještaja obzirom da se rezultati testiranja otpornosti na stres koristi pri izračunu internih kapitalnih zahtjeva.

f) Revizija procesa i izvještaja o ICAAP-u:

Revizijski proces, koji se obavlja od strane Interne revizije Banke, kontroliše efikasnost i adekvatnost opštih procesa upravljanja rizicima. Nakon završene kontrole, tim Interne revizije dostavlja Izvještaj o procesu procjene adekvatnosti internog kapitala sa detaljnim opisom akcija, službi odgovornih za implementaciju, kao i vremenskim rokom zatvaranja akcija.

g) Procjena i samoprocjena adekvatnosti ICAAP procesa.

Banka je dužna provesti internu samoprocjenu ICAAP-a, kojom argumentuje nivo usklađenosti u odnosu na propisane elemente upravljanja rizicima. U izradu ove samoprocjene uključene su sve kontrolne funkcije i tijela koji su dio sistema upravljanja i internih kontrola, a zaključak sadrži eksplicitnu izjavu o adekvatnosti ICAAP procesa u odnosu na profil rizika Banke

Završni obavezni koraci ICAAP godišnjeg ciklusa su diskusija i usaglašavanje Izvještaja sa uključenim učesnicima, a posebno jedinicom Finansija u dijelu poređenja regulatornog i ekonomskog kapitala i kapitalne pozicije Banke, prezentacija i usaglašavanje Izvještaja sa funkcijama upravljanja, te dostava Izvještaja Agenciji za bankarstvo FBiH.

b) sažet opis pristupa koje banka koristi za mjerenje, tj procjenu svih materijalno značajnih rizika.

U okviru ICAAP procesa, Banka minimalno godišnje, a na bazi svog rizičnog profila, vrši sveobuhvatnu procjenu značajnosti rizika u svom poslovanju i okruženju u cilju identificiranja nivoa njihove materijalnosti. U slučaju značajne promjene u profilu rizičnosti Banke provodio bi se i češće. Banka definisanom metodologijom utvrđuje kvalitativne i kvantitativne kriterije, te ekspertnu procjenu na osnovu kojih se utvrđuju materijalno značajni rizici koji se dalje uključuju u proces interne procjene adekvatnosti kapitala. Kod mjerenja i izračuna internih kapitalnih zahtjeva banka uzima u obzir:

- a) rizike za koje se računaju minimalni kapitalni zahtjevi (kreditni rizik, tržišni rizici, operativni rizik)
- b) značajne rizike koji nisu u potpunosti obuhvaćeni minimalnim kapitalnim zahtjevima (za njih je moguća podcijenjenost u visini pokrića uslijed nepotpunosti u izračunu minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik)
- c) značajne rizike za koje se ne računaju minimalni kapitalni zahtjevi
- d) faktore koji proizlaze iz ekonomskog, regulatornog ili poslovnog okruženja, ukoliko nisu uključeni u rizike navedene u prethodnim tačkama ovog stava

Banka se koristiti različitim pristupima internog procesa izračuna, odnosno procjene internih kapitalnih zahtjeva za različite vrste rizika, pri čemu Banka decidno definiše i dokumentuje odgovarajuću metodologiju mjerenja ili procjene svakog rizika.

Ukupni interni kapitalni zahtjev rezultat je sabiranja utvrđenih internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne značajne rizike i rezultata testiranja otpornosti na stres koji u sebi sadrže i testiranje utjecaja rizika koji proizilaze iz vanjskih faktora okruženja. Za rizike za koje Banka u svojoj internoj metodologiji nije utvrdila način procjene internog kapitalnog zahtjeva, Banka izdvaja od 5-15% od ukupnog iznosa izloženosti banke riziku pomnoženog sa stopom od 12%, koja predstavlja propisanu stopu regulatornog kapitala.

Kreditni rizik, uključujući rizik koncentracije kreditnog rizika

Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, Banka koristi regulatornu metodu koja se koristi za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, bez modifikacija regulatorne metode. Utvrđivanje internog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik se bazira na određivanju iznosa izloženosti ponderisanog rizikom standardiziranim pristupom (prema Odluci o izračunavanju kapitala banke) i primjeni regulatornog koeficijenta za izračun minimalnog kapitalnog zahtjeva.

U dijelu rizika koncentracije Banka posebnu pažnju posvećuje upravljanju izloženostima prema jednom licu i/ili grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi.

Za određivanje Internog kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik banka koristi HHI indekse za sektorsku i individualnu/grupacijsku koncentraciju. Na osnovu visine oba HHI indeksa se određuje procentualni dio

Internog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik kao Interni kapitalni zahtjev za rizik koncentracije. Procentualni iznosi za sektorsku i individualnu/grupacijsku koncentraciju se zbrajaju bez uzimanja bilo kakvih umanjena usljed mogućih međuovisnosti ove dvije vrste koncentracija, zbrojni procentualni iznos se aplicira na Interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik radi utvrđivanja Internog kapitalnog zahtjeva za rizik koncentracije.

Tržišni rizici

Za utvrđivanje Internog kapitalnog zahtjeva za devizni rizik Banka koristi regulatornu metodu koja se koristi za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za devizni rizik, bez modifikacija regulatorne metode. Dakle, utvrđivanje internog kapitalnog zahtjeva za devizni rizik se bazira na određivanju iznosa izloženosti ponderisanog rizikom (prema Odluci o izračunavanju kapitala banke) i primjeni regulatornog koeficijenta za izračun minimalnog kapitalnog zahtjeva.

Mjerenje deviznog rizika se vrši putem mjerenja otvorenosti devizne pozicije.

Operativni rizici

Za određivanje Internog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik banka koristi Jednostavni pristup koji je definisan članom 104 Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Dakle, utvrđivanje internog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik se bazira na određivanju iznosa 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja (prema Odluci o izračunavanju kapitala) i primjeni regulatornog koeficijenta za izračun minimalnog kapitalnog zahtjeva. Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Obzirom da kamatni rizik u bankarskoj knjizi nije obuhvaćen minimalnim kapitalnim zahtjevima prema Odluci o izračunavanju kapitala banke, a uzimajući u obzir da je procjenom rizika utvrđeno da je kamatni rizik u bankarskoj knjizi značajan rizik, Banka izračunava interni kapitalni zahtjev za ovaj rizik na osnovu vlastite metodologije.

Metodologija Banke za izračun internih kapitalnih zahtjeva je zasnovana na metodi „Vrijednost pod rizikom“, eng. Value at Risk – VaR, koja predstavlja statističko vjerovatnosnu metodu mjerenja potencijalnog gubitka vrijednosti portfelja u odnosu na prethodno definisani vremenski period za određeni interval pouzdanosti.

Za potrebe izračuna Internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi, izračunate vrijednosti VaR-a 99% po osnovu simulacija StdVarHistAllNoMarginEve (s pretpostavljenim periodom držanja od 20 dana gdje su faktori rizika tečajevi valuta, kamatne stope, kamatni rasponi i kreditni rasponi) i StdVarVega1K (s pretpostavljenim periodom držanja od 1 dana gdje su faktori rizika implicirane volatilnosti po tečajevima i kamatnim stopama) se skaliraju u VaR sa nivoom pouzdanosti 99,9% i periodom držanja 250 radnih dana (tj. kalendarska godina). Ovo skaliranje odražava primjerenu pretpostavku da se pozicije u bankarskoj knjizi ne mogu restrukturirati u periodu u kom se slične pozicije restrukturiraju u knjizi trgovanja, tj. za njih je potrebno duže vrijeme obzirom na namjeru držanja i obzirom na strukturu, pa se pretpostavlja da je za restrukturu potrebna jedna godina odnosno pretpostavlja se držanje pozicija jednu godinu.

Validacija modela koji se koristi za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi se vrši na godišnjem nivou od strane matične banke. Validacija modela prikazuje koje komponente Internog modela su na zadovoljavajućem nivou, a koje komponente je potrebno unaprijediti u narednom periodu. Banka kontinuirano radi na unapređenjima koja se tiču kvalitete ulaznih podataka za izračun Internog modela.

Ostali značajni rizici

Za rizike za koje je procesom godišnje procjene rizika utvrđeno da su značajni, ali koji su po svojoj prirodi ili teško mjerljivi ili nemjerljivi, Banka interni kapitalni zahtjev izračunava pojednostavljenom metodologijom, odnosno kao postotak od ukupnog iznosa izloženosti Banke riziku pomnoženog sa stopom od 12%, koja predstavlja propisanu stopu regulatornog kapitala, u skladu sa Odlukom o izmjeni odluke o internom

procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci izdatom od strane Agencije za bankarstvo Federacije BiH dana 04.05.2020. godine, a uzimajući u obzir regulatorni zahtjev i nivo značajnosti iz Procjene rizika.

Sažet opis postupka ILAAP-a

U skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci ("Službene novine FBiH" br. 16/19), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Odlukom o upravljanju rizicima u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17) Banka je uspostavila interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti, ILAAP, s ciljem osiguranja adekvatne razine likvidnosti i izvora finansiranja, kako bi se pravovremeno izvršile sve obaveze plaćanja, kako u redovnom poslovanju, tako i u stresnim uvjetima.

Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) obuhvata sljedeće:

a) Utvrđivanje odgovornosti pojedinih odjela u procesu ILAAP-a

Banka je uspostavila čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti, koji osigurava održavanje dostatne likvidnosti, uključujući i zaštitu neopterećene, visokokvalitetne likvidne aktive, kako bi mogla podnijeti cijeli niz stresnih događaja. Uporište u procesu formiranja čvrstog okvira za upravljanje rizikom likvidnosti jeste jasno utvrđivanje odgovornosti pojedinih odjela u procesu ILAAP-a, međuzavisnost, razmjena informacija, te donošenje strateški važnih odluka od strane relevantnih poslovnih funkcija.

b) Utvrđivanje značajnih rizika - Procjena rizika

Banka na godišnjoj osnovi pokreće Procjenu rizika, kojoj prethodi proces taksonomije/utvrđivanja rizika, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, sa aspekta likvidnosnog profila. Identificirani rizici uključuju se u proces procjene, sa ciljem utvrđivanja njihove značajnosti, internih likvidnosnih zahtjeva, te daljoj kontroli i monitoringu, tokom kraćih i dužih vremenskih intervala. Rezultate Procjene rizika Banka koristi u strateškom i operativnom upravljanju, u preispitivanju svoje sklonosti preuzimanju rizika, te u preispitivanju svojih poslovnih strategija.

c) Definisanje Risk strategija

Banka je razvila strategiju, politike i procedure za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa tolerancijom na rizik, koja osigurava da banka zadrži dovoljan zaštitni sloj likvidnosti. Osnovni zadatak izrade Risk strategije je uspostavljanje obavezujućih standarda i procedura upravljanja rizicima u Banci, kao i povezanosti između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti određivanjem ciljeva upravljanja.

d) Metodologija za kvantificiranje rizika u procesu ILAAP

U sklopu ILAAP-a Banka je kvantificirala rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena. Metodologija kvantificiranja rizika usklađena je sa sklonošću za preuzimanje rizika, tržišnim očekivanjima, poslovnim modelom, profilom rizičnosti, veličinom i složenošću Banke. Utvrđene su dovoljno konzervativne vrijednosti koje se odnose na utvrđene rizike, uzimajući u obzir sve relevantne informacije te postižući primjerenost i usklađenost u odabiru metodologija kvantifikacije rizika.

e) Proces planiranja likvidnosti i planova izvora finansiranja banke

Banka osigurava pristup sredstvima finansiranja iz različitih izvora na finansijskom tržištu i upravlja dostupnim izvorima likvidnosti. Prilikom sačinjavanja opšteg godišnjeg plana finansiranja, uzima se u obzir:

- potreba za finansiranjem koja proističe iz planiranog/budžetiranog strateškog razvoja bilansa, odnosno planiranih poslovnih aktivnosti u segmentu plasiranja kredita,
- planirane aktivnosti na depozitnoj osnovi,
- održavanje likvidnosti u regulatornim okvirima kao i okvirima Grupe,
- potreba za izvorima finansiranja od supranacionalnih institucija (kreditne linije)

Proces upravljanja likvidnošću, intergiran je u sveukupno upravljanje Bankom kroz uspostavljene komponente ILAAP-a kao što su strategija i plan izvora finansiranja, plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti, mehanizam raspodjele (FTP).

f) Praćenje likvidnosti

Banka ima stabilan proces za identifikovanje, mjerenje, praćenje i kontrolisanje rizika likvidnosti. Ovaj proces sadrži čvrst okvir za složenu projekciju gotovinskog toka koji proističe iz aktive, pasive i vanbilansnih stavki u odnosu na odgovarajući set vremenskih okvira. Ovo također podrazumijeva okvir za interno izvještavanje, koje je usklađeno sa internim politikama i limitima.

g) Provođenje Integralnog stres testa

U svrhu ispitivanja održivosti poslovnog modela, te njegove važne komponente, optimalnog nivoa internih likvidnosnih zahtjeva, Banka pristupa redovnom godišnjem procesu testiranja otpornosti likvidnosti na stres. Dobijeni rezultati imaju za cilj identifikovati najranjivija područja poslovanja, te utvrditi mjere jačanja, te mitigiranje uočenih slabosti, kako bi se osigurao nesmetani nastavak poslovnih aktivnosti. Spektar nepovoljnih scenarija obuhvata snažne padove privrednih aktivnosti, ozbiljne poremećaje na tržištu i finansijske šokove, slabosti karakteristične za instituciju, te oslanjanje na glavne pružatelje finansiranja i moguće kombinacije tih elemenata. Pri definiranju nepovoljnih scenarija Banka se oslanja na svoje ključne slabosti.

h) Revizija procesa i izvještaja o ILAAP-u

Revizijski proces, koji se obavlja od strane Interne revizije Banke, kontroliše efikasnost i adekvatnost opštih procesa upravljanja rizicima. Nakon završene kontrole, Tim Interne revizije dostavlja Izvještaj o procesu procjene adekvatnosti likvidnosti sa detaljnim opisom akcija, službi odgovornih za implementaciju, kao i vremenskim rokom zatvaranja akcija.

i) Procjena i samoprocjena adekvatnosti ILAAP procesa

Banka je dužna provesti internu samoprocjenu ILAAP-a, kojom argumentuje nivo usklađenosti u odnosu na propisane elemente upravljanja rizicima. U izradu ove samoprocjene uključene su sve kontrolne funkcije i tijela koji su dio sistema upravljanja i internih kontrola, a zaključak sadrži eksplicitnu izjavu o adekvatnosti ILAAP procesa u odnosu na profil rizika Banke. Kako bi ILAAP proces ostao trajno cjelovit i srazmjeran vrsti, opsegu i složenosti njegovih segmenata, te otporan na tržišne poremećaje, Banka vrši godišnju Samoprocjenu koja obuhvata sve njegove komponente. Uvažavajući stavove Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti, Smjernica za pripremu izvještaja o ICAAP-u i ILAAP-u, te preporuke regulatora, Banka identifikuje područja za unaprijeđenje procesa interne procjene adekvatnosti likvidnosti.

Banka nije zaprimila zahtjev Agencije da objavi rezultate ICAAP i ILAAP postupka i dodatne kapitalne zahtjeve koje je Agencija odredila pri kontroli poslovanja banke, a na osnovu ocjene adekvatnosti i pouzdanosti postupka ICAAP-a, njegovog dosljednog provođenja i rezultata te procjene.

Peter Jacenko
Predsjednik Nadzornog odbora

Broj: 1-9- 29673 /2021- 06

Datum: 28.06.2021.